

TRANSCRIPT VAN DE GEMEENTERAAD VAN GEMEENTE LAREN
d.d. 4 november 2022

---

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter: Goedemorgen beste mensen, het is 9:30 uur, vrijdag 4 november. Het is een fantastische herfstdag. En wij hebben vandaag een vergadering van de gemeenteraad over de begroting voor 2023. Wij hebben een bericht van verhindering ontvangen van mevrouw Niekus, van de fractie van de VVD. Dat is ongetwijfeld in goed vertrouwen op de goede afloop van vandaag. En wij hebben voor agendapunt 3 een motie, slechts één motie ontvangen van de fractie van Liberaal Laren. En met die opmerking zou ik graag de agenda willen vaststellen. Kan ik dat? Dat is het geval, ik zie geen opmerkingen. Dan is hierbij de agenda vastgesteld.

2. Raadsvoorstellen

2.1 Bekrachten geheimhouding artikel 25 Gemeentewet

De voorzitter: Kom ik bij agendapunt 2. Dat is het bekrachten nog van de geheimhouding conform artikel 25 op de Gemeentewet, op stukken die vertrouwelijk ter inzage liggen bij de griffie. En die in een besloten deel van de gemeenteraadsvergadering op 30 november besproken worden. Kan ik de geheimhouding bekrachten? Dat is het geval.

2.2 Begroting gemeente Laren 2023

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 3 en dat is de begroting. Wij beginnen met de politieke beschouwingen van alle fracties. Daarna volgt een schorsing. Waarbij de leden van het college de gemaakte beschouwingen, de gemaakte opmerkingen en vragen kunnen behandelen. En komen wij terug voor een eerste termijn van de begroting. Dus na de eerste termijn van de fracties volgt een schorsing. En mag ik dan als eerste het woord geven aan de heer Van den Berg, als voorzitter van de fractie van het CDA. Mijnheer Van den Berg, komt u naar het spreekgestoelte.

De heer Van den Berg: Voorzitter, bent u zo goed zichtbaar voor de heer Vos en de andere collega's? Goedemorgen. Als eerste vandaag aan de beurt, bij de begrotingsbehandeling in deze eerste nieuwe raad. Een woordje vooraf, voorzitter. Vorig jaar dacht ik dat het misschien wel mijn laatste zou kunnen zijn, onze laatste keer als CDA. Dus toen hebben we wat extra tijd genomen. Maar dat zullen we vandaag niet doen. Geacht college, leden van de raad, vandaag bespreken we zoals de uitnodiging weergeeft, de begroting van de gemeente Laren. En de begroting die gebaseerd is op de plannen van het college, met een coalitieakkoord als fundament. En voor ons ligt evenwel een document van maar liefst 133 pagina's aan cijferbrij. Waarbij we ook ons moeten realiseren dat eigenlijk aan de orde wordt gesteld het beleidsplan van de gemeente Laren. En vervolgens de vertaling van dat plan. De begroting zoals die thans voorligt, het volgende daarover. Het CDA vindt het een omvangrijk, complex en ingewikkeld document. En waar vooralsnog ook geen samenhangend beleidsplan uit valt op te maken. Er wordt weliswaar gesproken over het versterken van de inwonersbetrokkenheid, de ontwikkeling van het dorpscentrum, vernieuwing van maatschappelijke ondersteuning, maar de samenhang daartussen ontbreekt wat ons betreft. Het zal toch voor eenieder helder, overzichtelijk en compact dienen te zijn wat deze coalitie de komende jaren wil gaan aanpakken. En met welke middelen zij dit denkt te financieren. Een gemis in de begroting is in de ogen van de CDA-fractie het ontbreken

van een visie van het college op de huidige situatie inzake energie-armoede. Ik kom daar zo heel kort nog even op terug. Maar ook asielopvang, klimaat en woningbouw. Valt er in Laren geen armoede te constateren? Ik denk even aan de Gooi- en Eemlander van hedenochtend. Ik weet dat we wel eens met een droevig oog naar Hilversum kijken, maar de gemeente Hilversum gaat toch echt de boer op. De burger benaderen met dikke gordijnen en energiezuinige wasmachines. Heel primair, maar wel denk ik iets waar we met jaloesheid naar kunnen kijken. Want weten inwoners waar ze met hun vragen inzake verduurzamen van hun woningen terecht kunnen? Wat wordt er gedaan aan actieve voorlichting aan alle inwoners inzake genoemde onderwerpen? Is de uitvoeringsorganisatie inderdaad wel voldoende toegerust en ingericht om genoemde problemen -die ook in ons dorp spelen- op te vangen en hier actief in te functioneren? Wat gebeurt er elders in de regio Gooi en Vechtstreek op deze punten? Toch nog meer samenwerking. Vraag 1. Is het college het eens met de opvatting van het CDA Laren dat dit samenhangende plan, of beter gezegd beleidsplan, afzonderlijk van de begroting moet worden gepresenteerd? Zodat we een helder debat kunnen voeren, wat ook de inwoners kunnen volgen en begrijpen. Is het college bereid om dit alsnog in een helder en verkort document aan deze raad aan te leveren? Vraag 1. Dan de vertaling van uw plan in cijfers. Bij de behandeling van de Kadernota in dit voorjaar heeft het CDA Laren een aantal zaken aan de orde gesteld. Waar van de zijde van het college geen duidelijk antwoord op is gekomen. Of geen gehoor aan is gegeven. Vraag 1 gaat daar onder andere over. Ik citeer allereerst: "Het onder controle krijgen en houden van de financiële conditie van de gemeente Laren is zonder twijfel de belangrijkste opdracht van het nieuw aangetreden college." Vraag 2 is dan naar aanleiding van dat stukje tekst: welk sturingsmechanisme hanteert de wethouder, hanteert het college als het nu gaat om het onder controle krijgen van de financiële conditie van onze gemeente? Vraag 3, die daar ook betrekking op heeft: heeft u de gemeentelijke administratie en die van de BEL-combinatie inmiddels onder controle? En zo niet, wat gaat u doen om in 2023 deze wel gewenste controle te krijgen? Ik haal nog een punt aan uit de Kadernota. De financiële rapportages van de gemeente -kaderbrief, begroting, meerjarenplanning, jaarrekening- zijn omvangrijke documenten die slechts door enkele raadsleden worden doorgespit en begrepen. Vraag 4 is dan vervolgens aan het college: wil het college de navolgende financiële rapportages -zoals deze begroting, maar ook de kaderbrief, de meerjarenplanning, de jaarrekening- beginnen met een leesbare samenvatting van de essentiële gegevens? Want die huidige werkwijze en presentatie moet naar opvatting van het CDA anders. Het voorstel is dat elk van de genoemde rapportages begint met de samenvatting van de essentiële gegevens. En een dergelijke samenvatting geeft immers kaders aan de discussie in onze raad. Voorkomt eindeloze en veelal onvruchtbare zoekpartijen in de vele details. En maakt communicatie met de burgers -en daar moet het eigenlijk over gaan- over wat er op financieel gebied nu eigenlijk aan de hand is, veel beter mogelijk voor ons. Zoals eerder ook al mocht blijken uit de behandeling van de Kadernota, wil het CDA Laren er in ieder geval voor zorgen dat de toegankelijkheid van de financiële rapportages sterk verbetert. En het is om die reden dat wij nu wederom het voorstel doen om die financiële administratie en verslaglegging van de gemeente Laren om te vormen. In die zin dat de inkomsten worden aangeduid met een plus-teken en uitgaven met een min-teken. En het is een lachen -u hoort het al- en toch zit daar in de kern echt wel een denktrant in die het waard is om over na te denken. Want op dit moment is die presentatievorm precies andersom. En die werkvorm van een boekhoudmethode uit de negentiende eeuw ... Veel overheidsdiensten hebben lang geleden deze methodiek al omgezet naar een voor raadsleden en inwoners begrijpelijke methode, welke toch ook gewoon door bedrijven en huishoudens wordt gehanteerd. Dus waarom niet wij? Als heel Nederland rechts rijdt, waarom zouden we dan in Laren -met misschien nog een enkele kleine gemeente- links blijven rijden? Is het college -dat is een vraag- is het college bereid om die bedoelde omvorming van inkomsten aan te duiden met een plus-teken en uitgaven van een min-teken? En in de kern zit hierachter, dat wanneer burgers beter kunnen lezen waar het over gaat, er ook sprake is van participatie en betrokkenheid. Dat is de achterliggende gedachte. We merken nog een aantal zaken ten aanzien van de begroting op. De gemeente heeft zoals bekend het gemeentehuis verkocht. En op papier is

daarmee onze financiële positie verbeterd. In de praktijk is onze financiële positie echter hetzelfde. Alleen het geld is nu liquide en het zit niet meer vast in een gebouw. Een nadeel daarvan is ook dat de liquiditeiten snel minder waard worden door de inflatie. Een ander nadeel is: als je het geld gebruikt om gaten te dichten, dan ben je het in principe kwijt. En ben je dus, zoals al vaker gezegd wordt, je tafelzilver kwijt. Die keuze is gemaakt. Daar is niks meer aan te doen. Maar de nu voorliggende begroting is opgesteld op basis van een beste inschatting. En daar bedoelt het college waarschijnlijk mee, kennelijk mee, dat veel kosten die nu nog onbekend zijn, niet meegenomen zijn. En wij noemen niet uitpuittend enkele voorbeelden waar u naar ons gevoel aan voorbijgaat. En het niet heeft genoemd. Het zwembad. Het gascontract loopt halverwege 2023 af. De kosten van het zwembad vallen hoger uit, veel hoger uit. Maar het zit niet in deze begroting. Kosten onderhoud scholen is ook zo'n voorbeeld. We kijken eraan voorbij. Plannen voor duurzaamheid zijn ook niet begroot. Er zijn geen plannen. Terwijl er wel een zogenaamde klimaatpot is. Maar is die pot wel groot genoeg? Laren autoluw, fantastisch! We gaan iedereen erbij betrekken. Maar een verkeersplan of een parkeerplan vanuit de gemeente ontbreekt. De plannen moeten nog gemaakt worden en kosten geld. Dat geld zit niet in deze begroting. Er is jaarlijks een nieuwe financieringsbehoefte van onze gemeente. Voor nieuwe leningen of leningen die aflopen en opnieuw verlengd moeten worden. En die zijn nu ingepland tegen een rente van 2,88 procent bij een inflatie van -toen dit stuk werd gemaakt- 5,4 procent. Vraagteken. De BEL-combinatie. Er zijn allerlei plannen en ontwikkelingen. Het zit niet in deze begroting. Er staat wel ergens nu dat we een investering gaan doen, maar het zit niet helemaal in de begroting opgesloten. Kortom, heel veel onzekerheden in deze begroting. En waarin een voorstelling van zaken is gegeven welke gebaseerd lijkt op het adagium "Gaat u maar rustig slapen, wij hebben er wel vertrouwen in dat het misschien allemaal nog wel een keer goed komt. Dan komt er een vraag. Wanneer gaat u de gemeenteraad met gedegen antwoorden op bovengenoemde vragen confronteren? Wat zijn uw gedachten en plannen hierbij? En is het door u gehanteerde begrip 'ravijnjaar' hierop van toepassing? Geacht college, tot slot, voorzitter. In ons verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart dit jaar heeft het CDA Laren suggesties gedaan. Suggesties die dringend nodig zijn om ons dorp, onze gemeente, toekomstbestendig te maken en vooral ook te houden. Wonen in Laren, betaalbaar en sociaal. Als voorbeeld van een bouwlocatie noemen wij de locatie van College de Brink. Het schoolgebouw staat er alweer jaren en de bezetting is minder dan ooit. Thans nog maar zeshonderd leerlingen afkomstig uit Huizen, Eemnes, Almere en Hilversum. En in die verregaande samenwerking tussen scholen die nu aan de gang is in de Gooi en Vechtstreek en overal in het land, denkt het CDA Laren dat het zeer verstandig is in contact te treden met het schoolbestuur. Om hun visie op de toekomst van de scholen in het algemeen en in het bijzonder op deze locatie te vernemen. En om u even te herinneren, hiervoor staat 'Wonen in Laren'. Bent u bereid om in overleg te treden met het schoolbestuur van het College de Brink en nader te onderzoeken welke toekomst de school voor zichzelf ziet, alhier in Laren? Dan 'Ondernemen in Laren'. We willen fijn winkelen, we willen museumbezoek. Maar u wilt in gesprek gaan met de gemeente Blaricum over een parkeergarage op het terrein van het ziekenhuis Tergooi, om de huidige verkeersproblematiek in ons dorp aan te pakken. Vraag: waarom treedt u als college over een parkeergarage niet in overleg met de GEM Crailo BV? Dat is de besloten vennootschap waarin wij deelnemen samen met de gemeente Hilversum en Gooise Meren. En dat, jawel, net aan de andere kant van de snelweg bij Tergooi ligt. Vraag 9. Welke afspraken dan wel voorstellen heeft u in overleg met Singer Laren ingebracht om een oplossing te vinden voor het acute en ook zeker toekomstige parkeerprobleem? Zijn er in uw opvattingen oplossingen op het grondgebied waar u wel zeggenschap over heeft? Waar wij wel zeggenschap over hebben, dus binnen de gemeentegrenzen van Laren. En het derde punt wat voor het CDA belangrijk is, naast wonen en naast ondernemen in Laren, is 'Welzijn in Laren'. Eerst was er buurthuis de Warrekam. Toen werd het het Brinkhuis, de huiskamer van Laren. En nu straalt het Brinkhuis met haar vernieuwde interieur de foyer van een particulier museum uit. Met op de eerste verdieping straks het gemeentebestuur gehuisvest. En denkt het college dat het straks nog wel een sociaal maatschappelijk centrum is, waar iedereen zich welkom en thuis

voelt? De verbouwkosten die vorig jaar zijn genoemd, waren nog vooroorlogs. En hielden geen rekening met stijgende bouwkosten, materiaaltekort, een tekort aan personeel en een uitdijende crisis op vele fronten. Dat brengt ons tot vraag 10. Wat is de stand van zaken van het overleg met de verhuurder, lees: het rooms-katholieke parochiebestuur? Is er een nieuwe overeenkomst opgesteld? En is, zoals de wethouder vorig jaar zei, de huur ook inderdaad lager geworden? En vraag 11. Hoe ziet die begroting er dan uit? Indien deze er al is, van de voorgenomen verbouwing van het Brinkhuis in combinatie met het geschikt maken voor raads- en bestuursvergaderingen? We zijn er heel erg benieuwd naar. Ten slotte, voorzitter, collega's, aanwezigen in de zaal, naast een antwoord op de gestelde vragen verdienen naar mening van de CDA-fractie de bovengenoemde drie onderwerpen prioriteit en aandacht van onze gemeenteraad. En het college van burgemeester en wethouders is daarvoor als uitvoerend bestuur als eerste aan zet. En hopelijk gaan wij het geld van de verkoop van het gemeentehuis in ieder geval niet verkwanselen, maar op een goede manier inzetten ten behoeve van voorzieningen en burgers. Voor leuke plannetjes, niet in te kaderen en te controleren door de gemeenteraad, zegt CDA Laren: geen geld, niet doen! Voorzitter, leden van het college, collega-raadsleden, de fractie van het CDA Laren kijkt met grote belangstelling uit naar de antwoorden op de gestelde vragen en onze inzichten die we net met u gedeeld hebben. Dank voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank, mijnheer Van den Berg, van de fractie van het CDA, voor deze stevige, inhoudelijke aftrap van deze begrotingsbehandeling. Die volgens mij veel stof biedt voor een goede dialoog. En ik heet ook welkom twee leden van het voormalig college, de heren Calis en Den Dunnen, inmiddels. Fijn dat u er vandaag bij bent, om ook met interesse deze begrotingsbehandeling te volgen. En dan geef ik nu het woord aan de heer Vos, als voorzitter van de fractie van Groen Laren.

De heer Vos: Laten we daar maar eens mee ophouden. Ophouden om die oude en versleten geschiedenis van ons kunstenaarsdorp nog langer straffeloos in al die onderzoeksrapporten goed te keuren. We zijn al lang geen kunstenaarsdorp meer. Als ze er nog zijn, dan zijn ze al heel oud en wonen in het Rosa Spier Huis. Laren is een heel ander dorp geworden. Nog steeds veel aardige en plezierige mensen. Een levendig dorp. Aandacht voor elkaar, volop mogelijkheden om te sporten, te ontspannen, te ontwikkelen. Maar ook een dorp dat gedomineerd wordt door manshoge heggen, verstikkend verkeer en soms ook onverschillig volk. Als we dan ophouden met dat versleten cliché, wat gaan we dan doen? In iedere gemeente speelt hetzelfde krachtenveld. Binnen de gemeentegrenzen zijn er drie belangrijke groepen die met elkaar in competitie zijn als het gaat om ruimte, aandacht en geld. Het zou makkelijk zijn om een link te leggen naar die populaire populisten met een groene tractor, maar ik leg liever een link naar professor Hospers. Hij kwam al eerder met een drietal b's. Te weten bewoners, bedrijven en ten derde de bezoekers. Het gaat hier om de bewoners van Laren en de bedrijven, organisaties die in Laren gevestigd zijn. En natuurlijk de bezoekers die naar ons dorp gelokt zijn. In die beperkte ruimte proberen de drie groepen hun belangen zoveel mogelijk zeker te stellen. En over die zekerheid gaan wij, als het gaat om een aantal gemeentelijke bevoegdheden. Bestemmingsplannen, vergunningen, subsidies en steun, belastingen, woningbouw, mobiliteit, onderwijs, gezondheid, et cetera. Middelen en mogelijkheden zijn schaars. En om die zaken zijn die drie b's in competitie. En wij als raad bepalen wie de winnaar is. Om die gedachte te bepalen, noem ik enkele beslismomenten met betrekking tot de winnaar. Als wij besluiten om de ruimte op de Caliskamp voor woningbouw te gaan bestemmen, zijn de belangrijkste winnaars de aanstaande bewoners. Tegelijkertijd is er dus minder ruimte voor de bedrijven. En dat zijn de verliezers. Het inrichten van een deel van Het Brinkhuis als VVV-steunpunt, is een actie waarvan vooral de bezoekers direct profiteren. En in het verlengde daarvan de Larense bedrijven. Soms zijn er echter twee gedeelde eerste plaatsen. Als de gemeente het snelfietspadenplan ondersteunt, in woord en daad, zijn zowel de bewoners die elders werken als ook de bedrijven die werknemers uit de omgeving hebben de profiterende partij. Het wordt pas ingewikkeld als er tegelijkertijd meerdere winnaars en verliezers zijn. Het

Singer krijgt ruimte en steun om te groeien. En de bezoekers profiteren van hun mooie exposities en voorstellingen. Dat doen ook een aantal Larense bedrijven, te weten de winkeliers en de horeca. Maar de verliezers zijn de bewoners in de directe omgeving. Die vaak geconfronteerd worden met soms foutief geparkeerde auto's. Een oordeel over de genoemde beslissing houd ik nu nog even voor me. Het maken van een keuze hangt van een aantal aspecten af. Wie scoort en profiteert? En wie betaalt en wie baalt? Is er een volgorde in belangrijkheid? Bedrijven, bezoekers of bewoners? Laat ik daar maar even heel kort over zijn. Dat zijn vanzelfsprekend de bewoners. Daar kan geen twijfel over bestaan. De bewoners betalen, beheren en bewonen het dorp. De bedrijven zijn er soms bij nodig, om het leven in het dorp leefbaar en aantrekkelijk te maken. Maar ze spelen de tweede viool. De bezoekers mogen genieten van ons mooie dorp, maar ze zijn en blijven gast die we gastvrij gaan ontvangen. Als je deze hiërarchie gaat hanteren, zijn veel beslissingen snel te nemen. Al blijven er natuurlijk zaken waar je wel even over na moet denken, omdat ze iets ingewikkelder zijn. Een dorp waar de bewoners nu, in 2022 voorop staan, maar ook in de toekomst. Een duurzaam dorp, dat zorgvuldig omgaat met alles wat het mogelijk maakt om hier plezierig te kunnen wonen. Kiezen voor sociale woningbouw. Kiezen voor een verkeersluw centrum. Kiezen voor een natuurlijke Coesweerd. Kiezen voor elkaar. En met deze vaststelling kan direct een tweede criterium benoemd worden dat we zouden moeten hanteren bij het nemen van beslissingen. Hoe toekomstbestendig en duurzaam zijn de gevolgen van het te nemen besluit? De verkoop van het raadhuis heeft de kas gevuld. En het was vooral een beslissing die voordelen bracht op de korte termijn. De zogenaamde liquiditeit kreeg een veel mooier kengetal. En daar waren de wethouders als een kind zo blij mee. Of die beslissing verstandig was, kunnen we nu wel gaan beoordelen. Wat gaat er gebeuren met de gebruikers van Het Brinkhuis? En waar gaan wij in de toekomst vergaderen? Dat zijn slechts twee van de vragen die naar de toekomst doorgeschoven zijn. In het kader van Laren Regenklaar gaan we de komende periode in gesprek. En hopelijk gaan we in die zaak beslissen met een langere horizon. Dat wil zeggen dat we naar een verdere vooruitgang kijken en ons niet alleen richten op het noodverbandje voor de komende coalitieperiode. Dat het klimaat verandert, valt niet meer te ontkennen. Ja, behalve dan misschien door die enkele klimaatontkenner. Zoals die eerder gememoreerde mevrouw met die groene tractor. En behalve minder op de korte termijn, misschien ook met een veel breder perspectief. Alleen een opvang van bovenmatig veel regenval in korte tijd kunnen we van een momentum gebruikmaken door een aantal verbeteringen aan de ingreep te verbinden. Concreet: een natuurlijke vijver als opvang in het dorp, waar de norm van de inrichting wordt bepaald door het langzaam verkeer. De eerste prioriteit gaat naar maatregelen die het dorp duurzaam en leefbaar maken voor de langere termijn. Gelukkig hebben we al een aantal aanknopingspunten gevonden in de programmabegroting. Het flexibel inspelen op kansen als dat bijvoorbeeld gaat om het parkeerbeleid. Mooie en kostbare ruimte vooral laten gebruiken om stilstaande auto's neer te zetten, is heel erg zonde. Het aanstaande parkeerbeleid zouden we natuurlijk goed kunnen lezen om na te gaan denken over het realiseren van een parkeergarage. Of op zijn minst, om een en ander financieel mogelijk te kunnen maken. Ofwel laat parkeerders bijdragen in de kosten. Een betere inrichting van de Brink zou heel mooi passen in het voorgenomen plan om het evenementenbeleid te gaan herzien. De vergunningen voor de grote evenementen die een aanslag waren op de Brink, lopen af. En een betere plek is voorhanden. Een levendige Brink, waar bijvoorbeeld ook ruimte is voor de weekmarkt. Dat gaat geld en inspanning kosten. Maar het zou van inzicht en lef getuigen, als we daar nu op zouden gaan richten. Groen Laren heeft daar uitgesproken ideeën over. En wij dagen de raad uit om ons voorstel tot het verder uitwerken van ons plan te steunen. Rest uiteraard nog onze beschouwing met betrekking tot de korte termijnplannen die staan in de begroting. Een aantal vragen. Tijdens het vorige college was het voornemen om twee FTE te reserveren voor wethouders. Dat is meer geworden. Waar heeft het college de financiële ruimte kunnen vinden? Het tweede. Hoe is de stand van zaken met betrekking tot het overleg van huurders en gebruikers van het Brinkhuis? Ten derde. Het streven is om, ik citeer uit het plan: "Het streven is om eind 2023 een significante verbetering te zien in de kwaliteit van de financiële stukken.", pagina 16. Dat lijkt tamelijk ver weg.

Wanneer kunnen we de eerste pogingen zien? Overigens is de vertaling, de graphic in Larens Journaal, wel een hele mooie toevoeging. Vraag 4. De parkeerdruk gaat onderzocht worden en experimenteren gaat plaatsvinden; citaat. Welke concrete voorstellen kan het college nu al aankondigen? Experimenteren en flexibel inspelen op kansen, pagina 16. Kunnen we dit lezen als het invoeren van betaald parkeren? Of spelen er gedachten om een parkeergarage te gaan realiseren? Het verlenen van meerjarige vergunningen voor Winter Village en Art Laren staan op de agenda. Welke normen gaat het college gebruiken om een eventuele vergunning te gaan verlenen? En voor welke termijn zal dat zijn? We lezen: “De gemeente gaat verkeersregelaars voor organisaties vergoeden.” Hoe gaan de organisaties bijdragen aan de kosten? Met betrekking tot het versterken van de BEL. De BEL zou een hele mooie uitdaging kunnen vinden in het in gaan zetten op opleiden, trainees en samenwerken met onderwijs. Medewerkers en werknemers die na vijftig jaar met een gouden horloge vertrekken, bestaan al lang niet meer. De BEL is een geweldig mooie organisatie om startende en beginnende professionals de gelegenheid te geven om zich te ontwikkelen. Die zullen heus geen vijftig jaar bij de organisatie blijven. Maar nieuwe en gemotiveerde, jonge professionals zijn een impuls voor het elan van de organisatie. Is het college bereid om een lans te breken voor een nieuw elan in de BEL? In programma 9 wordt gesproken over de energie-armoede. In welke concrete maatregelen gaan we dit terugzien? De gemeente stuurt maar beperkt op OV en fietsoplossingen, pagina 23. Welke prioriteit gaat dit dan krijgen op de agenda? Het college, lezen wij, staat open voor een kleinschalig hotel. Bij onderzoek in het vorige college is gebleken dat er weinig ruimte is voor een dergelijk initiatief. Welke veranderingen hebben er dan plaatsgevonden, waardoor er nu mogelijk wel ruimte is voor zo’n initiatief? Ik ben er bijna.

De voorzitter: Is goed, hoor.

De heer Vos: Ja? Fijn, dank u wel. De belastingcapaciteit is zeer behoorlijk. Hoe groot acht het college de kans dat ze deze ruimte aan de rand van de afgrond, in 2026, toch moet gaan gebruiken? De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van onderwijs. En er zijn behoorlijk wat onderwijspanden in Laren die verouderd zijn. Zijn de verplichte investeringen daarin wel voldoende meegenomen in de begroting? En welk financieel risico lopen we daarmee? Tot slot. Wij zijn blij met de opvatting van het college met betrekking tot het opnemen van een ijkpunt per voorstel over duurzaamheid. Maar het overgrote deel van het geld voor milieu en duurzaamheid gaat naar verplichte nummers. Riolering, vuilnis ophalen en Laren Regenklaar. Is er dan überhaupt nog geld over om op het gebied van milieu en duurzaamheid toekomstgericht beleid te gaan maken? Tot zover onze beschouwingen en vragen met betrekking tot de begroting. En ja, dan moet ik er ook zelf maar eens even mee ophouden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mijnheer Vos. Dan geef ik nu het woord aan de heer Koldenhof, als voorzitter van de fractie van de VVD.

De heer Koldenhof: Dank u wel, voorzitter. Geachte leden van de raad, geachte heren van het college, vandaag houden we de eerste algemene beschouwingen van deze nieuwe bestuursperiode. En het stelt de VVD tevreden dat onze gemeente er eigenlijk maatschappelijk en economisch goed voorstaat. Nog altijd is Laren een van de meest gewilde gemeenten van Nederland om te wonen. En is de tevredenheid van onze eigen bewoners, over hun leefomgeving in het algemeen, hoog tot zeer hoog. Je zou met deze gunstige situatie geloven dat de hele wereld buiten Laren er ook zo uit ziet. En dat het gemeentebestuur genoegzaam achterover kan leunen. Met een sluitende begroting en een versterking van onze algemene reserve in het verschiet is de neiging groot om te denken dat het wel lekker gaat zo. Niets is minder waar, helaas. De effecten van de door Rusland begonnen oorlog in Oekraïne zijn direct merkbaar in Laren. Inwoners en ondernemers van evenementen hebben last van gigantisch gestegen prijzen voor energie en voedsel. We

hebben hier tijdens de vorige raadsvergadering op aangeven van de VVD ook al over gedebatteerd. Een resultaat van deze en veel andere debatten echter als het gaat om internationale of nationale zaken, is dat we meestal concluderen dat we als gemeentelijke organisatie eigenlijk geen middelen -financieel nog wettelijk- hebben om concreet in te grijpen. Ook de begroting voor 2023 geeft een zonnig beeld. Alsof er niets aan de hand is, wordt er geen rekening gehouden met enorme prijsstijgingen voor aanbestedingen, energiekosten en gestegen personeelslasten voor inhuur. Dat is wel een punt van zorg voor ons als VVD. Betekent dit dat wij uiteindelijk minder zullen kunnen uitvoeren? Of krijgen we de rekening na afloop gepresenteerd? Immers, de begroting gaat uit van een inflatiepercentage van 5,4 procent. Dit is eerder afgesproken tijdens de Kadernota medio 2022. En gelet op de berichtgeving over inflatie en ander ongemak vraagt de VVD de wethouder of dit wel voldoende zal zijn. En hoe hij ons meeneemt in geval de inflatie nog veel harder zal stijgen en dit ook gevolgen zal hebben voor de uitvoering van het beleid. Is het nodig dat wij hiervoor nu al extra middelen reserveren om de zwaarste klappen op te vangen? Hetzelfde geldt eigenlijk ook voor de gehanteerde rentepercentages. Hoe realistisch is de voorgestelde prognose als we kijken naar de plannen van de Europese Centrale Bank? Wat betreft energiekosten voor bewoners. Laren heeft van de regio het hoogste gasverbruik. In de begroting spreekt het bestuur haar inzet uit: we gaan inwoners actief benaderen. En: we houden vinger aan de pols bij dreigende energie-armoede. De VVD vraagt zich af hoe dit er dan wel uitziet. Het komt ons voor dat het allemaal erg vrijblijvend is. Wat op zich een heel mooi liberaal principe is, maar bij kunnen met betrekking tot de energietransitie als gemeente deze opstelling niet meer volhouden. We zullen echt mensen moeten gaan overtuigen en aandringen op verduurzaming, om onze afhankelijkheid van fossiele energiebronnen terug te dringen. Ook als de inwoners zelf beweren dat zij dit financieel makkelijk kunnen betalen. Het gaat hier om een grotere maatschappelijke verantwoordelijkheid dan de eigen achtertuin en het eigen zwembad. De VVD vraagt zich af of het bestuur wel een beeld heeft van grootverbruikers. En wat zij daaraan doet. De VVD vraagt zich af of het bestuur wel echt in gesprek is met verhuurders en corporaties, om zo snel mogelijk tot verduurzamingsplannen te komen. Wie binnen onze gemeente dreigt ten onder te gaan aan energie-armoede? En welke gevolgen heeft dat voor de leefsituatie van bijvoorbeeld hun kinderen, of ouderen? Valt het te verwachten dat er een toename komt op bijstand en bijzondere regelingen? Is dat meegenomen in deze begroting? Als hier geen gesprekken over plaatsvinden, kunnen wij als gemeenteraad ook niet echt beoordelen of we als gemeente voldoende doen, of niet. De VVD mist bij het bestuur op dit onderwerp een gebrek aan, zeg maar even, een sense of urgency. U noemt het wel, maar echte actie zien we nog niet. Wat betreft de programma's in de begroting het volgende. Er zouden nog dit jaar in alle buurten wijkschouwen worden georganiseerd. De VVD vraagt het bestuur waar deze hebben plaatsgevonden en of alle buurten wel bediend gaan worden. Wij maken ons namelijk zorgen over het onderhoud van stoepen en straten. Veel bewoners klagen hier nog geregeld over en worden dan verwezen naar het Meldpunt Openbare ruimte. Maar dat is onzes inziens te kort door de bocht. Graag hoort de raad dan ook met welke vraagstukken uit wijkschouwen echt iets gedaan gaat worden. De VVD is verrast door het ambitieniveau dat hier en daar uit de begroting spreekt. Maar tegelijkertijd ook wel teleurgesteld. Er worden visies en beleid in het vooruitzicht gesteld, als gevolg van het coalitieakkoord. Maar soms is er helemaal geen geld gereserveerd. Betekent dit dat de uitvoering pas halverwege deze bestuursperiode zichtbaar wordt? Dat lijkt ons aardig laat. En dan bedoel ik hier bijvoorbeeld het beleid om ons dorp autoluw te maken, of de visie op het sociaal domein die nodig is om tot kostenbeheersing te komen. Het vervolg op gesprekken over duurzaamheid en het eigen gemeentelijk industriebeleid, of de besprekingen over criminaliteit en ondermijning. Leuk zo'n avond, maar wanneer gaan we er dan wat aan doen? De VVD snapt dat niet alles tegelijk kan. En dat hoeft ook niet. Maar dan wil de VVD graag een termijnagenda waar de raad uit kan kiezen wanneer welk onderwerp ter hand genomen wordt in de komende bestuursperiode. Het is nu vooral wachten en grote teleurstelling: lege commissie-agenda's. Het uitgangspunt van het bestuur is om diensten en producten voor de inwoners en ondernemers waar mogelijk digitaal aan te bieden. Dat is natuurlijk een goed streven. Maar toch hebben we de komende vijftien jaar nog

wel te maken met ouderen die niet zijn opgegroeid in het digitale tijdperk. Ook is er een grote groep ouderen en mantelzorgers die geen handigheid heeft met de digitale omgeving. Gelet op de tijd die je online bezig bent en niet verder komt, hebben wij de indruk dat al die websites en digitale formulieren niet tot beantwoording van de zorgvragen leiden. Wij missen een visie op de ruimte voor persoonlijke dienstverlening. Het stemt de VVD tevreden dat het bestuur aan de slag wil gaan met onderwijshuisvesting. De investeringen in een projectleider kan op onze instemming rekenen. Er wordt vooralsnog geen rekening gehouden met hogere lasten vanwege luchtbehandeling en energiekosten. Verwacht het bestuur hier een voordeel of een nadeel bij? En welk effect heeft dat op de begroting? Wat betreft de boa-inzet heeft de VVD wel wat vraagtekens. Wat is het effect van de handhaving? En eigenlijk is de vraag daarachter: wordt er überhaupt wel gehandhaafd, op bijvoorbeeld blauwe zones en fout parkeren? Zouden die boa's zich niet veel beter kunnen terugverdienen? Het Brinkhuis, er is al wat over gezegd. Het is een belangrijk middelpunt van onze gemeente. Andere jaren is de raad sterk betrokken geweest door een presentatie te ontvangen van de stand van zaken, de visie op het Brinkhuis. Dat is alweer even geleden. En belangrijk voor de raad om op de hoogte te blijven. Waar het de VVD dan vooral om gaat, is in welke mate de inspanningen van Hart van Laren bijdragen aan de verlaging van de uitgaven van het sociaal domein op het gebied van ouderenzorg, armoedebestrijding, eenzaamheid en jeugdpreventie. Hoe staat het met de praktijkondersteuner die zou worden aangetrokken? Niet alle heil mag ervan verwacht worden, maar hij of zij kan wel bijdragen aan de beheersing van de kosten. Maar met name natuurlijk ook voor een betere trajectbegeleiding van degene die hulp en ondersteuning vraagt. De VVD juicht het toe dat er meer aandacht komt voor mantelzorgers en dat hier ook budget voor beschikbaar komt. De VVD vraagt de wethouder om inzicht te geven in waar dit geld dan voor bestemd is. Heeft de wethouder scherp in beeld wie wel of wie geen mantelzorger is en waar een echte mantelzorger dan behoefte aan heeft? Wij begrijpen wel dat het heel sympathiek is om alle mantelzorgers voor een leuk cursusje uit te nodigen, of een gesprekje op het Brinkhuis. Maar is dat echt waar behoefte aan is? Wat betreft de uitbesteding van belastingtaken aan Huizen hebben we vorige maand hier onze instemming mee betuigd. Wat in onze begroting echter niet duidelijk wordt, is wat het per saldo ons gaat opleveren. Is dit wel verwerkt? De VVD heeft met belangstelling de ontwikkelingen van de WOZ gelezen. Het siert het bestuur om geen forse verhogingen voor te stellen. Wat echter een bijzonder punt in de begroting is, is dat de daadwerkelijke verhoging pas na vaststelling van de begroting duidelijk wordt. De beleidslijn van tariefneutralisatie onderschrijven wij van harte. Maar het blijft een bijzonder construct dat eerst gewacht moet worden op een nieuwe taxatiewaarde. Zijn die laatste dan niet naar voren te halen, zodat wij nu honderd procent duidelijkheid hebben? Nog een reactie op de voorgestelde publieksversie van de begroting, zoals wethouder Van Midden aangaf in een bericht. Wij juichen het van harte toe. Zodat inwoners hopelijk ook meer begrijpen waar hun belastinggeld aan wordt besteed. De VVD pleit er daarbij wel voor inzicht in de stijgingen van het ene ten opzichte van het andere jaar weer te geven. Met name van de belastingen en de heffingen. Dan, voorzitter, wil ik nog een paar woorden wijden aan het verzoek van het bestuur om fors te investeren in de eigen organisatie. Onlangs hebben de besturen van de BEL-gemeenten een uitgebreide informatieavond gehouden voor de raadsleden. Onze steun heeft u omdat de basisuitvoering van wettelijke taken gegarandeerd moet zijn. De VVD vraagt zich af in welke mate de BEL-gemeenten met deze investeringen dan ook echt zelfstandig zijn. In welke mate houdt het bestuur ook ruimte voor incidentele inhuur? Want met de omvang van onze gemeenten samen is het vaak onrendabel om voor alles en nog wat een eigen ambtenaar aan te nemen. Dat maakt de gemeenten denk ik juist minder wendbaar. In de begroting anticipeert het bestuur ook op nieuwe thema's. Nieuwe wensen waarvoor investeringen nodig zijn. U hebt aangegeven dat er verschillende investeringsscenario's zijn, waarbij de bulk al nodig is voor de basis op orde. Wat we echter nu niet kunnen zien, is

De heer Koldenhof: Wat we echter nu niet kunnen zien is waar ruimte in de basisinvestering is opgenomen voor nieuwe thema's en nieuwe wensen. Zijn dat dan thema's en wensen speciaal van Laren of De Bijl? Ook de uitgangspunten die de investeringen voor de inwoners moeten opleveren zijn nog niet SMART, om het zo te noemen. Hoe krijgen wij inzicht in het effect van de investeringen in de organisatie? Voorzitter, de laatste punten. Bij de bespreking van de kadernota hebben we al geconstateerd dat er weinig smart vertalingen in de begroting zijn opgenomen. Hierdoor is het ook niet goed mogelijk voor de gemeenteraad om het bestuur te controleren. Wij weten uit de besprekingen van afgelopen maanden dat de wethouder van Financiën zich komende periode sterk voor gaat maken. De VVD heeft echt behoefte aan een duidelijk inzicht in: Waar wordt het geld aan besteed? En welke prestatie is uiteindelijk behaald? Wij vertrouwen erop dat het bestuur hier de komende tijd hard mee aan de slag gaat. Als laatste voorzitter, de VVD feliciteert het bestuur met een adequate begroting. De uitgangspunten zijn goed. De ambities van het collegeprogramma vinden wij – zei het nog wel wat abstract – terug in de voorstellen. Het bestuur is uit de startblokken gekomen, maar het moet echt nog wel aan de bak. Wij wensen het bestuur daar alle succes mee en zullen positief instemmen met de Begroting 2023. Dank u wel.

De voorzitter: Dank mijnheer Koldenhof. En dan geef ik nu het woord aan de voorzitter van de fractie van Larens Behoud, de heer Loeff.

De heer Loeff: Dank u voorzitter, leden van het college, collegae van de gemeenteraad, mede-dorpsbewoners in de zaal, en onze digitale toehoorders naar wij hopen. Laren is een bijzonder dorp, dat wordt vaak gezegd. We hebben een unieke ligging in het hart van Nederland, dichtbij grote steden en toch groen, dorps met een groot aantal uitstekende voorzieningen op het gebied van de sport, de kunst en cultuur, gezondheid en scholing. Niet voor niets komen we keer op keer hoog terecht in de ranglijst van onder andere de Elsevier. Laren heeft sinds de verkiezingen ook een bijzonder lokaal bestuur. Dat wordt nog niet zo vaak gezegd, maar daar wil ik in deze algemene beschouwing toch graag mee beginnen. Met de verkiezingen in maart vorig jaar brak een periode aan van informeren en formeren, wat nieuw was, en dat eindigde in een coalitieakkoord en installatie van u als nieuw college. Een college waarvan ik – omdat ik in de voorbereidende periode veel met de kandidaat-wethouders in gesprek ben geweest – dacht dat het een goed team zou moeten kunnen zijn. Dat team staat inmiddels en mijn gevoel en ons gevoel vanuit Larens Behoud is daarbij uitgekomen. Er staat met u burgemeester als voorzitter een college dat breed is samengesteld, maar ook bijzonder is samengesteld. Niet zozeer omdat D66 hieraan deelneemt, want hun inbreng was vanaf het begin – en dat was niet alleen de inbreng van wethouder De Groot – constructief en plezierig. Het kwam ook vanwege de VVD die met wethouder Van Midden de man van het dorp positioneerde zonder wethouders ervaring, maar wel met een enorme drive en ambitie. De grootste uitdaging zat, zo heb ik ervaren, bij onze eigen partij Larens Behoud. Want wij hebben met wethouder Westerkamp als Larense partij een wethouder van buiten naar binnen gehaald en aan dit team toegevoegd. Het team staat, voor zover wij kunnen zien en het team werkt. En dat maakt dat mijn bijdrage vandaag zeker binnen de 10 minuten kan blijven. Voordat ik in ga op de begroting wil ik het college complimenteren met hun houding: Kijken of het kan, zo citeer ik Westerkamp vaak. Of het lukt, dat weten we niet. Maar de houding van het bestuur is in ieder geval verfrissend en wordt in het dorp – zo zien wij – ook positief ontvangen. Burgerparticipatie is vervangen door inwoners betrokkenheid. Kom met voorstellen, dan kijken we of dat kan. En dan ook nog eens de tijd nemen om dingen zorgvuldig te doen. We hanteren een tijdpad, maar kijken ook naar de haalbaarheid. En dat is waarschijnlijk waarom zaken soms iets langer duren, maar uiteindelijk wel – hopelijk – goed gaan lukken. Complimenten daarvoor. Die houding om te kijken of iets van betekent ook een verandering in de ondersteuning van dit college door de ambtenaren van De Bel Combinatie. Larens Behoud voor onze inwoners dat het makkelijker wordt om afspraken te maken, om zaken eenvoudiger te melden, om direct contact te hebben met ambtenaren. In De Bel Combinatie is in deze

begroting dan ook de grootste investering te zien, een investering die nodig is en die Larens Behoud ook met verve wil verdedigen. Wij staan er als partij achter. Ik schreef er al over in het Larens Journaal: Een organisatie kan pas werken als er sprake is van vertrouwen, van samenwerking en van een goede basis. Laten we die basis dan ook verder op orde brengen. Voorzitter, aan de opmerking van onze nieuwe wethouder Financiën merken we ook zijn betrokkenheid en zijn directe inzet bij deze begroting. Niet alles is nog op orde, maar met de wijze waarop hij de peilstok steekt in de cijfers hebben we het vertrouwen dat dit de komende jaren steeds beter zal worden. De wethouder, en dat geldt eigenlijk voor het hele college, neemt ons steeds minutieus mee in haar overwegingen in een strijd soms maar ook de uitdaging waarvoor het staat. En dat maakt onze rol in de raad ook wel tot een iets andere. Ik ga u in deze beschouwingen daarom niet meenemen in onze gedachten over posten in de begroting waarover we als fractie hebben gesproken en waar vraagtekens over waren. Die vraagtekens zijn opgelost door een duidelijke toelichting in de voorbereidende bijeenkomst die we hier als fracties over hebben gehad. Bedragen blijven soms staan en – zo werkt het in de begroting nu eenmaal – zijn ook een richtlijn. Daar kunnen veranderingen in komen. Wij krijgen als raad de kans om bij te sturen als dat noodzakelijk is, maar zullen ook worden geconfronteerd met afwijkingen waarvoor mandaat dient te worden gegeven. Belangrijk vinden we te constateren dat de beleidslijn van het college, van het vorig college nu haar vruchten afwerpt. De verkoop van het raadhuis en de ligweide maken dat er straks een sterke financiële reserve is. De door wethouder Den Dunnen ingezette maatregelen in het Sociaal Domein maken dat daar meer inzicht is in de kosten en het kostenverloop. Graag vernemen we van het college hoe u die reserve gaat bewaken, dan wel wil gaan inzetten. Immers, Larens geeft nog steeds meer uit dan er binnenkomt. En om onze voorzieningen, onze zorg binnen het Sociaal Domein, op peil te houden en onze wensen ten uitvoer te brengen is er geld nodig dat niet structureel is ontvangen van het Rijk of van de inwoners. Hadden we niet in goede tijden de gemeentelijke belastingen moeten verhogen? Of moeten we dat misschien alsnog doen? Dat brengt me tot een opmerking over de communicatie richting onze burgers: De opzet van baten en lasten, zoals gepubliceerd in het Larens Journaal, is eenvoudig en inzichtelijk en een eerste stap naar - wat ons betreft - een uitgebreidere en betere communicatie met meer inzicht over onze financiële richting waar de gemeente voor staat richting onze inwoners. Het is niet echt een begroting, maar het zijn vooral cijfers. En ik heb voor de uitgaven, voor de aardigheid de uitgavenkant bij de pictogrammen even bij elkaar opgeteld en dan kom ik tot een totale uitgave van € 25.960.000. De inkomsten bedragen in 2023 achtentwintig miljoen zevenhonderd achtenzeventigduizend euro. Dat betekent in mijn simpele opinie, dat we in 2023 een positief resultaat zouden moeten hebben van twee miljoen achthonderd achttienduizend euro. Kan de wethouder ons in eenvoudige taal uitleggen waar dat positieve resultaat, wat ik niet terugzie in de honderddrieëntwintig pagina's uitgereikte echte begroting, uit bestaat? Want tussen de regels door lees ik in de begroting dat er weliswaar een positieve verwachting is, maar ook iets over een onttrekking aan reserveringen. Iets meer een begroting voor de dummy's zou dus welkom zijn voor mij althans en waarschijnlijk ook voor onze inwoners. De begroting zelf mag – maar ik hoop dat ook van u te horen – ook weer de opzet volgen van de cijfers uit het Larens Journaal. Zo zie ik op pagina elf en twaalf een staatje met de resultaten van 2022 en een overzicht met de verdeling van de kosten in percentages. Dat is uiterst inzichtelijk, maar ik mis zo'n staatje eigenlijk voor de begroting over de komende jaren omdat er na deze pagina meteen op de programma's wordt ingezoomd. Ook daar is denk ik een vertaalslag nodig om het voor ons als raadsleden inzichtelijker en eenvoudiger te maken. En zeker voor nieuwe raadsleden is dit boekwerk een begin van een abracadabra. Larens Behoud is blij met de opname van de ambities en de doelen van het college, zoals die in het coalitieakkoord zijn gezet in de opname van deze begroting. Maar lang niet overal staan er financiële consequenties aan die doelen bij vermeld, die zijn er niet altijd aan verbonden. Ik zie de doelen nu meer of soms als een werkwijze, maar ik hoop graag van het college te horen op welke punten er in de loop van het komend boekjaar kosten te verwachten zijn die volgens u een begroting rechtvaardigen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de bestrijding van de energie-armoede, het opstellen van een verkeersbeleidsplan en

de meerjarige subsidie afspraken met belangrijke – ik zou zeggen grote – partners in het dorp. En dat zijn maar een paar voorbeelden. Tenslotte blik ik bij deze begroting graag nog even terug op onze raadsvergadering waarbij we de jaarrekening 2021 hebben vastgesteld. In die vergadering hebben we een goede toelichting gekregen en een goed gesprek gehad met onze accountant. Ik ben benieuwd hoe het college in algemene zin aankijkt tegen de financiële toekomst van onze gemeente. Ik ga het niet hebben over het ravijn, over inflatie of over andere dreigende risico's; die zijn al door de voorgangers hier genoemd. We zijn meer benieuwd hoe u aankijkt tegen onze gemeente, haar financiële positie, haar kansen en haar risico's in relatie tot bijvoorbeeld andere kleine gemeenten en in relatie tot de Rijksoverheid. Hebben wij bondgenoten die er ongeveer hetzelfde voor staan, zijn er andere gemeenten met een soortgelijke situatie? Ik ben benieuwd of u over die vergelijkingen in gemeenteland ons wat nader kunt informeren. Ik sluit af voorzitter met dezelfde woorden als vorig jaar en ook het jaar daarvoor: Laren Behoud is trots op ons dorp, op onze inwoners, op de initiatieven die in onze samenleving worden ondernomen door vrijwilligers en mensen die zich professioneel inzetten voor onze samenleving in het dorp. Van sport, cultuur tot jongeren- en ouderenzorg. We zijn en blijven in alle gevallen een rijk dorp. En vanaf deze plaats spreek ik daarom onze bijzondere waardering uit naar een ieder die zich – al dan niet op vrijwillige basis - voor ons door inzet, want de gemeente is belangrijk maar Laren zijn we samen. Ik wens u college dit komend jaar veel succes toe.

De voorzitter: Dank aan de heer Loeff. Het woord is aan de voorzitter van de fractie van D66, mevrouw Van Dorst.

Mevrouw Van Dorst: Nee, gelukkig. Hij doet het. Ik wou zeggen: Wow, hier sta ik na twaalf jaar, opvolger van onze illustere Nico Wechter met zijn eloquent taalgebruik. Daar moet ik aan. Goedemorgen college, collega-raadsleden en andere geïnteresseerden. Liever momenteel in een turbulente tijd, waarin het moeilijk is in de toekomst te kijken. De effecten van de klimaatverandering zijn niet te overzien en kenners spreken van een inflatieverwachting in dubbele cijfers. De oorlog in Oekraïne, de recessie en de energiecrisis zal ook zijn impact in Laren hebben. Daarom verwachten wij dat de programmabegroting 2022-2026 die nu voor ons ligt, nog heel wat wijzigingen zal gaan ondergaan. Vooralsnog zijn we blij dat de landelijke overheid ons tot en met 2025 nog behoorlijk zal helpen en dat een deel van de verkoop van het raadhuis in de algemene reserves zou worden vastgehouden. Laten we op een verantwoorde wijze omgaan met onze financiën. Graag zou ik mijn beschouwing in vier delen willen splitsen. Ten eerste: de vragen die wij hebben gesteld komen hier niet in voor. Die zijn uitermate goed beantwoord en hebben wij reeds meegenomen. Maar wij willen het graag hebben over ons verkiezingsprogramma en het coalitieakkoord. Als tweede: de programmabegroting en zijn context. De Bel Combinatie als derde. En dan nog andere items. Laat ik er mee beginnen dat D66 van zijn speerpunten uit haar verkiezingsprogramma veel heeft terug zien komen in het coalitieprogramma, in het coalitieakkoord, sorry. Duurzaamheid, participatie, maatschappelijke ondersteuning en regionale samenwerking. Zo hebben we afgesproken, onze inzet op het gebied van duurzaamheid te versnellen en inwoners te ondersteunen bij hun energiebesparing. Daartoe wordt subsidie verstrekt aan de Hut van Mie, het Duurzaam Bouwloket en maatwerk bij het verstrekken van energietoeslag. Ook wordt deelgenomen in regionale activiteiten als de Regionale Energiestrategie en de Transitievisie Warmte en natuurlijk ontvangen onze inwoners tweemaal honderdnegentig euro uit Den Haag als bijdrage in de hoge energierekening. Participatie en medezeggenschap van onze inwoners vindt nu ook echt plaats. Zo is afgelopen maanden een goed bezochte en succesvolle inspraakavond voor inwoners geweest over de waterberging op De Brink. Daarnaast staat gepland dat onze inwoners ook zullen worden uitgenodigd in het bewonerspanel Parkeren en bij het invullen van het Groenbeleidsplan in het voorjaar van 2023. Vol verwachting kijken we uit naar de nieuwe Participatienota waarin ook onze fractie heeft meegeschreven en die in het eerste kwartaal van 2023 verwacht wordt. Laat iedereen vrij maar niemand vallen, is de slogan van D66. Wij zijn zeer content dat het

sociaal domein valt onder onze wethouder De Groot. Een van de belangrijkste issues hierbinnen is de Jeugdzorg. In het voorjaar van 2023 verschijnt op verzoek van de VNG een visie op het sociaal beleid van Laren. Hierin zien we graag een aparte visie over het jeugdbeleid. Daarbij lijkt het ons een mooie uitdaging dat bij een hulpvraag in verband met bijvoorbeeld dyslexie, net als bij de ondersteuning in huishoudelijke hulp, gekeken wordt naar draagkracht. Al jaren heb ik aangegeven dat het contact tussen de gemeente en de professionele zorgverleners hapert. Daarom is het heel goed dat nu een samenwerkingsagenda tussen gemeenten en zorgverzekeraars wordt opgezet. Niet alleen om de zorgkosten te beteugelen, maar ook om geen dubbel werk te doen. We hopen dat de zojuist opgezette Jeugdraad zich ook wil inzetten voor het vrijwilligerswerk in ons dorp.. Ik snap het, ik word ingeruild. Dank u wel. Dank u. De programmabegroting 2022 tot 2026. We liepen langs de afgrond. Volgens mij is de afstand iets te groot, klopt dat? Voordat ik ga zitten klooiën. Ja, dank u wel. Dank u wel voorzitter. We liepen langs de afgrond. Door extra bijdragen van het Rijk maar ook door verkoop van het Raadhuis en de ligweide bij het zwembad staan wij er financieel aanzienlijk beter voor en heeft de wethouder een sluitende begroting aan ons kunnen presenteren. De wethouder spreekt van rust, reinheid en regelmaat waarin hij aangeeft verantwoordelijk met onze centen te willen omgaan. Het is zeker een nobel streven om de basis op orde te hebben, maar we zijn er ook blij mee dat hij de bezuinigingen op onder andere sportcoaches heeft kunnen terugdraaien en de extra investeringen in duurzaamheid en burgerparticipatie kunnen op onze volle ondersteuning rekenen. We zijn een voorstander van de afvalstoffenheffing dekkend te houden en de OZB in totaal gelijk te houden en alleen met de inflatie te verhogen. Dat houdt ook in dat als het vastgoed in waarde stijgt het percentage OZB omlaag zou moeten. De gemeente Blaricum gaat ons hierin voor. Dan wat de eerste wijziging, punt drie, betreft, het versterken van De Bel Combinatie. We hebben begrepen dat het er nu erop of eronder is voor het voortbestaan van De Bel. We kunnen dat zeker onderschrijven, want de ondersteuning aan onze inwoners laat nog eens wat te wensen over. De digitale informatie via de gemeentelijke website verdient ook geen schoonheidsprijs. Daarnaast moest de organisatie tijdens de corona-pandemie en de opvang van Oekraïense vluchtelingen erkennen dat ze handen te kort kwamen. Opschaling op termijn is wat ons betreft dan ook nog steeds de beste oplossing. Niettemin zijn wij realistisch genoeg dat daarvoor nu geen meerderheid te vinden is en zijn we ten volle bereid mee te denken over andere oplossingen. De Bel Combinatie is daartoe in het leven geroepen en heeft zich zeker bewezen. Het is echter niet de eerste keer dat het college ons voorstelt een extra impuls aan De Bel te geven. Echter, deze keer is een totaal van negen miljoen nodig om betere dienstverlening, meer personeel en moderne ICT aan te kunnen schaffen. Dat betekent in 2023 voor Laren achthonderdduizend euro met daarna drie jaar lang een iets minder, maar nog steeds hoog bedrag. Dat zal een zwaar beslag leggen op de begroting. Dat kan gerechtvaardigd zijn, maar dan zouden wij wel graag precies willen weten wat er met dit geld gaat gebeuren. Ook horen we graag, net als bij de motie van Liberaal Laren die later komt, wanneer en hoe de verdeling in bijdragen van onze drie dorpen rechtgetrokken gaat worden nu de inwonersaantallen bijna gelijk zijn. Blaricum maar ook in Eemnes heeft een veel rooskleuriger grondpositie dan Laren en heeft veel meer inkomsten. Ook vinden wij dat er meer transparantie nodig is om de raden meer zicht te laten krijgen op de Bel-organisatie. Nieuwsbrieven vanuit het algemeen bestuur zijn zeker informatief, maar geven geen mogelijkheid tot inspraak van de raad. Recentelijk heb ik bij de Bel-organisatie voorgesteld om maandelijks een interview te plaatsen in het Larens Journaal. Een veel gehoord verwijt is de onbekendheid van onze Bel-organisatie en onze ambtenaren en op die manier geven we het personeel voor de inwoners meer gezicht. Het voorstel werd positief ontvangen en ik ben heel erg benieuwd naar de uitwerking ervan. Zorgelijk blijft de extra werklust voor de ambtenaren van De Bel. Zo vindt allang een scheiding plaats tussen Laren en Blaricum ten opzichte van een Eemnes over de ondersteuning van de jeugd tot achttien jaar. Nu voor onze belastingtaken ook weer voor twee uitvoeringsorganisaties gekozen is, wordt het voor het toch al zwaar belaste ambtenarenapparaat niet makkelijker. D66 hoopt dat wij dergelijke scheidingen in de toekomst kunnen voorkomen. Het laatste en dan over de aanstaande verhuizing van het bestuurscentrum naar het

Brinkhuis: Daar is in de vorige periode door ons mee ingestemd ter verbetering van onze financiële positie, maar we hebben uitdrukkelijk gesteld dat dit niet mocht gaan ten koste van de huurders van het Brinkhuis. We zijn dan ook blij dat wethouder Westerkamp heeft aangegeven zich hiervoor voor de volle honderd procent in te zullen zetten. Het Brinkhuis is momenteel bruisend en vol van goede maatschappelijke activiteiten. Zo is onlangs het infoloket Digitale Overheid geopend om iedereen te ondersteunen in zijn zoektocht binnen de overheid. Daarbij zouden wij graag weer een lans willen breken voor het instellen van een infobalie voor Burgerzaken in het Brinkhuis. Hier zouden vooral onze ouderen geholpen kunnen worden bij bijvoorbeeld de aanvraag van rijbewijs, paspoort, maar ook over rioolzaken zonder daarvoor een afspraak te hoeven maken in het Belgebouw in Eemnes. Het sociaal domein dat het grootste deel van ons budget uitmaakt, wordt naar onze tevredenheid uitgevoerd door de gemeente Huizen. Helaas komt het wel regelmatig voor dat de ambtenaren daar te weinig kennis hebben van onze plaatselijke situatie en voor ondersteuning eerder naar de professionals in Huizen dan in Laren doorverwijzen. Wij zouden graag zien dat onze ambtenaren hierop meer zouden toezien of - zoals al eerder voorgesteld - ook de infobalie in Het Brinkhuis zouden bemensen. Tot slot, Laren is weliswaar een kleine gemeente maar maakt deel uit van een groter gebied met grote belangen. Wij nemen deel aan de MRA, de Metropoolregio Amsterdam. Deze denktank van dertig gemeentes met en rond Amsterdam, van Lelystad in het oosten tot IJmuiden in het westen, van Heemskerk in het noorden tot aan Wijdmeren in het zuiden, bespreekt belangrijke regionale zaken als mobiliteit, infrastructuur, woningbouw en arbeidsmarkt en is een belangrijke gesprekspartner in Den Haag en ook in Brussel. Zo zijn binnen ons gebied door Den Haag vier regio's aangewezen waar grootschalige woningbouw moet worden gerealiseerd, de zogenaamde NOVEX-gebieden (Nationale Omgevingsvisie Extra), zijnde Schiphol, het Noordzeekanaalgebied, het Groene Hart en de Lelylijn. Maar ook heeft de MRA zich erover uitgesproken dat het Gooi de blauwgroene zone moet blijven waar weinig grootschalige woningbouw zou mogen plaatsvinden. Ook herkent het dat in onze regio grote ecologische problemen kunnen ontstaan door verdroging van de Heuvelrug en vergassing van, vergrassing van het Plassengebied. Het Waterschap waarschuwt dat bij extreem droge periodes de kans bestaat dat er brak water in het Gooimeer kan stromen; dat is funest voor onze fauna en flora en verdient extra aandacht. Sinds enkele jaren is binnen de MRA de Raadtafel opgesteld waar al deze dertig gemeentes met hun raden vertegenwoordigd zijn. Ik mag Laren in deze vertegenwoordigen. Een mooi voorbeeld, mijn laatste, van deze regionale samenwerking is de volgende: Bij de nieuwbouwplannen van het Tergooi ziekenhuis wordt op voordracht van D66 Blaricum meegenomen het convenant Toekomstbestendig Bouwen. Dit houdt in een convenant dat door de MRA gezamenlijk met de provincie Noord-Holland opgesteld is en het adviseert om bij de bouw of verbouw van het Tergooi-terrein twintig procent uit hout te bouwen. Houtbouw is namelijk duurzaam, duurzamer dan betonbouw. Minder energieverwendend en dus minder CO2-uitstoot en dat is waar D66 voor staat binnen deze coalitie: duurzaamheid en daarna participatie en gelijke kansen voor iedereen. Ik dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank mevrouw Van Dorst. Het woord is aan de fractievoorzitter van Liberaal Laren, mevrouw Timmerman.

Mevrouw Timmerman: Mijnheer de voorzitter, geachte aanwezigen, toen ik de afgelopen weken de begroting bestudeerde bekwam mij de gedachte: de wereld staat in brand, inflatie is torenhoog. Door de extreem hoge gas- en elektraprijzen komen onze inwoners in een energie-armoede terecht en moeten winkeliers noodgedwongen hun winkels sluiten. En ondertussen praten we over een begroting gebaseerd op het coalitieakkoord met plannen en cijfers uit het toen nog rustige voorjaar, terwijl we in een geheel andere werkelijkheid zijn terechtgekomen waarop onvoldoende of niet is ingespeeld. En dus praten in feite over een begroting die op veel punten nu al achterhaald is, zowel qua prijsontwikkeling gezien de almaar oplopende inflatie als sociaal--maatschappelijk. In deze nieuwe werkelijkheid niet onze eerste prioriteit bovendien bij het

ondersteunen van onze inwoners te liggen. Dus niet bij het veelomvattende vergroten van het toeristisch profiel van Laren wat wij op pagina eenenveertig kunnen lezen. Maar reserveringen voor extra bijstand, bijzondere bijstand en kwijtschelding belastingen die behoorlijk kunnen oplopen, ontbreken. Terwijl de serieus rekening zullen moeten houden met inwoners die als gevolg van de hoge energie- en voedselprijzen acuut in de problemen zullen komen. En in hoeverre zijn de beloofde rijksbijdragen voor de opvang van de Oekraïners afdoende? Bij Sociale Zaken missen we bovendien de aantallen Zware Jeugdhulp en de aantallen in de Schuldhulpverlening. Wij verzoeken het college deze omissie te corrigeren. Daarnaast, hebben we überhaupt zicht op hoe de armoedecijfers en de inflatie zich verder gaat ontwikkelen? En hoe grijpen we in, liggen hier plannen voor klaar? Moet de hele begroting op de schop? Bent u voornemens om alle afspraken van volgend jaar gewoon conform het coalitieakkoord klakkeloos uit te voeren? Of is het gezien de extreme huidige omstandigheden tijd voor een herbezinning? Graag uw reactie. Wij zouden nu ons land in een oorlogseconomie terecht is gekomen heel hard op de rem trappen. Hierover later. Wij zijn dit jaar als Laren financieel gered nu er ineens een paar miljoen euro aan algemene uitkering in onze schoot is geworpen. Onze nieuwe wethouder heeft dit gelukkig op een constructieve wijze in de begroting verwerkt. Deze lijkt financieel ook veel realistischer te zijn opgesteld dan de begrotingen voorheen, die altijd zo optimistisch waren dat er elk jaar weer grote grepen uit de algemene reserve nodig waren bij de begroting c.q. jaarrekening. Gelukkig dus een constructieve begroting, maar we zijn er nog lang niet. We hebben nog een lange weg te gaan voordat onze solvabiliteit van de huidige negen procent voor 2023 weer boven de financieel gezonde ondergrens van twintig procent komt. U stuurt momenteel op veertien komma één procent voor 2026. Op welke wijze denkt u dit nog te kunnen realiseren? Ik sprak zojuist over hard op de rem trappen vanwege de oorlogseconomie waarin we zijn terechtgekomen. We hebben als gemeente geen vlees meer op de botten en nagenoeg al onze bezittingen zijn verkocht en het geld dat we daarvoor hebben gekregen wordt steeds minder waard. En voor alles wat we doen wordt geleend en u bent nog van plan veel meer te lenen. Volgens de planning zou het leenbedrag van Laren tot 2026 zelfs tot een ongekend hoog bedrag van drieënveertig komma zeven miljoen zijn gestegen tegen de eenendertig komma zes eind 2021. Wij adviseren u dan ook alle projecten waarvoor opnieuw en sinds kort heel duur – dat is iedereen bekend want geld is niet meer gratis zoals steeds werd beweerd - geleend moet worden, in de ijskast te zetten. Mede omdat ook de afgelopen leningen die moeten worden verlengd opeens een heel andere financiële belasting voor de gemeente betekent, zeker als grote schuldengemeente die wij zijn jammer genoeg. Door de hoge energieprijzen realiseert iedereen zich opeens dat zonder energie stil staat en dat dit niet met een paar windmolens en zonnepanelen extra, is op te lossen. Wij zullen nog veel energiezuiniger moeten worden dan we de afgelopen decennia gewend waren. En dan heb ik het niet over de verwarming een graadje lager zetten. We moeten als maatschappij onze woningvoorraad fundamenteel energiezuiniger maken. Dat is dus niet een zonnepaneel neerleggen om je energieverlies te compenseren, maar de huizen beter isoleren. Dat is weliswaar een verantwoordelijkheid van de eigenaren en van het Rijk, maar als gemeenten kunnen wij hen daarbij helpen. Denk daarbij aan gezamenlijke wijkgerichte initiatieven, gezamenlijke inkopen vergelijkbaar met de jaren negentig actie Tankslag. Daarbij zou inzicht in de individuele duurzaamheid van onze woningvoorraad een interessant hulpmiddel kunnen zijn. De komende maanden komt de rijksoverheid ook nog met extra gemeentelijke instrumenten voor deze individuele verduurzaming passend in het programma Verbeterjehuis.nl. Laten we daar direct goed gebruik van maken. Voor het ondersteunen van winkeliers die in de problemen komen zien wij een rol weggelegd voor Bijzonder Laren, die jaarlijks via de verplichte opslag OZB van andere winkeliers en bedrijven een bedrag van honderdvijftigduizend euro krijgt. Wij roepen het college op met Bijzonder Laren hierover in gesprek te gaan om hieruit eventueel steunmaatregelen te financieren, teneinde deze extreme omstandigheden het hoofd te kunnen bieden zover als mogelijk. Want ook Bijzonder Laren zit volgens ons niet op nog meer leegstand te wachten. Het doet ons deugd dat de revitalisering van de Brinkbodem de komende jaren weer begroot staat. Hierdoor wordt De Brink zelf een enorme water opnemende spons. Optimaal onderhoud van onze riool en

vooral het schoonhouden van de putten is essentieel, daar horen we veel klachten van burgers over. En bij dreigende wateroverlast dient in tegenstelling tot de bui in 2014 de overloopklep bij de Gooyergracht, het laagste punt van het dorp, vooraf en achteraf open te worden gezet. Wij denken dat er met Laren Regenklaar intussen al zoveel positiefs is gebeurd, dat wellicht de bak onder De Coeswaerde in de geplande vorm niet meer nodig is. Pak eerst de kleine, eenvoudige en minder kostbare opvangmogelijkheden rond De Brink, dus langs de toegangswegen naar de Brink en evalueer de effecten van de afgelopen jaren. Als de wereld in brand staat is een pas op de plaats aan iedereen uit te leggen. Met deze begroting geven we ook tegelijkertijd goedkeuring aan flinke investeringen en uitgaven voor de Bel-organisatie. Wij vinden het jammer dat dit belangrijke onderwerp niet als apart raadsonderwerp besproken is, terwijl de Commissie MNF vorige maand is gecancelled vanwege het ontbreken van onderwerpen. Een gemiste kans, want ondanks de informatieavond is het ons nog steeds niet helemaal duidelijk wat De Bel inhoudelijk met dat geld gaat doen. De doelstellingen zijn erg algemeen. Over de ongelijke verdeling van de kosten hebben we nog een motie klaarliggen en de heer De Jong zal dit straks later toelichten. We willen best investeren in De Bel, maar geen blanco cheque afgeven. De Bel blijft tenslotte qua werkzaamheden gewoon onze uitvoeringsorganisatie waarvan Sociale Zaken en recente belastingtaken al in de gemeente Huizen worden uitgevoerd. Uitbesteding die achteraf altijd duurder uitvallen. Ook de groendienst is de laatste jaren wordt grootste gedeelte uitbested, van ongewenste ontwikkeling die we graag zien teruggedraaid. Wij pleiten er allang voor het onderhoud van ons groene kapitaal weer volledig bij onze eigen groendienst te leggen. Zodat het onderhoud weer de aandacht krijgt die het toekomst, zoals vroeger het geval was. Een uitgelezen kans om een volwaardige groendienst in het ontwikkelplan wel mee te nemen. Wij verzoeken het college zich hiervoor sterk te maken. Tenslotte, ook moeten wij eens goed nadenken of alle niet-duurzame activiteiten zoals een ijsbaan, het gewenste hotel en andere projecten gericht op het aantrekken van zoveel mogelijk bezoekers en toeristen, gewenst is. Daarnaast kunnen we dat geld beter op andere manieren gebruiken. We danken de wethouder voor deze - voor zover mogelijk - solide begroting, maar willen de wethouder en ook iedereen die eraan gewerkt heeft, sorry ... We willen hem toch op het hart drukken maar de uitgaven die niet per se nodig zijn, niet duurzaam zijn of waarvoor duur geleend moet worden, het komende jaar te bevriezen. En ons alleen te richten op de echt noodzakelijke zaken en dat zou zomaar eens de bijstandsverlening naar onze inwoners kunnen zijn. Als het achteraf toch meevalt, kan het altijd nog. Beter te hard geremd dan alsnog uit de bocht gevlogen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank aan mevrouw Timmerman voor haar algemene beschouwing. Volgens mij is voldoende duidelijk dat de rode draad door de algemene politieke beschouwingen de huidige maatschappelijke opgaven op het gebied van energie en duurzaamheid zijn en de houdbaarheid van een aantal cijfers in het licht van onze economische crisis. Het college gaat nu in beraad over de bijdragen en ook hun reactie en daartoe schors ik de algemene beschouwingen voor een vijftien minuten. Ik denk dat dat voldoende is.

De voorzitter: Leden van de raad, mensen op de publieke tribune, we gaan weer beginnen. De schorsing duurt iets langer. Dat heeft er mede mee te maken dat - hoe jong dit college ook is - een aantal benodigde prentjes met informatie toch een iets te klein lettertype hadden en wij toch een wat groter lettertype hadden om ons daarin goed te handhaven. Maar de wethouder van Financiën zal als eerste reageren op de eerste termijn. Hij is goed geëquipeerd dus ik geef hierbij het woord aan de wethouder van Financiën, de heer Van Midden.

De heer Van Midden: Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter en dank alle fracties voor de zeer constructieve bijdrages aan het bespreken van deze begroting. Ik ben er heel blij mee. Het is voor het eerst mijn, het is mijn debuut zeg maar als wethouder Financiën om mijn eerste begroting te bespreken. En als je dan al een dergelijke input en ook betrokkenheid krijgt, dan stelt me dat alleen maar gelukkig om het zomaar even te zeggen. Du van de individuele partijen inga s dank daarvoor. Voordat ik op de vragen en opmerkingen van de

individuele partijen inga, even een algemene opmerking, wat algemene opmerkingen over de begroting zoals hij er nu ligt. Er werd al gezegd: De begroting ziet er zonnig uit, de komende jaren een positief resultaat. En dat is vooral te wijten aan de algemene uitkering die stijgt. Dat is natuurlijk zo, maar ik denk dat we ook onszelf op de borst kunnen kloppen. Want uiteindelijk is deze begroting ook vrucht van alle acties die we ook in de vorige colleges hebben ingezet, als het gaat om bezuinigen op bepaalde dingen, als het gaat om het in de hand krijgen van de kosten van het sociaal domein, we hebben ook met de WOZ, OZB wat gedaan. Dan zie je uiteindelijk dat het geheel bij elkaar leidt tot deze uitkomsten voor de komende jaren. Dus in die zin hebben we ook zelf actief aan bijgedragen als raad en college. Dat is even als algemene opmerking. Even door de begroting heen kijkend en dat schrijven we ook in de inleiding, zien we eigenlijk twee dingen: de begroting concentreert zich op de dagelijkse gang van de huishouding. Wij zeggen : Ongeacht onze plannen die we hebben als college, ongeacht onze nieuwe plannen moeten we gewoon dingen blijven doen. We blijven telefoon opnemen, we blijven paspoorten verstrekken, het groen snoeien en dat soort zaken. Ik noem dat altijd voor het gemak de kosten voor de dagelijkse gang van huishouding. In de praktijk zijn die zo'n tachtig tot vijftientig procent van de totale begroting, is mij verteld. Dat betekent dat ook al heb je geen enkel plan voor wat dan ook, dat je uiteindelijk die kosten gaat maken. Tenzij je wil bezuinigen uiteraard en dat willen we niet, dat hebben we afgelopen jaar al gedaan. Dus dat betekent, en daar komt die rust, reinheid en regelmaat van mij dan terug, dat je zegt: Dat moeten we doen en laten we alsjeblieft zorgen dat we die kosten beheersen. Want op het moment dat die kosten niet beheersbaar zijn, dan gaat het ten koste van het geld wat ik eventueel wil vrijmaken voor mijn, de dingen die ik echt nieuw wil gaan doen. En dat wil ik niet, want anders, willen we niet want anders verstoort je je plannen. En in die zin prijzen we ons ook gelukkig dat we ook nu een goede algemene reserve met de verkoop van het gemeentehuis, want die geeft ook een buffer om uiteindelijk ook onverwachte uitslagen – mochten die er komen - goed op te kunnen vangen zonder dat het je nieuwe plannen verstoort. Want uiteindelijk - en dat zullen we straks zien in de verdere beantwoording van de vragen - hebben we een behoorlijk aantal uitdagingen te gaan die enorm belangrijk zijn ook voor onze inwoners. En dat willen we uiteindelijk zo goed mogelijk kunnen doen. Diverse fracties hebben een opmerking gemaakt over alle onzekerheden waarmee we te maken hebben. Ja, we hebben inderdaad met heel veel onzekerheden te maken. Niet alleen als gemeente, maar ook als inwoners en ook wij als individuen zoals wij hier zitten. Het enige wat wij kunnen doen, wat ik kan doen is zoveel mogelijk proberen die onzekerheden in kaart te brengen en zo veel mogelijk kijken van: Hoe kunnen die onzekerheden zich op termijn gaan ontwikkelen en welke acties ga ik daarop ondernemen? Ik noem dat steeds scenariogewijs begroten. Dat we eigenlijk ook een veel beter zicht willen hebben van: hoe kunnen dingen zich nou op termijn ontwikkelen en wat voor gevolgen heeft dat voor ons? Dat zijn overigens niet alleen de financiële elementen, dat kunnen ook gewoon de uitvoering van je plannen zijn. Als op een gegeven moment wij bepaalde plannen hebben, daar hebben we bepaalde middelen voor nodig. En die middelen zijn niet beschikbaar of heel schaars waardoor we die plannen niet kunnen uitvoeren, hebben we ook een probleem. Dus niet alleen financieel. Op die manier willen we daarmee omgaan. Dingen als inflatie, is al een paar keer genoemd, dat is een hele grote onzekerheid. Wat ik wel weet is dat de gevolgen van de inflatie voor zover we zijn nu kunnen overzien, verwerkt zijn in de begroting. Dat zie je terugkomen als je kijkt naar verschillende begrotingsposten, dat we inflatiecorrecties daarop hebben gedaan. En wat het verder gaat worden, dat is nog onduidelijk. Daar moeten we dus op kunnen anticiperen. Wat je overigens ook ziet, want er worden hele grote inflatiecijfers genoemd en die zijn toch een beetje ingegeven door het lijden wat men vreest. Deze week zijn een aantal artikelen verschenen in het Financieel Dagblad en Volkskrant waarbij je ziet dat uiteindelijk de inflatiecijfers zoals ze nu gepresenteerd worden, gebaseerd zijn op een soort verwachte inflatie maar niet op de feitelijke uitgaven die gedaan worden. En dan zie je uiteindelijk als je kijkt naar de feitelijke uitgaven zoals ze nu en 2023 gedaan gaan worden, dat de inflatie aanmerkelijk lager ligt. En dan zit ie op zo'n zeven, acht procent. Nog hoog, maar het is lager dan de zeventien procent die er is. Dus dat is even als algemene dingen. Je ziet ook in de begroting,

ook in de teksten van de begroting - hoop dat dat ook een beetje herkenbaar is - dat als je kijkt naar de dingen die we opschrijven dat we onze tekst met name concentreren op de dingen die we extra gaan doen, weer gaan doen. Dus bovenop die dagelijkse gang van de huishouding, dit zijn de dingen die we als college gaan oppakken. Die zitten - zoals geconstateerd - ook nog in de voorbereidingsfase waarbij we onze plannen aan het maken zijn. Dat we zeggen van: Dit hebben we in ieder geval voor 2023 nodig om onze plannen voor te bereiden. En we hebben geprobeerd om dat op een vrij eenvoudige manier neer te zetten en uit te leggen, maar ik merk uit de reacties ook dat dat ook nog voor verbetering vatbaar is. Dus daar gaan we ook aan werken. Dus dat is even algemeen. Dan zal ik met de bril op de individuele vragen van de fracties nalopen. Het CDA mist de algehele samenhang van het geheel. En ik kan me voorstellen dat dat gemist wordt. Als je nu kijkt zeg maar door de programma's heen in de begroting, dan ontdek je een beetje samenhang. Maar uiteindelijk moet het een soort samenhang geheel worden van ons aller plannen en dat zullen we eigenlijk binnen de kortste keren voor elkaar gaan krijgen. Streven is om dat ook voor kerst te hebben. Waarom is dat belangrijk? Uiteindelijk is ook het belangrijk om uiteindelijk je planning & control cyclus ook goed te kunnen managen. Dat is de vraag die ook gesteld is: Wat is uiteindelijk je sturingsmechanisme op financiën? Dat is natuurlijk je planning & control cyclus. Daar zitten logische elementen in: begroting zoals we vandaag bespreken, jaarrekening zoals die besproken wordt, maar daar zit ook je voortgangsrapportage in. Die voortgangsrapportage is niet alleen een financiële, maar dat is ook een voortgangsrapportage als het gaat om de doelstellingen die je uiteindelijk nastreeft. En of je die gerealiseerd hebt te ja of te nee en als je niet realiseert of niet dreigt te realiseren, welke acties nodig zijn. En daar is uiteindelijk ook de financiële component een belangrijke in, maar dat is eigenlijk alleen maar een middel wat je in staat moet stellen om die doelstellingen te realiseren. Dus in je planning en control cyclus wil je ook zien: Heb ik die middelen inderdaad of die doelstellingen die wij ooit afgesproken hebben, om die te kunnen realiseren? Dus dat integraal plan, dat gaat er komen. En dat, wat ik al zeg, is heel belangrijk voor onze sturing. Is de administratie op orde, wat gaan we doen? Ja, de administratie op orde in de zin van dat we toch nog wat uitdagingen hebben om die administratieve kant en met name als ik kijk naar de uitvoering van processen, gewoon te verbeteren. Daar moet nog heleboel in gebeuren. Dat is ook onderdeel van het meerjarenontwikkelplan van De Bel, waarin we zeggen van: We hebben daar twee dingen die we daar kunnen onderscheiden. Een van de belangrijke elementen: Is de basis op orde? Dat betekent dat we onze proces op orde hebben, administratief helemaal op orde zijn, dat we ook de risico's in ons processen goed beheersen, dat we uiteindelijk voldoen aan wet- en regelgeving als ik kijk naar nieuwe wet- en regelgeving die op ons afkomt. Dat is een traject wat we uiteindelijk ook binnen De Bel starten en we ook uiteindelijk een budget voor gebruiken wat ook opgenomen is in de begroting zoals nu voorligt. Dus is hij op orde? Ja, de basis is op orde, maar gegeven alle ontwikkelingen hebben we nog een aantal uitdagingen te gaan om ook het echt toekomst vast te maken. Want dat is eigenlijk het belangrijkste verhaal daarachter. Komend naar de rapportage, beginnen met een leesbare samenvatting: gaan we gewoon doen. Want het stuk is nog steeds honderddrieëndertig pagina's. Overigens, op de begrotingsstukken nog steeds honderddrieëndertig pagina's. Overigens ontkomen we er niet aan, want je moet ook wettelijk gezien gewoon bepaalde rapportages leveren. Maar die kunnen wat mij betreft gewoon in de bijlage. En dan wil je uiteindelijk zeg maar voor je je doelstellingen, realisatie van je doelstellingen en de financiën daarachter, veel meer leesbare beknopte samenvattingen hebben die niet alleen de raad goed kan volgen en goed op kan reageren maar ook de inwoners van ons dorp. Want uiteindelijk willen we ook de inwoners daar goed mee kunnen nemen. Dus dat is zeker onze ambitie. De plusjes en de minnetjes van de inkomsten en uitgaven: Ja ik vind het wel een ding, daar heb je hartstikke gelijk in. Ik heb zelf ook al gezegd: Kunnen we er niet wat aan doen? Nou dat schijnt dat SAP, de softwareleverancier - een van de meest flexibele organisaties op dat punt, maar niet heus - maar ik wil toch eens gaan kijken of we daar niet wat aan kunnen doen. Ik kan, het is lastig. Ik denk, als we daar wat aan willen doen dan moeten we dat in de basis doen. Dus gewoon in je basisadministratie. Want met een soort oplegger te gaan werken en dan de plusjes en minnetjes

te gaan corrigeren zoals in je basisadministratie gaat, dat is geen werken. Dat kan – ik kijk Theo even aan - dat kan ik Theo ook niet aandoen. En dat is vragen om fouten. Maar ik wil toch wel eens gaan kijken van waar nu uiteindelijk bereik zit om dat voor elkaar te krijgen. Want ik stoer me daar ook vreselijk aan en ik maak daar ook gewoon vergissingen in. Nou, zorgen, in de begroting als het gaat om onderwijs, huisvesting, klimaat en energie. Nou, dat zijn eigenlijk drie belangrijke thema's die we ook als college gaan oppakken en waar uiteindelijk nu de voorbereidingen voor aan het treffen zijn. En uiteindelijk zeg maar, die plannen ook een financiële vertaling moeten hebben die uiteindelijk ook weer terug gaan komen inderdaad om daar de besluitvorming op te doen. Maar daar zullen mijn collega-wethouders misschien straks ook nog wel dingen over zeggen. Dus dat gaat nog komen. Dus wat je nu in de lopende begroting ziet, de komende begroting ziet is eigenlijk de middelen die nodig zijn om die plannen te gaan ontwikkelen. Dan heb ik volgens mij zo'n beetje alle vragen van het CDA te pakken gehad. Dan gaan we naar Groen Laren. Het karakter van het dorp, het gaat om het versleten beeld van kunstenaarsdorp en dat uiteindelijk de gemeente zeg maar de balans moet vinden tussen bewoners, bedrijven en bezoekers. Ik denk dat het gewoon waar is. Dat we daar een goede balans in moeten vinden. Het is best wel complex, om het zo maar even te zeggen. Maar daar heb je de politiek voor uiteindelijk om dat op een goede manier met elkaar te spreken en een goede balans tussen al die belangen te vinden en daar uiteindelijk evenwichtige besluitvorming op te hebben. Maar het is een uitdaging, want er zitten niet alleen bewonersaspecten aan maar er zitten ook allerlei economische perspectieven aan. Je hebt ook te maken met de bezoekers. Blijkt ook uit cijfers van Bijzonder Laren, dat de helft van de inkomsten van het dorp komen van bezoekers aan ons dorp. Nou, als dorp profiteren we daar ook weer van in allerlei opzichten. Maar het is in ieder geval een hele uitdaging om al die belangen op een goede manier op elkaar af te wegen. Dus in die zin wordt het gekend en zullen we daar uiteindelijk ook wat mee doen. Duurzame keuzes, ik vind dat is eigenlijk een beetje wat mij betreft de nieuwe lijn zoals het college het ingezet heeft. Wij willen bij onze keuzes uiteindelijk het duurzaamheidsaspect heel, hoe noem je het, prominent meewegen. Niet alleen financieel, maar ook vooral het maatschappelijk. Daar hebben we natuurlijk al afspraken over gemaakt laatste keer in de raadsvergadering als het gaat om alle raadsvoorstellen die hier komen, dat we uiteindelijk daar een soort duurzaamheidslabel op gaan plakken. Maar uiteindelijk zullen we inderdaad veel meer zicht hebben, moeten hebben op duurzaamheid in de financiële aspecten ervan. Dus daar gaan we, volgens mij is dat ook een afspraak die we eigenlijk al gemaakt hebben. De twee fte wethouders die nu in ieder geval drie wethouders wordt en twee komma vier fte. Dat klopt. Ik moet als wethouder Financiën constateren dat we daardoor nul komma vier fte meer geld uitgeven, want we werken met zijn allen nul komma acht. Ja, ik zou hier willen zeggen: Alle waar voor zijn geld. Dus bekijken uiteindelijk na vier jaar of het de investering waard is gebleken. Voor nu komt het geld gewoon uit de lopende exploitatie. Nou, significante verbetering financiële stukken, verdere verbetering. Dat gaat gewoon komen. Dat hebben we nu al een beetje een opstapje proberen te maken met de begroting, maar daar gaan we verder mee aan de slag. Het is een van onze, een van mijn grote prioriteiten om dat beter en begrijpelijker te hebben. Het is helaas niet zo dat je dat over night anders krijgt. Het is toch wel een hele hijs om zeg maar als dingen al zeg maar jarenlang een bepaalde cadans hebben en een bepaalde vorm hebben, om dan bij wijze van spreken een stok in de spaken van het wiel te steken en te zeggen: Ik wil het gewoon heel anders hebben. Maar het heeft zeker mijn aandacht en zeker mijn ambitie om dat sterk te verbeteren. Versterken van De Bel, inzetten op nieuw elan. Dat is eigenlijk het hele meerjarenontwikkelplan, zoals je dat hebt kunnen lezen. Wij zeggen van: Wij willen eigenlijk en dat zijn de twee sporen, ons concentreren op twee dingen. Dat is een: de basis op orde. Wat ik net al zei, daar hebben we geld voor. En het tweede – en dat en dat doen we ook langs een aantal leidende principes - uiteindelijk moet de Bel-organisatie in ieder geval ons maar ook Laren, Blaricum ons ondersteunen in de ambitie om tot een lengte van dagen zelfstandig dorp te zijn. En een zelfstandig dorp betekent ook dat we uiteindelijk een bestuur willen hebben, want dat rechtvaardigt ook het bestuur zoals we nu hebben, wat dicht bij haar inwoners staat. En ook het bestuur moeten een zeker elan daarin hebben. En dat zie je ook terug komen in het

meerjarenontwikkelplan: Als ik kijk naar de leidende motieven om het zo maar even te zeggen, dan is het niet alleen basis op orde, maar we willen ook flexibel en innovatief kunnen zijn om daarmee ook erg dicht bij de inwoners te staan. En er staan wat dat betreft nog wat uitdagingen op ons te wachten. Als het gaat om de Omgevingswet, investeringen in duurzaamheid. Dus in die zin zal er enorm veel druk komen op het dicht staan bij inwoners en die ambitie ook in te vullen. Maar wat mij betreft is dat ook een uiting van het nieuwe elan wat we daarmee willen uitstralen en ook de Bel-organisatie ziet daar met veel ambitie in is mij gebleken.

De voorzitter: Wethouder, volgens mij had de vraag van de heer Vos met name betrekking op strategisch personeelsbeleid en de koppeling met onderwijsinstellingen. De vraag over het versterken van De Bel.

De heer Van Midden: o ja, dat is goed. Nou ja, het hele strategisch personeelsbeleid is een belangrijk element van het meerjarenontwikkelplan, in alle aspecten eigenlijk. Dus je wil kijken: Waar kan ik nou heel gericht zeg maar de goede mensen vandaan kwamen. En ik weet niet zo uit mijn hoofd om direct te '...' waar het onderwijs is, maar ik vind het wel een hele goede suggestie om daar in ieder geval heel duidelijk ook mee aan de slag te gaan. Omdat het ook een mogelijkheid biedt om die mensen ook dichtbij huis te halen, als je met onderwijsinstellingen in de directe omgeving daar ook een relatie mee hebt. Ja. Ik hoop dat ik daarmee beantwoord heb. De belastingcapaciteit, gaan we die in 2026 gebruiken? Ja, dat is de OZB. Nou, we hebben een behoorlijke belastingcapaciteit nog over om het zo maar even te zeggen. Het is nog zo'n tien procent van onze begroting, twee komma zes miljoen. Maar die willen we niet gebruiken. Dat hebben we ook afgesproken als college om dat niet te gaan gebruiken. En ik moet heel eerlijk zeggen, ook in maatschappelijk perspectief moeten we heel voorzichtig zijn met de OZB. Waarom? Als je kijkt naar de inwoners van Laren, dan krijgen ze nu verschillende dingen op zich af. We praten over energie-armoede, daar gaan we straks nog wat over zeggen. We praten over talen van de energienota en we praten over de kosten van OZB. Wat je ziet is dat in ons dorp heel veel mensen zijn die in het verleden relatief goedkoop een woning betrokken hebben en dat is soms nou ja dertig jaar geleden. En dat de waardeontwikkeling van die woningen enorm geweest is, waardoor je uiteindelijk als je volledig ook die waardeontwikkeling zou vertalen in een OZB en je volledige OZB-capaciteit benut, die mensen onmogelijke financiële opgave meegeven. Want wat je ziet, is dat die mensen uiteindelijk dat geld moeten opbrengen vanuit vaak pensioeninkomsten omdat ze niet meer actief werkzaam zijn. Afhankelijk zijn van het pensioen wat een behoorlijke financiële druk geeft. Dus mijn, ons idee is om in ieder geval daar heel voorzichtig mee te zijn en daar echt niks mee te doen en met name ook vanuit maatschappelijk perspectief. Ik zie voorbeelden van mensen die een huis gekocht hebben, toen nog sociaal koop van ruim een ton en die huizen zijn nu acht ton waard. Nou en als je daar volledig je OZB en ook je volledige inflatie over zou rekenen, dan is dat voor die mensen denk ik financieel gewoon heel moeilijk. Dus, nee, eigenlijk het antwoord. Onderwijshuisvesting, dat is voor collega De Groot. En van mij de investeringen, de echte investeringen in onderwijshuisvesting zitten nog niet in de begroting. De gelden wat we nodig hebben om de plannen te gaan ontwikkelen, dat zit wel in de begroting want daar zijn we nu mee bezig. En uiteindelijk zal op basis van dat plan, zoals we dat ook aan de raad zullen voorleggen met alle financiële componenten daaraan, zullen we uiteindelijk een besluit daarover nemen en ook kijken: Wat voor effecten heeft dat nou op onze begroting en wat moeten we daar uiteindelijk verder over besluiten? Dus dat gaat nog komen. Dan ga ik naar de VVD. Ja, inflatie en effecten. Ik heb het net al even gezegd: Voor het komend jaar zijn eigenlijk de inflatie-effecten voor zover we ze kunnen zien, overzien, zijn meegenomen. Dat zie ik ook terugkomen in de begroting. Voor de jaren daarna zullen gaan kijken op basis van scenario's wat uiteindelijk de ontwikkelingen zullen zijn. Om daar even wat dieper in te gaan, bijvoorbeeld ... Ik dacht dat u naar mij ging wijzen, mijnheer de voorzitter. De heer Koldenhof gaf al aan dat misschien op Europees, vanuit de ECB wat ontwikkelingen zijn op het gebied van de rente. Nou dat klopt. Als je kijkt wat de effecten uiteindelijk zullen zijn in Laren: Wij betalen op dit moment zo'n drieëntwintigduizend euro aan externe rente, om het zo maar

even te zeggen. Nou stel dat de rente verdubbelt in de komende jaren, dan zou die van drieëntwintig naar zesenvestig gaan. Nou dat kunnen we financieel wel lijden. Als je kijkt naar de prijsindex, ik neem even de Bel-organisatie, nou de begroting is uit mijn hoofd zo'n tweeëntwintig miljoen, vijftig miljoen is personeel. Nou stel dat zeven miljoen zeg maar prijsindex-gerelateerde diensten zijn. Stel dat de prijsindex met tien procent punt stijgt, dan zou zeven ton meer kosten zijn verdeeld over drie gemeentes. Nou, dat kunnen we ook wel lijden. Dus in die zin is het echte financiële risico beperkt, alleen ik stop het geld liever ergens anders in bij wijze van spreken dan dat ik steeds die inflatie achterna moet jagen. Even kijken, de wijkschouwen. Gaan we alle buurten bedienen, zorgen voor onderhoud, stoep en straten? Die zorg voor onderhoud, stoep en straten deel ik, want daar krijg ik ook steeds een opmerking over. De wijkschouwers zijn aan het voorbereiden. Deze week toevallig eerste plek gehad van: Hoe kunnen we dat plan nou gewoon zo goed mogelijk gaan uitvoeren, hoe kunnen we dat op een effectieve manier doen en hoe gaan we daar op een zo goed mogelijke manier in gesprek met de buurten? Nou, dat plan gaan we nu aan het opstellen. Mijn ambitie of onze ambitie is om voor het eind van het jaar al een eerste wijkschouw gedaan te hebben. En in ieder geval volgend jaar een groot deel van de wijkschouwen gedaan te hebben. Ik heb inmiddels geconstateerd dat we iets van elf wijken onderscheiden hier in Laren. Ik denk dat we dat op de een of andere manier een beetje moeten indikken om het een beetje behapbaar te laten zijn. Dus daar wordt aan gewerkt, maar we hebben als college eigenlijk allemaal iets van: Joh, we moeten hier gewoon snelheid in maken, want het is een van de belangrijkste onderdelen van ons beleid ook als het gaat om inwonersbetrokkenheid. De veiligheid, de boa-inzet. Er staat ook ... de boa-inzet. Zitten we nou de boa's effectief in en ook op die dingen in die onze buurt, of burgers ergeren. Nou dat doen wij. We doen dat ook op basis van klachten die we krijgen van mensen. Als het gaat om parkeren op bepaalde punten in het dorp, dan worden die boa's uiteindelijk op afgestuurd om daar te handhaven. Van onze kant willen we ook daar die wijkschouwen in gebruiken om daar ook veel meer noem het even structuur, in te krijgen. Waar liggen nou echt over alle wijken heen de belangrijkste prioriteiten? En waar moeten we nou echt gaan inzetten, ook als het gaat om boa-capaciteit? Je kan je voorstellen dat de prioriteiten in het centrum misschien iets anders ligt dan aan de randen van het dorp, maar in beide gevallen zou je boa-capaciteit beschikbaar moeten hebben om mogelijke problemen aan te pakken. Dus we gaan daar wat structureler mee aan de gang. Dat gaan we ook doen met ons plan als het gaat om vergunningen en handhaving; er komt een nieuw beleidsplan. Dat zullen we ook veel meer risico gebaseerd inrichten. Kijken van: Waar liggen nou de belangrijkste risico's in ons dorp en waar gaan we uiteindelijk de capaciteit op inzetten? En daar zal uiteindelijk ook boa-capaciteit een rol in spelen. De belastingsamenwerking, waar effect in begroting. Ja, uiteindelijk, het positieve effect moet natuurlijk zijn de belastinginkomsten zoals we nu hebben en ook begroot zijn. Als je kijkt naar de kosteneffecten, die staan in de begroting. De kosten van de uitbesteding van de belastingen voor komend jaar zijn –uit mijn hoofd - zo'n vijfhonderddrieduizend euro en die staan opgenomen in de begroting. Dus de inkomsten minus de kosten die we maken is uiteindelijk de opbrengsten van die belastingen. Dus dat is het enige wat ik erover kan zeggen, maar het staat verwerkt in de begroting. Die taxatie, dat is wel een ding. Ik zou hem inderdaad ook liefst naar voren willen maar ik begrijp zelfs dat in de situatie bij Huizen waar we ook meer capaciteit en deskundigheid hebben, het moeilijk is om die taxaties ruim voor het einde van het jaar af te ronden. Dus wat wij nu doen, inderdaad, is de WOZ waarde schatten op basis van een bepaalde stijging; we hebben de CBS-stijging van genomen van zeven komma zeven procent. In de definitieve komt pas in december en ook de semper in de raad. Ik wil me best wel inspannen om dat te versnellen, wat eerder te krijgen maar ik vraag me af of dat uiteindelijk ook zal lukken. Is mijn eerlijke antwoord, meer kan ik er eigenlijk niet in beloven. Inzicht in publieksversie tussen de ... Zal ik meenemen, als het gaat om het verbeteren van ons publieksversie. En de SMART-indicatoren, dat willen we zeker. Wat ik al zei, onze planning & control cyclus en met name die tussentijdse rapportages, is een van onze belangrijkste instrumenten om op de voortgang van onze plannen te meten. Dat betekent ook uiteindelijk dat die doelstellingen van die plannen ook echt SMART moeten zijn: Wat wil je nou uiteindelijk bereiken op wat

voor moment? En ik zou aan dat SMART nog een S willen toevoegen, dat is dat we het vooral Smpel moeten houden. Want als ik kijk naar voorgaande rapportages, dan zie je vaak een veelheid aan doelstellingen. Je ziet dat inmiddels naast de kleuren rood, geel en groen, er ook de kleuren donkerblauw en zwart bijgekomen zijn in rapportages waardoor niemand het meer kan volgen. Dus het moet niet alleen SMART, maar ook simpel. En het zou betekenen dat je misschien per onderdeel drie tot vijf doelstellingen hebt waar je echt heel actief op stuurt. Doelstellingen zijn ook echt de dingen die je nieuw wil doen en anders wil doen boven op de dagelijkse gang van de huishouding. Wat heb ik toch veel tijd nodig. Mijnheer de voorzitter, heb ik nog tijd om dingen te kunnen ...? De opmerking van Larens Behoud. Nou, complimenten met de houding, kijken wat kan. Verfrissend, maar ook zorgvuldig. Nou, dank voor het compliment en wij zijn natuurlijk, wij hopen verfrissend te kunnen zijn ondanks onze leeftijd. Zijn in zekere zin ook heel blijmoedig en onbevagen, maar zeker niet mee. Dus we doen ook dingen heel zorgvuldig en ik hoop dat dat uiteindelijk ook zichtbaar wordt in de discussies die we hier hebben. College, blij dat college de raad meeneemt in de afweging en aanpak. Dat geldt overigens ook voor de Bel-organisatie, er staat daar een begrip voor de investering voor de Bel-organisatie. Ik pak het even bij elkaar, want we hebben inderdaad een paar opmerkingen gemaakt over de investering in de Bel-organisatie. Belangrijk is natuurlijk ook om daar uiteindelijk de raad erbij te betrekken en ook daar iets over te laten zeggen. We prijzen ons gelukkig dat uiteindelijk onze eigen burgemeester voorzitter is van het meerjarenontwikkelplan, dat hij zich persoonlijk gaat inspannen om uiteindelijk ook de raad zoveel mogelijk bij te betrekken als dat nodig blijkt te zijn. Dus daar gaan we zeker aan werken. Opbouw reserve, greep op kosten, hoe zorgen we dat de reserve op peil blijft. Over die reserve trouwens die voor het gemeentehuis is binnengekomen, drie komma acht miljoen extra, heb ik al van beloofd dat ik daar gewoon niet aan wil komen. Wil ik echt, echt niet aankomen. En naast die drie komma acht hebben we gelukkig nog wat meer reserves. Want we hadden, als ik even de jaarrekening neem van vorig keer, iets van vijf miljoen ruim aan totale reserves. Nou, komt drie komma acht bij. Komt zo'n negen miljoen. We hebben de ligweide verkocht, komt nog wat bij. Dus uiteindelijk hebben we genoeg ook andere reserves om in geval dat er calamiteiten zijn, om daaruit te kunnen putten. Maar ik wil eigenlijk de reserve voor het gemeentehuis, tenzij onze raad zegt: Nu is er zodanig iets aan de hand en we willen het zodanig graag, dan moeten we het geld toch voor gaan besteden. Tenzij u dat als raad zegt, maar voor de rest wil ik er gewoon echt vanaf kunnen blijven. Want ik ben het helemaal eens met ook de criticasters naast mij, die zeggen: Tafelzilver kan je maar eens verkopen. En dat is ook zo. Daarom moeten we ook heel voorzichtig zijn met de gelden die uit dat tafelzilververkoop voortkomen. Via de publieksversie. Ja, dat is wel grappig. Ik vind het in ieder geval heel leuk dat Larens Behoud dat narekent. Wij hebben ook in de kop een soort disclaimer gezet van: dit is een overzicht op hoofdlijnen. Want als je alle andere wat kleinere dingen meeneemt, dan wordt het weer wat onoverzichtelijk. Dat betekent inderdaad dat als je de individuele kosten bij elkaar optelt dat er een gat zit van zo'n twee komma acht miljoen. Maar als je kijkt naar de inkomsten en uitgaven in de koppen, dan zie je die tweehonderdtweeënzeventigduizend zeg maar positief saldo terug staan. En met de opmerking dus erbij dat het een overzicht is op hoofdlijnen met de belangrijkste kostenposten. Maar als dat dan toch vragen oplevert, dan is dat op zich misschien toch wel goed om daar bij de volgende versie toch eens even naar te kijken en te kijken of we dit soort vragen en onduidelijkheid toch weg kunnen nemen. Dus dank in ieder geval voor het rekenwerk daarin. Dat is juist het goede van een publieksversie natuurlijk, dat er uiteindelijk mensen zelf thuis met de rekenmachine in de hand dat kunnen doen. Nou, middelen aan doelen verbinden in begroting, SMART, onder andere verkeerde subsidieafspraken. Ja, ik denk dat dat, volgens mij heb ik daar al genoeg over gezegd. En terugkeergesprek met de ... Hoe kijkt het college in algemene zin naar de financiële positie? Hoe zit het met andere gemeenten? Wat verwachten we van het Rijk? Ja, onze financiële positie – maar dat geldt eigenlijk voor de positie van alle gemeenten - is natuurlijk onzeker met alle ontwikkelingen. Wat ik al zeg, met onze begroting van komende vier jaar ziet het er goed uit. Dat komt ook door de acties die we zelf gedaan hebben en de inkomsten van het Rijk. Hoe die inkomsten van het Rijk zich zullen gaan ontwikkelen is een lastig om dat

goed in te schatten. Is wel één van de risico's trouwens waarmee we te maken hebben. We hebben natuurlijk het ravijnjaar wat aangekondigd wordt. Nou, je ziet inmiddels dat we geloof een jaar verder zijn en dat dat ook weer een beetje afvlakt. Nou, je weet niet wat de komende jaren nog kan gebeuren. Maar goed, er zijn tal van risico's en onzekerheden, wat ik al aangaf. Wat ik zie is dat alle gemeentes daarmee kampen. Wat ik het allerbelangrijkste vind, is dat we voor onszelf goed zicht hebben op de risico's. Om van daaruit te kijken van: Hoe gaan we nou met die risico's om? En ik ben ook in gesprek met de VNG daarover, want VNG is iemand ook specifiek ermee bezig. Die is een soort model aan het maken waarbij ze per type gemeente een soort risicolabel erop willen plakken. Zeg als je een gemeente bent van tienduizend inwoners, dan zijn dit de belangrijkste risico's die je uiteindelijk als gemeente ook financieel moet gaan managen in de komende tijd. Nou, dat staat nog in de kinderschoenen. Sterker nog, ik heb het idee dat ze mij een beetje vastklampen omdat ik daar zelf hele specifieke ideeën hebben. Maar je ziet dat we daar met z'n allen toch wel mee aan de slag willen gaan. Dus dat betekent dat we uiteindelijk veel minder jaarlijks met die begroting bezig zullen zijn in termen van financieel management, maar veel meer met langetermijnvisies op de ontwikkeling van financiën bezig zullen zijn hoe je daar uiteindelijk met je begroting op inspeelt. Maar het is wel een heel lastige klus. Ik kom uit de wereld van risicomanagement en ik weet hoe je op die manier dingen moet doen. Maar zelfs voor een kleine gemeente, dat is best wel heel lastig om daar goed grip op te krijgen. Maar het is in ieder geval de ambitie om daar op een goede manier mee om te gaan. Ja, D66, grote onzekerheid ... door politiek. Ja, wijzigingen nodig zijn. Nou, dat klopt en dat gaan we ook proberen zoveel mogelijk in te schatten. Bezuinigingen die deels zijn teruggedraaid, nou dank u wel. Oh ja, afvalstoffenheffing kostendekkend houden. Ja, de afvalstoffendeckering, in principe is dat gewoon kostendekkend. Dat is hij nu in 2023 en dat willen we ook zo houden, dus dat zal zo blijven. Ook een opmerking over de verdeelsleutel tussen de dorpen, waar de motie over is ingediend. Daar zijn we over in gesprek, want dat is ook een van de dingen die we in het coalitieakkoord hadden afgesproken. Er is een verkenners aangesteld, Peter Rinia die op dit moment verkennende gesprekken aan het voeren is met de gemeente, van: Hoe zitten de verschillende gemeenten erin? Wat zijn de wensen en verlangens? En hoe gaan we uiteindelijk tot een oplossing komen? Ik kan in ieder geval verzekeren dat het een beetje is als de egeltjes, om het zo maar even te zeggen. Heel voorzichtig, omdat het best wel lastig is. Want uiteindelijk willen wij wat, maar je wil ook dat anderen bewegen en dat vereist toch wel wat tact om het maar even zo te zeggen. Dus daar gaan we mee aan de slag. Ik weet niet of we zo direct met de motie daar nog verder terug willen komen, mijnheer de voorzitter? Ja, want ik heb de motie gezien. Ik denk dat het een hele sympathieke motie is. Wat ik al zei, we zijn er zelf mee bezig. Ik denk dat het niet goed is om die motie dan te koppelen aan het meerjarenontwikkelplan omdat je daar eigenlijk jezelf mee in de voet schiet. Want uiteindelijk willen we met het meerjarenontwikkelplan en de kosten die we daarin investeren, willen we uiteindelijk de effectiviteit van de besteding van onze gelden kunnen vergroten om onze ambities te verwezenlijken. Als nou de motie onverhoopt zou aangenomen worden, want we kunnen - dat had ik er even bij moeten zeggen - dit nog niet in 2023 realiseren. Dat is nog net te kort dag; je zult het in 2024 moeten doen. En daarom is het nu wat gevaarlijk om zeg maar te koppelen aan het meerjarenontwikkelplan, want dat zou dus betekenen als de motie aangenomen wordt dat het meerjarenontwikkelplan onder druk komt te staan. En dat moeten we met zijn allen niet willen, want dan schieten we - zoals ik al zei - ons in de voet. Ik zie dat dit tot op het overleg leidt bij Liberaal Laren. Even kijken hoor. Ik zit nog bij D66. Meer betrokkenheid en inzicht in de Bel-organisatie voorraad in inwoners. Ja, daar is de Bel-organisatie op dit moment druk mee bezig om daar verder de plannen te doen en kijken van: Hoe kunnen we uiteindelijk die betrokkenheid vergroten? Onder andere door het ook, de Bel-organisatie wat persoonlijker te maken, dus ook zeg maar mensen kunnen laten zien, te kunnen presenteren zodat je wat meer gevoel krijgt ook bij, achter de organisatie zelf, welke mensen daar zitten. Ik denk dat het heel belangrijk is, want ik hecht er steeds meer waarde aan om te zeggen dat zo'n Bel-organisatie natuurlijk geen abstract begrip is. De Bel-organisatie, onze eigen medewerkers die uiteindelijk het werk voor ons doen en daar moeten we zuinig op zijn. En die

medewerkers moeten uiteindelijk ook goed zichtbaar voor ons zijn om daar uiteindelijk een goede band, een goede relatie mee op te bouwen. Dus in die zin is het heel belangrijk om daar aandacht aan te besteden. Dan ga ik naar Liberaal Laren. Zitten we niet in een andere werkelijkheid? Is de begroting niet achterhaald? En de prijsontwikkeling ... Nou, zo somber is het niet. De begroting is nog niet achterhaald. En wat ik al zei, daar waar we zicht hebben op de ontwikkeling, de effecten op de begroting zitten ze erin voor 2023. Maar goed, we hebben wel met heel veel onzekerheden te maken. Dus in die zin volg ik ook uw betoog. Zicht op de kosten van Oekraïners. Ja, daar zitten we middenin. We zitten midden in het proces om dat zichtbaar te maken. Vanuit het Rijk hebben we, of krijgen we inkomsten. Dat was honderd euro per bed per nacht per vluchteling, of honderd euro per nacht. Dat wordt nu verlaagd naar drieëntachtig euro per bed per nacht. Maar we zijn nu in een proces om vanuit onze kant te kijken van: Welke kosten hebben we nou uiteindelijk gemaakt? En hoe gaan we de kosten verdelen? De verwachting is dat tot eind november – zo uit mijn hoofd - beschikbaar is, dus dan komen we erop terug. Solvabiliteit, hoe gaan we dat verbeteren? Ja, er werd al gerefereerd aan de cijfers zoals die nu in de begroting staan. Ja, ik zou zeggen: Laat de begroting even de begroting. Ik denk dat ik de solvabiliteit het beste kan beoordelen op het moment dat we de jaarrekening hebben. Want dan hebben we de definitieve cijfers. Wat je in de begroting ziet, is dat wat betreft de lening portefeuille nog de oorspronkelijke begrote lening portefeuille ook van het vorig college erin zit. Met name ook als het gaat om wegen, verkeersplannen en dat soort dingen. Dat geeft ook die schok in het aantal leningen. Daar gaan we naar kijken, dat gaan we herzien. We hebben een aantal dingen al, willen we anders doen. Er was bijvoorbeeld in die financiering al een bedrag opgenomen voor het tweede deel van de naar de straat, om daarmee aan de slag te gaan. Daarvan hebben we als college gezegd: Dat draaien we terug, dat gaan we nu niet doen. We gaan eerst even kijken in het licht van andere dingen die we willen gaan doen: Wat zijn onze belangrijkste prioriteiten en welke middelen gaan we uiteindelijk daarvoor inzetten om die prioriteiten te realiseren? Dus we gaan echt opnieuw kijken naar die leningenportefeuille. En de solvabiliteit, als ik hem even pak, ik pak even de jaarrekening. Dan hadden we op dat moment zo'n geloof vijf miljoen eigen vermogen, komt drie komma acht miljoen bij, is negen miljoen, balanstotaal van zesentwintig. Dan zit je ongeveer op de negentien procent als je snel rekent. U mag het narekenen, mijn heer De Jong. U bent een goede rekenaar, heb ik inmiddels ervaren. Oké, dank u wel. Ja, in het leenbedrag daar kijken we wel kritisch naar hoor. Want we willen echt als we lenen de dingen doen waarvan we zeggen: Daar zijn we met zijn allen van overtuigd, raad en ook inwoners. Dat het ook uiteindelijk een goede besteding. Nou, revitalisering ... , goed dat het structureel is opgenomen. Waarvoor dank. Onderhoud openbare ruimten weer bij groens dienst beleggen. Ja, dat is iets wat ook aan de orde is gekomen in de bespreking van het groenplan in de commissie. Dat is inderdaad iets waar we naar kijken. Wat we nu aan het doen zijn is, dat we de uitbesteding van de groenactiviteiten aan het evalueren zijn en van daaruit aan het kijken zijn hoe we dat naar de toekomst toe het beste kunnen gaan invullen. Ik heb me daar sinds we daarmee bezig zijn nog geen conclusie kunnen trekken. Ik zag dat onze journalist in het krantenartikel wat daags daarna geschreven was, al een conclusie had getrokken dat De Bel besluit het allemaal in eigen beheer te doen. Nou, zover zijn we nog. Dat is onderdeel van evaluatie maar ik kan in ieder geval zeggen dat ik als wethouder Financiën zeer kritisch zit in de situatie zoals we hem nu hebben en toch willen gaan kijken hoe we dat efficiënter zouden kunnen doen, anders zouden kunnen doen. Is geen toezegging, maar dat is in ieder geval iets wat we in evaluatie meenemen. Dan heb ik volgens mij alles te pakken gehad. Ja, Liberaal Laren geeft aan dat ze graag hadden gehad dat het Belplan meer ontwikkelplan, als apart raadsonderwerp had kunnen worden besproken, nog niet alles is duidelijk. Ja, we hebben uiteindelijk gekozen om een uitgebreide informatieavond te doen met alle drie de raden, ook in de hoop dat daarmee alle onduidelijkheden en vragen beantwoord worden, ja. Dat leek ons ook meest efficiënt in het hele proces om te komen tot de begroting zoals die er nu ligt, maar ook voor de andere gemeentes. Ja, ik zou niet weten hoe we dat op dit moment ook anders kunnen doen, alleen maar met het voorstel zoals we het nu in de vergadering hebben liggen. En ook vond ik het een goede avond, want volgens mij hebben we heel intensief het kunnen

bespreken met ook kritische feedback, kritische vragen die we op een goede manier hebben kunnen bespreken. Dus in die zin heeft het wel zijn functie gehad. Volgens mij mijnheer de voorzitter, heb ik daarmee alle dingen gehad.

De voorzitter: Gaat nog om twee punten, om preciseringsvragen. Het eerste antwoord op de vraag van het CDA over de uitwerking van het coalitieakkoord wat in meerdere inbrengen voorbij kwam, gaf u aan: Er komt iets voor de kerst. Concreet betekent dat dat het uitvoeringsprogramma coalitieakkoord voor de kerst naar de raad gestuurd wordt, he?

De heer Van Midden: Ja.

De voorzitter: Ja. En twee: Misschien is het toch wel goed om iets te zeggen over de houdbaarheid van de financiële cijfers in het licht van de rente en de prijsstijgingen.

De heer Van Midden: Oh, ik dacht dat ik al doe. Nou, voor de houdbaarheid in ieder geval komend jaar 2023 hebben we alles verwerkt, staat alles erin wat we weten. En er staan ook wat aanvullende kosten in opgenomen in de begroting. De houdbaarheid voor de langere termijn, dat kan ik niet inschatten. Ik kan alleen zeggen: Als er nou hele negatieve scenario's ontstaan, dan hebben we uiteindelijk genoeg middelen om die het hoofd te kunnen bieden. Want je ziet uiteindelijk per saldo, als je kijkt bijvoorbeeld naar je renterisico maar ook je prijsindexrisico, dat als je dat uitdrukt gewoon in geld en effecten op je totale, nou ja financiële middelen of je totale vermogen, dat we het uiteindelijk kunnen hebben. Alleen ik zei: Ik geef het liever ergens anders voor uit dan dit soort dingen. En ik hoop dat uiteindelijk de soep niet zo heet gegeten wordt als hij wordt opgediend, zeker als het gaat om de inflatie. Dat is eigenlijk mijn korte samenvatting.

De voorzitter: Dank mijnheer Van Midden. Dat was een uitgebreide bijdrage van de wethouder van Financiën. Voor de eerste keer ter verdediging van een begroting voor deze nieuwe coalitieperiode. Dank daarvoor. Ik ga naar wethouder Westerkamp. Die het ongetwijfeld iets korter kan houden. Net zoals de heer De Groot.

De heer Westerkamp: Voorzitter, leden van de raad, ja ik ga mijn best doen om wat korter te doen. Maar dat zou ook wel moeten kunnen, omdat de wethouder Financiën veel meer te vertellen heeft omdat het onderwerp de begroting is. Voorzitter, ik probeer een aantal dingen gelijk samen te vatten. Een aantal onderwerpen omdat die door meerdere fracties zijn genoemd. Laat ik beginnen met het Brinkhuis waar CDA, Groen Laren, VVD en D66 opmerkingen over hebben gemaakt. Als we even teruggaan in de tijd: Het Brinkhuis heeft flink moeten bezuinigen en de verhuizing van het bestuur naar het Brinkhuis is een impuls om te zorgen dat zij daardoor ook mede kostendrager zijn voor de opgaves waar ook het Brinkhuis voor staat. En bij die bezuinigingsopdracht moet iedereen indikken. En de voorzieningen die wij hier in Laren hebben, die ook vorm worden gegeven in het Brinkhuis, moeten ook naar de Larense maat worden vormgegeven. En daar is het Brinkhuis zeer goed mee bezig, vind ik, als ik zie waar ze op dit moment mee bezig zijn. Er is een opmerking gemaakt over de huidige verbouwing dat het er wat luxe uit zou zien. Afgelopen woensdag had ik een werkbezoek bij de Brinkbus en heb de verdere dag besteed door gewoon in de foyer te zitten werken. En ik moet zeggen, ik heb ontzettend veel positieve reacties van mensen gehoord over hoe het Brinkhuis er nu uitziet. Dus dat is ook heel positief. En in het licht wat we ook allemaal willen, is dit ook vormgegeven. En je ziet, paar weken terug heb ik het informatiepunt Digitale Overheid mogen openen, waar echt heel veel partners die in het Brinkhuis zitten maar die daar ook tijdelijk komen, zoals het toegankelijkheidsteam die daar zijn spreekuur houdt, allemaal betrokken zijn. Waardoor mensen - de VVD had het erover, de visie op dienstverlening - wij proberen dicht bij onze inwoners te zijn. Dus dat betekent ook dat als inwoners informatie moeten ophalen, dat ze dat ook dichtbij kunnen doen, dat ze daarin worden geholpen zoals dat

met het informatiepunt Digitale Overheid gebeurt. En een loket Burgerzaken, als ik dan kijk naar D66. Daar willen we best wel naar kijken, maar we weten dat Blaricum dat heeft en we weten dat dat ook hoge kosten met zich meebrengt op het gebied van beveiliging en de systemen die je dan daar moet koppelen. Maar goed, we kunnen kijken. Maar we zien ook, en daar is het één, twee dagen, dus dat onderwerp willen we best meenemen om eens te kijken: Kan dat? Maar we zijn daar nu ook echt sterk in ontwikkeling. En op dit moment, wat natuurlijk ook iedereen vroeg: Hoe staat het nou met die verhuizing? We hebben een projectleider aangesteld die op dit moment met alle partijen gesprekken voert, dus ook met de bewegingsdames, met allerlei partijen die er in zitten, om dan te kijken van: Hoe kunnen we nou daar een goed plan van maken, zodat iedereen kan inpassen? Waarom moeten wat indikken en we moeten misschien ook dingen anders gaan doen. Dat kan, maar we hebben daar de ruimte mee want het Brinkhuis is natuurlijk niet alleen het Brinkhuis, het is ook het muziekcentrum Schering en Inslag waar ook ruimtes zijn. Dus we gaan met elkaar kijken: Hoe kunnen we dit zo goed mogelijk vormgeven? Komende dinsdag krijgen we daar in het college eerste presentatie over en wij zullen daarna zeker via een raadsinformatiebrief informatie over geven. Daar is ook nog een opmerking over gemaakt, ik dacht vanuit D66: Ja, dan hebben we geen inspraak. Maar u weet, elk onderwerp wat in de raadsinformatiebrief wordt behandeld kunt u natuurlijk op de agenda van een commissie zetten, zodat we daar nog eventueel dieper op ingaan. Maar ik weet niet precies welke partij het was, ik dacht dat die opmerking daarvan kwam. Dus dat is denk ik op dit moment over de opmerking over het Brinkhuis. Dus we zijn in gesprek, we zijn bezig het af te ronden hoe we uiteindelijk de hele herhuisvesting gaan doen. Dan de parkeren. CDA, Groen Laren hebben daar opmerkingen over gemaakt. Nou, op dit moment is er ook richting Singer – vooral vanuit CDA - op dit moment hebben we onderzoek gedaan naar het gedrag op het parkeerterrein van Singer. En wat wij al zeiden over inwonersbetrokkenheid, we zijn het aan het voorbereiden, de thematafel Parkeren rondom Singer. De uitkomsten van het onderzoek gaan we niet eerst hier vertalen in allerlei scenario's, die leggen we eerst de samenleving voor. En net als bij de thematafel Waterberging van afgelopen dinsdag, gaan we wensen, ideeën, suggesties vanuit de samenleving ophalen om zo wat vorm te kunnen geven. En uiteindelijk de mogelijkheden die we zien om die parkeerdruk te verminderen, met name in de omgeving vanuit Singer, gaan we weer de bevolking voorleggen. En uiteindelijk zullen wij als daar voorstellen uitkomen die wel of niet geld kosten, maar in ieder geval dat ook aan u voorleggen als raad. En ik nodig u ook wederom als toehoorder uit bij de thematafel Parkeren. Dan maakt het CDA nog opmerkingen over het parkeren bij Gem, want er zou een parkeergarage sprake van zijn bij Tergooi. Nou, dat zou kunnen maar ik heb van de week ook al in het mooie Schets op een aantal gebieden: Coeswaerde, markt en evenementen, fietsen en stilstaande auto's van Groen Laren gezien dat zij al met de suggestie komen voor een parkeergarage onder de Hertenkamp. Maar dat willen we graag meenemen in onze mobiliteitsvisie waar ook Laren's behoud het over had die we gaan opstellen volgend jaar samen met Blaricum overigens omdat, als wij hier aan knoppen draaien hebben zij daar last van en als zij dat doen hebben wij daar last van. Dus, met de beide wethouders mobiliteit hebben we besloten om te komen tot een gezamenlijke visie waarbij natuurlijk in een uitvoeringsprogramma elke gemeente zijn eigen specifieke dingen heeft. En daarin nemen we ook onze OV-visie, en het visie op doorgaande fietspaden, versnelde fietspaden, nemen we daarin mee. Dus het idee van, we moeten het bij Crailo doen is wat te vroeg en bij Crailo heeft u trouwens een aantal dingen uitgesproken, namelijk zo min mogelijk auto's zo min mogelijk verkeer vooral duurzaam weinig autogebruik dus ik weet niet of het daar in die visie past. Dan voorzitter, had D66 nog opmerkingen gemaakt, over de nota inwonersbetrokkenheid. Nou hoorde het al van mijn collega van Midden ook over het buurtschouw, we zijn nu bezig aan het opstarten, we zijn met de thematafels begonnen, maar we hebben ook als drie verantwoordelijken binnen de colleges van Eemnes en Blaricum gezegd van, we moeten echt een nieuwe nota inwonersbetrokkenheid opstellen, waarbij de kernpunten zijn: eigenaarschap, dichtbij inwoners, en het principe kijken of iets kan. Ook in Eemnes wordt dat omarmt, Blaricum had al sinds 2019 een nota burgerparticipatie die u bijna in maart had aangenomen, maar die dit college aan de kant heeft geschoven

omdat dat dat niet voldoet aan de principes die wij nu met elkaar hier hanteren, maar die worden in Eemnes omarmt maar ook Blaricum wil graag de kant op. Dus we gaan dit komend jaar een nieuwe nota opstellen die hopen we vol..., ik bedoel volgend jaar, dat die klaar is, maar u krijgt binnenkort een plan van aanpak want we willen ook gaandeweg de ervaringen die we opdoen met inwonersbetrokkenheid meenemen in de uiteindelijke nota. Maar realiseer u wel, als we die inwonersbetrokkenheid willen vormgeven zoals u dat ook voorstaat en dus ik zeg altijd: als je buiten naar binnen wilt halen, moet binnen ook klaar zijn voor buiten. En dat betekent voor medewerkers, dat betekent voor colleges dat betekent voor raden ook een andere houding en een andere insteek en dat zullen we in het hele verhaal ook meenemen. Nou ik ben bijna door mijn onderwerpen heen, voorzitter. Dan zijn er een paar opmerkingen nog gemaakt over door Liberaal Laren en Groenlaren over de waterberging het natuurlijk plan '...'. Ik weet dat u vanuit Groenlaren in gesprek bent ook met het team 'Laren wegen klaar' dus dat komt daarin mee, en wat betreft als u nou, mijnheer de Jong was aanwezig afgelopen dinsdag, heeft u gehoord: ja alle maatregelen die we nu hebben genomen zijn toch nog niet genoeg om het zonder waterberging te doen ergens onder de Brink of wat voor opvangmogelijkheid ook. En dan als paar laatste, twee laatste punten nog voorzitter: de woonvisie. We zijn die aan het opzetten, we moeten volgend jaar een nieuwe woonvisie hebben, en Liberaal Laren maakten al een opmerking over de woningvoorraad energiezuiniger maken. Gooi en omstreken is daar ook mee bezig, maar bij een aantal woningen lopen ze toch tegen zeer hoge kosten op, dus ze komen daarover met voorstellen binnenkort maar dat zullen we zeker ook in de woonvisie meenemen. Dat doen we natuurlijk ook samen met collega Flip de Groot die over duurzaamheid gaat, en hetzelfde geldt voor toekomstig bestendig bouwen, het meenemen bijvoorbeeld van zoiets als u noemde 20procent hout, dat gaan we daarin ook zeker verwerken. Voorzitter, volgens mij heb ik nu alle punten gehad betreffende mijn portefeuille die door de verschillende partijen zijn opgenoemd.

De voorzitter: Dank wethouder Westerkamp. Nog eventjes dank voor uw eerste reactie op de eerste termijn, het woord is aan de heer de Groot, wethouder de Groot. Ook hij werkt vanaf het scherm. Heel duurzaam.

De heer de Groot: het kost wel energie, als hij maar groen opgewekt is dan... Vergt wat aanpassing. Ja dank u voorzitter, en dank aan de raad, in de inbreng heb ik geconstateerd dat er een grote belangstelling is voor duurzaamheid en een goed sociaal hart en die dingen spreken ons als college zeer aan en die komen ook tot uiting in de vraag die u gesteld hebt, en ik wil die uiteraard recht doen. Een paar algemene opmerkingen over de vragen. We zien net zoals bij het uitvoeringsprogramma dat, nou ja, dat de begroting vooruitloopt op een aantal meer inhoudelijke zaken, nou het zij zo, hè we krijgen belangrijke documenten binnenkort voorgeschoteld hier in de raad, gaat de koers document over energie en duurzaamheid, we gaan een visiedocument op basis van het VNG-rapport over het sociaal domein en al dat soort dingen spelen hierbij een rol. En ook als het gaat over sociaal domein denk ik graag aan mijn voorganger de heer den Dunnen, die met zijn aanpak in hoge mate heeft bijgedragen om grip te houden op de kosten van het sociaal domein. En daar, in die trant gaan we door tijdens dit proces. En dan wil ik graag nog even... Hij wil even niet wat ik wil... om even hierbij te pakken... Ja, daar is hij weer. Goed, er zijn veel vragen gesteld in het domein van energiearmoede, en de omgang met de problemen die nu op het ogenblik zijn met de kosten van energie. Vooral de VVD heeft daar uitgebreid vragen over gesteld maar ook andere fracties zijn erop ingegaan. U heeft vorige week een raadsinformatiebrief mogen ontvangen waar... die gaat over de eenmalige energietoeslag waarin uitvoerig is neergelegd hoe wij om willen gaan met de energiearmoede-aanpak met eenmalige maatregelen hè met de... Met de vergoeding vanuit het Rijk, maar ook met maatwerk voor degenen die dreigen tussen de wal en het schip te vallen. Dat is denk ik een belangrijk punt om te zorgen dat we de mensen niet in de kou laten staan. Letterlijk en figuurlijk niet. En vrijblijvend is dus dit absoluut niet. Niet in de aanpak van armoede en het bieden van maatwerk, ook niet in de campagne om mensen '...' de hand toe te

steken die deze winter... In de campagne die deze winter gaat lopen om met een fixbrigade mensen te ondersteunen in het verduurzamen van hun huizen. We zullen de doelgroep benaderen die ook eerder dit jaar de eenmalige energietoeslag heeft gekregen, we hopen rond december, begin januari de aanpak rond te hebben zodat we in januari kunnen gaan uitvoeren. Op basis van ervaring in andere gemeenten, onder andere Amsterdam, Zaanstad, en Huizen, richten we een deel van de aanpak op het praktisch ondersteunen van deze huishoudens. Hiervoor zetten we een fixbrigade Laren in. Deze fixbrigade wordt ingezet bij huishoudens die zelf niet in staat zijn om zelf energiebesparende maatregelen in de woning aan te brengen. Los van de energiearmoede-aanpak maar gemeentebreed organiseren we in januari 2023 met ons energieloket, duurzaam bouwloket gezamenlijk met Laren en... Of met Eemnes en Blaricum een fysieke bijeenkomst waarvoor we inwoners van de gemeente uitnodigen. Tijdens deze sessie zullen we de inwoners gaan enthousiasmeren voor duurzaamheidsmaatregelen. Tijdens... Ook zal een gezamenlijke webinar georganiseerd worden. Tot slot zullen we wederom tweedaagse lokale showroom in januari, net zoals juni jongstleden, optuigen waar inwoners naartoe kunnen komen om te kijken naar technische warmteoplossingen en isolatiemaatregelen. Daar zullen adviseurs bij aanwezig zijn, daar zal de lokale energiecoöperatie Hut van Mie gevraagd worden om met energiecoaches te ondersteunen. De laatste keer werd dit goed bezocht. We zullen ook binnenkort een herijking van het energiebeleid bespreken in deze raad, ik had het er net al over, waar we op basis van vastgestelde kaders, nieuw vastgestelde kaders voor zover mogelijk doelstellingen voor geformuleerd kunnen worden voor wat betreft zaken die te maken hebben met duurzaamheid. Eens even kijken, ja. En daarvandaan gaan we een duurzaamheidsprogramma ontwikkelen wat gaat gelden tussen 2023 en 2027. Binnenkort bespreken we in het college een voorstel wat in Blaricum al is aangenomen om zonnepanelen toe te staan op grond, dus bijvoorbeeld in achtertuinen, en dat maakt dus ook in gebieden waar dat lastiger is, hè bijvoorbeeld omdat het gaat over monumenten, of om andere fysieke beperkingen, dat we weer de extra mogelijkheid bieden om zonnepanelen te installeren en te werken aan duurzaamheid. Ten aanzien van de mensen die zich een dikke gasrekening kunnen veroorloven, de VVD had het er over. Ik bespeur om me heen dat gelukkig veel inwoners op zijn minst vanuit het welbegrepen eigenbelang aan de gang gaan met verduurzaming. En het wordt interessant te zien hoe de footprint van Laren zich gaat ontwikkelen. Het is niet alleen maar een zegen hè. Zeker als na januari vanuit nieuwe kaders een goed... En goed overheidsgeld, want er komt veel geld naar ons toe, aan de doelstelling gewerkt kan worden en moet worden. Tot slot: Laren is ook gehouden bij te dragen aan de RES van dit onderwerp althans. Ook dat loopt door. Gekozen is door uw raad om vooral te constateren op de kansen van de A1. Dit heeft zijn tijd nodig, maar in 2023 zal worden gestart met de voorverkenning in samenwerking met Rijkswaterstaat. Dit traject heeft een looptijd van een paar jaar, maar hopelijk zal de realisatie van de zonnepanelen als resultaat toch nog in deze periode kunnen plaatsvinden. Ook vroeg de VVD of we zicht hebben op de grootverbruikers binnen onze gemeente. In de warmtevisie is in kaart opgenomen waarin de grootgebruikers zichtbaar zijn. Daarom hebben we ook eerder dit jaar in samenwerking met het Duurzaam Bouwloket een actie uitgevoerd voor jaren '40 '50 woningen die slecht geïsoleerd zijn. Inwoners hebben deelgenomen aan een webinar. Daar konden ze vervolgens opgeven een brochure met daarin informatie over hun woningtype en de te nemen maatregelen. Deze actie gaan we dus op zeer korte termijn januari 2023 herhalen. Hiervoor zal worden afgestemd op welke woningtypen we ons gaan focussen. Ook als het gaat over het overleg met verhuurders en woningcorporaties, jaarlijks vinden er gesprekken plaats met woningbouwcorporaties over de prestatieafspraken. Hierbinnen worden afspraken gemaakt over de te nemen isolatiemaatregelen die woningcorporaties gaan nemen. Dus er valt te verwachten dat een toename komt van de bijstand en bijzondere regelingen, ja daar is geen direct antwoord op te geven, dus we hebben een regeling lopen, ook met overheidsgeld. Wij verwachten dat dat voldoende zal zijn, zeker als het gaat over milde recessie, als dat straks later blijkt te zijn dan komen we zeker bij u terug.

De voorzitter: Wethouder, het tempo mag iets omhoog.

De heer de Groot: Ja, ik ga mijn best doen. Ik heb nogal wat vragen te beantwoorden, burgemeester. Goed, onderwijs. Ja, wethouder van Midden heeft al een antwoord gegeven over de vragen op het gebied van integraal huisvestingsplan voor wat betreft de financiering. Duurzaamheid kan denk ik... Het is mogelijk dat duurzaamheid zelfs een oplossing kan geven om de kosten wat te drukken omdat dat een gezamenlijk plan is voor de gemeente en de scholen zelf en dat daarmee ook wat subsidies binnenkomen, dus we zien dat niet als een valkuil maar in principe zou dat een kans kunnen zijn. Verder heeft de VVD, dat neem ik dan meteen maar mee, een vraag gesteld over de praktijkondersteuner van de huisartsen, ja die is wat enigszins vertraagd maar gaat straks beginnen. In de huisartsenpraktijk in het, zeg maar het raadhuis, en ja we verwachten daarbij dat we in het voor veld en met de verwijzing daar komen, weer meer grip krijgen op de kosten van het sociaal domein. Ik ga nu over naar de vragen van het CDA. College de Brink, ja we zijn blij met college de Brink, en met wat daar gebeurt, dus vooruitlopen op andere dingen dat vinden wij niet kies en niet gepast. Op het moment dat college de Brink dat aangeeft dan gaan we met ze in gesprek, maar wat ons betreft blijven ze lekker zitten waar ze zitten. Mijnheer Vos van GroenLinks had een opmerking over het evenementenbeleid dat wordt volgend jaar herzien, en daarmee komt ook de mogelijkheid voor de raad...

De voorzitter: Wethouder, gaat u vooral door.

De heer de Groot: Het evenement en, en daarmee kon de raad ook in de positie om daar van alles van te vinden, over welk evenement dan ook. Nou, energiearmoede heb ik gehad, kleinschalig hotel, ja dat is wel een wens die we hebben, dat zal moeten blijken of daar de mogelijkheden voor zijn zowel fysiek als qua initiatiefnemers, onderwijs heb ik het net over gehad, VVD heb ik besproken, dan kom ik bij Larens Behoud. Ja, we zien ook dat de zorgvuldigheid en het tijdsplan waar de heer... Ja? Sorry. Waar de heer Loeff het over had, dat hij gelukkig doorwerkt en dat we daar toch wel degelijk binnenkort gaan zien dat de besprekingsstukken hier voor uw raad aanwezig komen. De heer den Dunnen heeft inderdaad een grote bijdrage geleverd aan de controle op de kosten van. Energiearmoede heb ik het ook over gehad. Dan D66, jeugdzorg, een aparte visie voor jeugdhulp, ja dat kunnen we bespreken op het moment dat we dat... Het document gaan bespreken, het visiedocument voor het sociaal domein, of dat handig is en praktisch is, daarin heeft uw raad een grote stem. Oekraïners heeft de heer van Midden ook over gesproken, ik denk dat we de belangrijkste vragen gehad hebben en anders hoor ik dat wel in de tweede termijn, dank u wel.

De voorzitter: Een vraag van Liberaal Laren over ondersteuning van winkeliers en Bijzonder Laren.

De heer de Groot: Oh! Ja, dat is een goede. Ja, Bijzonder Laren gaat over het eigen geld en het is natuurlijk wel een sympathieke gedachte om eens te kijken, met hen te kijken van wat kunnen we extra doen, hè wat doen zij extra, ik heb regelmatig contact met ze, ook in het kader van de revitalisering van het centrum, maar ik kan ze niks opleggen of vragen om ondersteuning te doen, zij doen hun uiterste best om te zorgen voor een goed winkelklimaat binnen Laren, en ik denk dat daar de winkeliers van kunnen profiteren, maar als daar wat extra mogelijk is dan bespreek ik dat graag met ze. Dank u wel.

De voorzitter: dan hebben we drie zeer uitgebreide inbrengen van de wethouders reacties op de eerste termijn van de raad. Voordat we overgaan tot een schorsing, zijn er ook nog een paar vragen waar ik als burgemeester op wil reageren. In het licht van de gemaakte opmerkingen over de investering in de BEL organisatie is vanuit de fractie van de VVD ook gevraagd van, hè, als we daarin in investeren, en we trekken meer samen op, is het dan ook niet de bedoeling dat we meer samen gaan doen. En hoeveel ruimte is er dan ook nog voor eigen beleid. Nou, uitgangspunt bij samenwerking is, zeker als je zo dicht op elkaar zit als

Blaricum, Laren, en Eemnes in de BEL organisatie, dat we altijd als portefeuillehouders eerst kijken: kunnen we het gewoon samen op dezelfde manier doen, want tachtig procent van ons beleid is gewoon hetzelfde, de blaadjes zijn overal groen, de straten zijn overal van hetzelfde materiaal, en de paspoorten hebben ook dezelfde kleur. Dus we kijken altijd maximaal naar beleidssynchronisatie, maar daar waar de afwijkingen zijn, is er altijd ruimte voor het college of voor raden om daarvan af te wijken. Maar het is onze grondhouding om altijd een maximale inspanning te plegen, het maximale te halen uit de efficiëntie van het hier samen in dit pand, samen dingen doen. Ik voeg nog een antwoord toe aan de gemaakte opmerking van de heer van Midden op de vraag van Groenlaren in het licht van strategisch personeelsbeleid. Wij hebben als BEL organisatie een enorme kans, namelijk dat wij als kleine, gezamenlijke werkorganisatie voor drie gemeenten startende werknemers op de arbeidsmarkt een geweldige kans kunnen bieden om op heel veel beleidsterreinen heel veel ervaring op te doen. Dus in plaats van dat ze bij een hele grote gemeente misschien een heel klein onderdeelje kunnen doen van het jeugdhulpbeleid, kunnen ze hier niet alleen met jeugdhulp, maar ook met WMO, en ook met andere vormen van ondersteuning meteen aan de slag. En wij willen ons ook eigenlijk zo in de markt gaan zetten hè, als we kijken naar het strategisch personeelsbeleid en de wijze waarop wij mensen werven, dat we ook echt voor starters op de arbeidsmarkt hier een enorme ontwikkelingskans te bieden hebben en daar hebben wij zelf ook heel veel profijt aan. Dus de toevoeging van Groenlaren om ook een aansluiting te zoeken bij hogescholen, of bij andere onderwijsinstellingen is gewoon een hele waardevolle die wij meenemen in de verdere uitwerking van de meerjaren ontwikkelingsnota. Weet overigens dat wij het geld wat door u gealloceerd wordt om te investeren in de BEL organisatie apart geborgd wordt in een apart project waar een lid van het bestuur van de BEL organisatie apart over waakt samen met de directeur. Daar leggen we ook verantwoording over af aan de gemeenteraden, en wij kijken op dit moment naar bijvoorbeeld de oprichting van een raads werkgroep, die op gezette tijden in het jaar geïnformeerd gaat worden door het bestuur en het management directie van de BEL om over de voortgang te praten. Maar daar zijn we nu ook met de andere twee gemeenten over in gesprek, maar de directeur zie ik vanaf de publieke tribune knikken. Dan is er nog een opmerking gemaakt over ondermijning, ook van zijde van de fractie van de VVD, ik denk mede in het licht van de presentatie die gisteravond is gegeven, er zijn een aantal beleidsdocumenten in wording en onderweg naar u, dat komt simpelweg omdat dit jaar veel afloopt. Wij zijn dit jaar voor het eerst in het Gooi aan de slag gegaan met één integraal veiligheidsplan omdat we nou eenmaal steeds vaker te maken hebben met veiligheidsvraagstukken die nu eenmaal over de gemeentegrens heen kotsen. En een zorg van nationaal belang, van mij persoonlijk als uw burgemeester, is het onderwerp ondermijning. De drugseconomie in Nederland is gigantisch. Dit heeft tot effect dat uit allerlei kieren en gaten geld uit de onderwereld zich naar de bovenwereld aan het persen is. Zeg ik dat het een heel groot probleem voor Laren is, nee, maar het is wel heel goed om als Gooi samen werk te maken van één grondig ondermijningsbeleid. Samen te werken op het goed uitvoeren van Bibob-toetsen, samen veel meer te zitten op financiële transacties, dat moeten we gewoon als Gooi gezamenlijk doen. Dat komt aan de orde in het integraal veiligheidsplan en dat komt in Q1 van 2023 naar u toe. Overigens maak ik dan meteen een bruggetje naar een aantal van de inbrengen van de wethouders, want u heeft gehoord dat er niet alleen voor de kerst een uitwerking van het coalitieprogramma komt, u heeft ook gehoord dat er voor Q1 volgens mij een herijking van het duurzaamheidsprogramma op de rol staat, ons evenementenbeleid wordt... Komt opnieuw naar u toe begin 2023 omdat het ook dit jaar afloopt, een nota inwonersbetrokkenheid komt naar u toe, en het visiedocument sociaal domein. Dus u heeft gezien, deze begroting is de start, een hoop beleidsprogramma's komen de komende periode in de bestuurlijke planning tot u. Ik kijk even naar u, want het is nu vijf over half één, op de planning staat dat we om één uur gaan lunchen, wat we ook kunnen doen is ik weet niet hoelang u nodig heeft voor een schorsing om te reageren op de eerste termijn van de wethouders, of zegt u van, nou, vijf minuten daarvoor is voldoende, het college heeft ook reeds een reactie ge... Ik zie iedereen knikken. Nou, dat gaat goed. Zullen we dan gewoon vijf minuten schorsen en dan beginnen aan de tweede termijn van de zijde van de raad, reactie

op de motie is ook reeds gekomen. Dan doen we dat en gaan we verder om tien over half één. Ik schors hierbij de vergadering.

De voorzitter: Beste mensen, we zijn aan het einde van de schorsing gekomen. Ik verzoek de leden van de raad weer hun plaatsen in te nemen. Ik mis sowieso een cruciale deelnemer voor de tweede termijn dat is de fractievoorzitter van het CDA. Want die moet aftrappen, maar... Dan geef ik eerst het woord aan de fractievoorzitter van Groenlaren, de heer Vos.

De heer Vos: ...'

De voorzitter: Zeker, maar hij is er nog niet, dus gaat uw gang. We hebben het hier met het juiste spreekgestoelte, mijnheer van den Berg. Mag ik overigens alle fracties verzoeken, want we hebben ruim de tijd genomen voor deze termijn dat het repliek even wat puntiger zou kunnen, want alles is over tafel gegaan. De heer van den Berg.

De heer van den Berg: Dank u wel, voorzitter. Nou daarom was ik bijna een seconde te laat want ik, wij moeten om 1:00 uur bij de lunch zijn, maar dat laat onverlet dat wij toch wel serieus even onze tijd moeten nemen. Een korte reactie op de nieuwe wethouders die namens het college ons van repliek hebben voorzien. Allereerst een compliment bijna niet anders te verwachten voor wethouder van Midden, die zijn debuut glansrijk heeft doorstaan. En het belangrijkste is misschien daar wel bij: de toon die hij kiest, en hij komt hier op een aantal punten, het CDA daarin ver tegemoet, dan wel onderstreept ze, en ik ga ze hier nu niet herhalen, maar dat stemt ons vreugdevol. Dus wethouder dat is in ieder geval een goede aftrap. Eén ding blijft onvermeld: wij hebben nog twee vragen gesteld die in het geheel of tenminste zijdelings niet aan de orde zijn geweest, ik herhaal ze kort. Het waren de vragen tien en elf: wat is de stand van zaken van het overleg met de verhuurder, lees katholieke parochiebestuur, en vraag elf: hoe ziet de begroting eruit van die verbouwing. Misschien heb ik het gemist, maar daar hadden we nog twee vragen waar ik geen krulletje bij heb gezet. Dan nog een zaak voor de wethouder. Er werd zo in de tussendoorzin gezegd: de inkomsten uit de ligweide. Nou heeft hedenochtend de journalist die hier ook in de zaal is een mooi stuk geschreven in de Gooi- en Eemlander met de ronkende titel: Eemnes blijft azen op de winst. En ik wil toch vragen aan de wethouder, aan het college, hoe wij dat moeten lezen. Want wat daar in staat is kort door de bocht gezegd dat Eemnes zegt: we hebben een verdeling van kosten bij de Biezem, om het maar even zo te noemen, maar op het moment dat daar exploitatietekorten gaan ontstaan, dan mag Laren als ze ons komen vragen om bijdragen dit zelf oplossen vanuit haar winst die ze maken op de ligweide. Die... Dat punt zou ik toch wel graag willen dat de wethouder daar nog op ingaat, want dat zou ook zo'n onvoorziene uitgave kunnen zijn die onze algemene reserve niet naar negen miljoen doet stijgen, maar zo meteen misschien weer terugbrengt op acht en een half miljoen. Dan, wethouder uit het verre noorden, het prachtige Alkmaar, wethouder Westerkamp, criticaster was ik als een CDA'er dat een wethouder van zover moet komen, maar toen hebben we elkaar een keer de hand geschud. U bent welkom en heeft twee punten aangesneden. U zegt: de verbouwing ziet er mooi uit. Natuurlijk ziet die er mooi uit, het enige wat ik wil meegeven, dat u als wethouder waarschijnlijk niet de mensen direct krijgt die zeggen: wethouder, wij vinden het helemaal niks, dus mensen zijn vooral positief ingestoken, maar let ook op de andere geluiden dat iedereen wel zich in het Brinkhuis blijft thuis voelen, dat wil ik u eigenlijk meegeven daarin. Niet om het beter te weten, maar om elkaar te helpen daarin. Dat andere punt wat u zegt inderdaad over Crailo en de parkeergarage was meer omdat onze gemeenteraad zei van: moet u niet eens met Tergooi gaan praten? Dan ligt Crailo in die richting, maar ik ben het helemaal met u eens dat de Hertenkamp zoals door de collega's van GroenLinks, of Groenlaren, sorry, een ondergetekende... Ach het is bijna links. Bijna, bijna. Dat de collega's de Hertenkamp hebben genoemd want ook voor het CDA is dat

zeker geen onbesproken zaak, dus ook daarin dat genoemd te hebbende. Dan komen we bij wethouder de Groot. Daar waar wethouders na de verkiezingen eigenlijk in een coalitie zitten wat mij betreft ook wethouder zijn voor de hele gemeenteraad lijkt het erop alsof hier wat D66 geluiden extremer doorklinken en één ding wil ik zeggen als er tussen neus en lippen door wordt gezegd door deze wethouder dat wij misschien een voorstel krijgen om zonnepanelen op grond toe te staan, en daar wordt dan wel bij gezegd in tuinen, dan kan ik u melden dat ik toch niet voor mij zie dat CDA Laren, dat wij in Laren op onze Larense akkers zonnepanelen gaan zien. Dus dat voorstel, wethouder, daar zou ik ver van weg blijven, dat wij zonnepanelen op Larense akkers gaan neerleggen. Dat maar gezegd hebbende. Dan het punt, en dat vind ik wel jammer, dat u ons met betrekking tot het college de Brink wegzet als: ze zitten daar lekker, en laat ze maar lekker blijven zitten. Dan heeft u toch niet helemaal goed begrepen wat ons idee daarbij is. Natuurlijk kunnen zij daar blijven zitten, maar het is wel de vraag, en het is niet meer als normaal de vraag van een wethouder wat ons betreft, om te vragen wat hun toekomstvisie daar is. We hoeven niet straks te horen dat ze bedacht hebben dat ze weg willen, wij willen graag weten of ze willen blijven, en welke rol daarin voor de gemeente ligt. Dat is het. En ik vind het ook wel een beetje jammer, er werd ook zelfs gelachen, maar een beetje visieloos om het er zo vanaf te maken, en ook dat we eigenlijk, ja, ons wat minder serieus daarin genomen voelen, want dit was een hele serieuze opmerking. Dat wil ik gezegd hebben, maar allesomvattende, niet negatief afsluiten. Voorzitter, kunnen wij instemmen met kritische kanttekeningen, en ik weet niet of we zo ver moeten gaan om een... Bij de stemming een woord te richten, maar in ieder geval is deze begroting naar onze mening er één om vast te stellen, maar wel met de nadrukkelijke opmerking naar de wethouder toe dat de hand op de knip blijft, meer als dat, en hij wordt uitgenodigd om elke keer in het openbaar met ons daarover het woord te voeren. Dank.

De voorzitter: Dank, de heer van den Berg, en ik zou als voorzitter graag nog willen onderstrepen inderdaad dat de wethouders er zijn voor alle raadsleden en alle inwoners, niet voor een specifiek partijbelang. Het woord is aan de heer Vos.

De heer Vos: Ja, die doet het, dank u wel voorzitter. Ja dank aan de wethouders voor heel veel antwoorden, nog niet alle antwoorden maar daar kom ik zo direct op terug. Wat opvalt is als ik naar de heer van Midden luister, en daar luister ik met plezier naar, dat hij wel heel veel plannen heeft toegelicht, heel veel plannen heeft aangekondigd, heel veel plannen zitten er aan te komen, voor de kerst, na de kerst, kwartaal één, vier, heel veel plannen. Maar ze zijn wel weinig concreet over het algemeen, en dat is toch wel een beetje een terugkerend verhaal, en dan... Ik heb geturfd, drie keer het woord 'uitdagingen' gebruikt, ja dat is een mooi woord, maar die liggen er wel, en er moet wel wat gaan gebeuren natuurlijk. Soms zijn plannen die gemaakt moeten worden, daar moet je goed over nadenken weloverwogen, aan tafels en met mensen, en participatie, maar ik kan me ook voorstellen dat sommige plannen wel een klein beetje tempo kunnen hebben. Ik kan me zo voorstellen dat er mensen die in de buurt van het Singer wonen denken nou dat is leuk en wel die plannen over parkeren, maar wanneer gaan die auto's weg? Wat gaat er eens gebeuren? En als we dat zo plansgewijs en heel veel inspraak erop los gaan laten, ik denk dat sommige plannen wel een klein beetje vooruitgeschoven kunnen worden, of misschien al een klein beetje opgepakt kunnen worden. Ik was heel blij met de opmerking van de voorzitter met betrekking tot de BEL combinatie en het samenwerken met onderwijs, ik zou dat ongelooflijk willen aanmoedigen. Daar liggen enorme kansen. We hebben een organisatie waar mensen volgens mij graag werken, maar waar mensen nog veel grager zouden willen werken. Dus ik denk dat dat een hele plezierige zou zijn als we die kunnen gaan ontwikkelen. Dan is er gesproken over het economisch perspectief door de wethouder en de ondernemers moeten gaan profiteren. Ja, dat begrijp ik allemaal wel, maar in het licht van mijn betoog dat dat toch in eerste instantie de bewoners zijn die voorop staan, zou ik dat toch eventjes anders willen interpreteren. Bovendien, een hotel, ik heb gevraagd, wat is er nou veranderd dat nu een hotel wel aanvaardbaar zou zijn. Ik zie niet zozeer wat er zo enorm veranderd is, behalve dat de horeca

zijn prijzen verdubbeld heeft, en dat dan misschien wel past in het Larense perspectief. Ik zag de heer Loeff van Larens behoud heel verbaasd kijken over de parkeergarage en over het groen plan dat wethouder Westerkamp benoemde in zijn beantwoording. Ik heb daarin gerefereerd aan in mijn openingsverhaal, wij hebben een heel uitgebreid plan op de site gezet, mijnheer Loeff, dus misschien zou u dat eens kunnen bekijken, want volgens mij zit daar elementen in die u ook van harte wilt ondersteunen. En daar zitten onder andere het parkeerprobleem in, maar ook de waterberging in, en wij willen wat verder kijken als alleen maar een korte termijn. Nou, kom ik nog even terug op die plannen, één kanttekening, de heer van Midden gaf aan de plannenmakerij is begroot. Ik zou wel graag van hem willen weten...

De voorzitter: Wacht even mijnheer Vos, u heeft een interruptie van de heer Loeff.

De heer Loeff: Ja dank u voorzitter. Nou direct reagerend, ik heb inderdaad op de site van Groenlaren een aantal plannen gezien, maar ik was in het kader van de duurzaamheid een beetje verbaasd over de parkeergarage, laat ik het daar maar op houden.

De heer Vos: Hoe bedoelt u dat, ik begrijp uw vraag niet helemaal.

De voorzitter: Ho, stop, via de voorzitter. De heer Loeff wordt gevraagd om van de interruptie een verhelderende vraag te maken. Mijnheer Loeff gaat uw gang.

De heer Loeff: Dat was hem, ik was daar verbaasd over. Daar hou ik de opmerking bij.

de heer Vos: Dus u bent nog een keer verbaasd?

De heer Loeff: Ja, zeker.

De heer Vos: Dat is mooi. Dat doet me een plezier. Want we willen graag mensen verbazen en verrassen. Ik was gebleven bij constateren dat er wel heel veel plannen aangekondigd zijn, dat ze ook begroot zijn. Maar mijn vervolgvraag is: maar is dat dan, als die plannen allemaal klaar zijn, is er dan ook budget om al die plannen uit te gaan voeren? En staan die budgetten misschien onder druk? Dan zijn er wat vragen wat mij betreft die we in eerste instantie gesteld hebben niet helemaal beantwoord, ik heb gevraagd is er eventueel te praten over betaald parkeren in het in het dorp, ik heb daar geen rechtstreeks antwoord op gekregen. Het evenementenbeleid komt onder onze aandacht, maar ik ben benieuwd wanneer dat dan gaat gebeuren en ik was heel benieuwd of het college al nagedacht heeft over de richtlijnen en criteria die ze willen gaan hanteren. En mijn vraag met betrekking tot verkeersregelaars die beloofd zijn: de bijdrage van de gebruikers van die verkeersregelaars, wie ga dat... Gaan ze daarin bijdragen of hoe zit dat dan, of wat moet ik me daarbij voor gaan stellen. Dat waren mijn opmerkingen naar aanleiding van uw antwoorden, en wij zien het met belangstelling tegemoet, dank u wel.

De voorzitter: Dank mijnheer Vos, het woord is aan de heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Dank u wel, voorzitter. En dank u wel heren van het college om het zo te zeggen, want er zit nog steeds geen vrouw bij. Verdorie, zegt mevrouw van Dorst al. Voor de beantwoording, de kop is er af, daarmee feliciteer ik alvast, met deze eerste keer dat we gezamenlijk de begroting bespreken. Maar daar heb ik dan ook meteen nog wel een paar opmerkingen bij. Ik snap natuurlijk dat wethouder van Midden ook niet anders kan dan deze begroting moet verdedigen met de rentepercentages en de voorspellingen met betrekking tot de inflatie. Hij brengt mij wel even in het begin van zijn beantwoording nog even in twijfel

omdat hij het heeft over hogere inflatiepercentages dan waar we nu uiteindelijk van uitgaan, waardoor ik denk: ja, hij zegt 7,8 en uiteindelijk staat er 5,4 in. Helpt u mij alstublieft uit de brand van dit brengt mij in onzekerheid. Dan, eigenlijk zou ik ook nog heel graag wel iets willen zeggen over de inbreng van de andere partijen, want dat gebeurt eigenlijk helemaal niet helaas. Ik hoop dat ik daar nog wel even ruimte voor krijg, en ik begin even met het door de VVD voorgestelde plan van het hotel, bent u daar ook meteen uit de brand, mijnheer Vos. Wij hebben dat ingebracht in het coalitieakkoord om te kijken of dat gerealiseerd kan worden, en daarmee sla ik eigenlijk meteen door omdat wij dat zien als een belangrijke economische motor voor de toekomst. En daarmee kom ik eigenlijk ook direct op de, zal ik maar even zeggen de teneur of de tendens van de inbreng van Liberaal Laren waarbij het mij echt heel erg overkomt als erg krampachtig en angstig. En ik vind dat jammer. Ik begrijp het ook niet goed, want het lijkt wel alsof Doomsday al is... Al heeft plaatsgevonden. Omdat u echt alles wil stopzetten als ik u goed beluister. En dan denk ik, ja heeft u wel een idee wat dat dan voor gevolgen met zich meebrengt als wij dat zouden doen. Het gaat hier toch ook nog wel om een economie, om een samenleving die verder gaat en de aarde draait elke dag door en elke dag verandert hij. Dus u kunt toch niet met droge ogen zeggen alles moet stilgezet worden, zoals u dat in het begin aangeeft. Ik vind dat heel bijzonder. En een andere, toch naar mijn goede vrienden van Larens Behoud, u brengt mij telkens weer, mijnheer Loeff, in verwarring over, u dreigt wel of u blaft wel over belastingverhogingen, maar ik zie u nooit met plannetjes komen. Bij de kadernota heeft u niet gezegd... eh, heeft u het gezegd en vervolgens niks '...' U bent hier niet gekomen, gelukkig maar want wij zijn daar ook helemaal niet voor, maar hou er dan over op om dat maar steeds boven de markt te laten hangen, want het brengt mensen in het dorp in onzekerheid. Wat dat betreft ben ik bijzonder gelukkig met mevrouw van Dorst van D66, want wij samen vinden gelukkig dat de OZW niet omhoog moet, en daar hou ik dan de rest van de coalitiepartners ook maar aan. Dan nog even terug op een aantal punten dat genoemd is. De motie uitleg, ik heb de motie gelezen, ik vind hem nog best complex, maar het antwoord van de wethouder vond ik ook complex, waardoor ik eigenlijk niet zo goed weet wat ik er nou van moet vinden. Ik snap de intentie zoals ook door de wethouder wordt onderschreven dat we wel eerlijk de lasten moeten verdelen, maar ik krijg dat antwoord niet precies van de wethouder waardoor ik denk: ja, wat is dan zijn strategie? Hoe we dit verder moeten gaan doen. Hij ontraadt de motie, nou ja dan zal ik daar nog graag een keer naar luisteren waarom dan, en dan kunnen we op dat moment onze mind opmaken. Dan nog even over duurzaamheid in het algemeen, wat... Hier volgt een persoonlijk gevoel op de antwoorden van wethouder de Groot: ik twijfel of hij grip op de zaak heeft en of hij er wel echt gas op wil zetten, want de beantwoording is bijzonder ambtelijk. En ik vind echt dat daar wel iets mee moet gedaan worden, ik zou zeggen: gas erop in een tijd dat gas eraf moet, en daar moet echt iets mee gebeuren. Want wij wachten echt al een tijd op plannen, u had gezegd we zouden met een plan in september komen, nu wordt het Q1, en ik vraag me met recht af of wij dat dan wel gaan halen.

De voorzitter: Mijnheer Koldenhof, u heeft een interruptie van de heer Vos.

De heer Koldenhof: Ja.

De heer Vos: Ja, ik... Dank u wel voorzitter. Ik beluister met verbazing uw opmerking. Ik ben echt helemaal... Ik kan me aansluiten bij mijnheer Loeff. Ik ga straks naast hem zitten ik ben heel verbaasd, afgelopen week hebben wij een voorstel gedaan om duurzaamheid te gaan gebruiken als toetssteen voor voorstellen, toen is de heer... De wethouder gekomen met volgens mij een hele goeie oplossing, een hele mooie handreiking naar de raad, en nu gaat u roepen, terwijl u tegen het voorstel was vorige week, toen begon u zich in allerlei semantische discussies te moeien, van waar hebben we het over, wat is duurzaamheid dan wel precies, en wij kunnen dit niet steunen, werd het hier aan tafel geroepen: daar gaan wij niet aan beginnen, en nu hoor ik u tot mijn stomme verbazing zeggen: het mag wel een beetje vlotter. Waar was u dan van de week?

Mevrouw van Dorst: Mag ik een interruptie?

De voorzitter: Ik hoorde trouwens de heer Vos ook een toezegging doen dat hij zo meteen naast mijnheer Loeff gaat zitten. Het woord is aan mevrouw van Dorst.

Mevrouw van Dorst: Volgens mij is... Nee ik vind het een beetje appels met peren vergelijken. Ik vind wat de heer Koldenhof zegt iets heel anders dan inderdaad de pilot of onderzoek dat zijn twee verschillende dingen. Dat wilde ik even zeggen.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Kort antwoord dat ik eigenlijk denk ik zie als... U kunt het beschouwen als een herhaling van vorige week, namelijk... U heeft voorgesteld om alle voorstellen die hier voorgesteld worden te toetsen op duurzaamheid. Dat vind ik onzin. Relevante stukken, dat zou kunnen, maar dan moeten we wel met elkaar afspreken: waar toetsen we dan op? En dat kon u niet beantwoorden. Uiteindelijk is het besluit genomen: laten we de boel aanhouden, gisteren in het presidium hebben we waar u bij was besloten hoe we hier dan toch mee om kunnen gaan omdat wethouder de Groot bereid was om er wat mee te gaan doen, daar hebben wij allemaal ja tegen gezegd dus volgens mij is die discussie wel afgesloten. Dan is nog mijn advies over de plannen voor de wijkschouwen: wacht niet op een plan maar gaan gewoon die wijk eens in. Ik bedoel, ga eens wat doen, denk ik dan bijna, ga gewoon met die mensen in gesprek en neemt dan bijvoorbeeld het verhaal van energie daarin mee. Het hoeft allemaal niet zo afgerond te zijn, want als het hier gaat, ik ben benieuwd wat voor nota participatie er dan komt, als dat allemaal eerst voorgekauwd moet worden en dat u dan participatie gaat doen, dan slaat u de plank zelfs wettelijk mis. Dan nog twee laatste punten voorzitter. Ook met betrekking tot mobiliteitsvisie. Het is weer net even een ander woord dan waar we het eerder over hebben gehad over '...'. Dus ik vraag me af, hebben we het dan wel over hetzelfde? En de laatste richting de burgemeester in verband met zijn beantwoording over de organisatie. Wat me niet helemaal duidelijk is, en dat was de strekking van mijn vraag, is als je dan als Laren wat extra wil doen, kan dat dan? Of krijg je dan meteen de rekening gepresenteerd? Dat waren nog mijn laatste vragen, dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank mijnheer Koldenhof, het woord is aan de heer Loeff.

De heer Loeff: Dank u voorzitter. Ik krijg een kleine hint om het kort te houden, dat zal ik proberen. Nou, om te beginnen met de belastingverhoging. Nee, mijnheer Koldenhof, het is niet zo dat wij mensen op stang willen jagen. In mijn pleidooi heb ik gezegd: misschien was het goed geweest om in goede tijden de belasting wat te verhogen zodat we niet in slechte tijden dat ook nog een keer zouden moeten doen. Je ziet dat we eigenlijk anticyclus als gemeente moeten denken, wat nu zitten we met allemaal hoge uitgaven als burgers voor alles, bij bedrijven, bij allerlei zaken, en nu zou ook nog eens een keer de gemeente extra geld moeten vragen aan de burger, dat is niet wat we willen. We hebben natuurlijk hele goede jaren gehad waarbij mensen best iets meer konden missen, en in die zin denk ik dat het voor goede tijden een tip is om dan ook de belasting te verhogen. Daar was de VVD helaas in vorige coalitieperiodes ook geen voorstander van, en ik denk dat dat wel gerechtvaardigd was geweest. Want als ik nu naar de antwoorden luister van onze wethouder, dan zegt hij: we hebben een goede buffer, maar het zou kunnen zijn dat wij ook nog uitgaven verwachten. Uitgaven die komen dan ten laste van de reserve, en bij de reserve wil ik eigenlijk alleen de opbrengsten van het raadhuis als onaantastbare reserve hanteren. Dat is een bedrag van een paar miljoen. Dat zal ongetwijfeld voor de staatjes en de indexen richting het rijk voldoende zijn, als ik de wethouder zo beluister tussen de regels door, maar het zou misschien toch verstandig zijn om nog wat meer onaantastbaar in de reserve te stoppen. En ik daag de wethouder graag uit om met een grotere toezegging te komen om ook een deel van de opbrengst van

de ligweide, waar Eemnes kennelijk ook al aan knabbelt, om ook weer die toe te voegen aan die reserve. Zodat we in ieder geval van een nog stabielere relatie aan uitgangspunten kunnen nemen. Dat eigenlijk als verzoek. Verder vond ik het heel prettig om te horen dat de wethouder zegt: ja, ik werk ook met de VNG aan het risicolabel. De vraag die we in de eerste termijn hadden gesteld was heel algemeen: hoe zit het nou met de andere gemeenten? En richting de burger denk ik dat het goed is om inderdaad een uitleg te geven voor dummies, waar het gaat over solvabiliteit, dat is al bijvoorbeeld zo een vaktechnische term die een burger niet snapt. Maar als je kijkt naar de risico-indicatoren die er zijn, dan is dat een van die begrippen die je denk ik gewoon aan een burger moet uitleggen. Wat is dat dan? En waar zit dat dan in? Dus die vijf criteria die u ook terugvindt in de rijksinzichten, die ook met staatjes en percentages staan dat is denk ik een hele goeie om dat mee te nemen. Ik ben heel blij met de toezeggingen van de verschillende wethouders, dank ook voor de uitgebreide beantwoording. Ik hoor een integraal veilig... Een integraal plan waar alle plannen nog een keer worden uitgelegd. Een meer leesbare samenvatting in de begroting, erg op prijs gesteld als die er komt. En dat de raad ook verder wordt betrokken bij de investering in de BEL. Dat is iets wat denk ik na een informatieavond waarin informeel kon worden gesproken en straks de vaststelling van de begroting en toekenning ook echt iets waar we als raad heel blij mee zijn. Verder nog een punt ten aanzien van het integraal veiligheidsplan waar de burgemeester het over had in zijn rol als burgemeester en portefeuillehouder. Ik wil daar graag iets in meegeven, want ik las in dit... Deze begroting wordt dit jaar in overleg met de raden opgesteld, en begin 2023 van kracht. Nou, we zijn nog twee maanden verder. Ik heb nog niet kunnen bespreken over een integraal veiligheidsplan of wat we daarin zouden willen, maar ik geef u graag een punt mee en dat is: de veiligheid van ons cultureel erfgoed. En ik refereer even aan de inbraak in het Singer museum vorig jaar waarbij plots in één klap binnen een paar minuten een Van Gogh werd gestolen, maar ik herinner u ook aan het rieten kap brandsysteem waarbij steeds minder mag voor de brandweer omdat zij niet panden op mogen klimmen vanwege de Arbo. Het is denk ik goed om een... Bij dat integraal veiligheidsplan een hoofdstuk cultureel erfgoed mee te nemen. We hebben heel veel bijzondere panden. We willen niet dat panden gecontroleerd uitbranden, maar we willen ook dat panden ook gerestaureerd kunnen worden als ze half uitbranden. Die zorg zou graag willen meenemen in dat integraal veiligheidsplan, bij deze. In het kader van de begroting en de timing dan maar hier genoemd. Nou verder nogmaals dank voor alle plannen die op stapel staan en we kijken uit naar de verschillende deelonderwerpen die wij de komende periode langs zien komen. Wat dat betreft was dit voor deze termijn onze inbreng.

De voorzitter: Dank mijnheer Loeff. Mevrouw van Dorst.

Mevrouw van Dorst: Ja, sorry hij doet het. Dank u wel voorzitter. Wij hadden eigenlijk een beetje een vraag over die energiearmoede. We hebben... De wethouder vertelt van: ze gaan inderdaad onderzoeken in huizen om in tuinen ook zonnepanelen te plaatsen en ook op huizen waar het eigenlijk niet zou mogen. Wij vroegen ons af hoe wat u doet met mensen die en geen zonnepanelen op hun dak kunnen, en geen zonnepanelen in hun tuin willen, nee wij zoeken meer samenwerking. Er zijn toch ook samenwerkingsmogelijkheden waar mensen die dus niet zelf hun zonnepanelen op hun eigen terrein kunnen doen ook kunnen inkopen in andere, zoals in Hilversum, daar heb ik niks over gehoord en daar zijn wij geïnteresseerd in. Het onderwerp fixbrigades, wat doen die precies? Houden die zich bijvoorbeeld ook bezig... Ik heb zoiets begrepen, het zijn mensen die dus kleine dingen ook uit kunnen werken voor mensen die wat aan hun energie zouden willen doen, maar doen ze bijvoorbeeld ook isoleren van daken, isoleren van muren? Hoe... Hoeft niet nu meteen hoor, maar zou u daar in de toekomst ietsje meer kunnen... Informatie over kunnen geven? Dan een hele bijzondere opmerking misschien: wij houden deze begrotingsvergadering overdag. Aan de andere kant vragen wij zeker vanuit D66 dat we veel meer jeugd willen betrekken, eigenlijk zou het een idee zijn om zo'n begrotingsvergadering misschien 's avonds te houden waardoor er meer jongere mensen, maar ook mensen

die werken ik kijk naar de VVD, waar één persoon al niet aanwezig kan zijn in verband met werk en de ander gedeeltelijk al weggelopen was. Dat was ook een vraag. En we hadden het net over Larenberg, misschien ben ik prematuur maar ik... met Groenlinks, Groenlaren, zijn daar bezig om te kijken... Pardon. Helemaal goed. Groenlinks. Aan het onderzoeken... Houden we toch erin. Om te onderzoeken dat bijvoorbeeld leerlingen van bijvoorbeeld Larenberg...

De voorzitter: Mevrouw van Dorst u heeft een interruptie, dit wordt echt een grap met een baard, jongens nu voor de laatste keer. Mijnheer Vos, gaat uw gang.

Mevrouw van Dorst: Ja. Nee deze ging echt per ongeluk.

De heer Vos: Ik begrijp de opmerking niet van mevrouw van Dorst. Want het is grappig maar... U had het over Larenberg maar ik heb Larenberg volgens mij niet genoemd.

Mevrouw van Dorst: Nee, nee nee. Mag ik mijn verhaal even afmaken?

De voorzitter: Ja.

Mevrouw van Dorst: Ik bedoel iets heel anders.

De voorzitter: Maar wacht even, een punt nog, want meerdere keren vanmorgen wordt Groenlaren verward met GroenLinks. De fractie van Groenlaren is daar klip en klaar over: zij heten een Groenlaren. Laten we dat vanaf nu gewoon zo hanteren en daar ook geen grappen meer over maken.

Mevrouw van Dorst: Dat was geen grap, dat was...

De voorzitter: Nee, maar het gaat niet alleen om u. '...' Mevrouw van Dorst.

Mevrouw van Dorst: Maar wat ik wilde zeggen, ik ben namelijk wat college de Brink betreft aan het onderzoeken om te kijken dat leerlingen van Larenberg ook uren kunnen doorbrengen in het college de Brink ik denk die verbinding tussen technisch onderwijs, hoger onderwijs dat hij gewoon veel meer moet geven. En dat geeft ook meer informatie over Laren... Over college de Brink. Ik begin nu te stotteren, jammer dat ik mijn verhaal niet goed kan uithalen. Volgende keer. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw van Dorst, gaat u vooral uw gang, want u bent volgens mij nog niet helemaal klaar toch?

Mevrouw van Dorst: Nee, ik ben nu een beetje van mijn à propos gehaald. Helaas.

De voorzitter: Oké. Maar gaat u rustig door.

Mevrouw van Dorst: Oké. De bedoeling is namelijk en ik denk dat dat in het Gooi best belangrijk is. Veel jongeren kiezen eigenlijk veel meer voor economisch onderwijs dan technisch onderwijs. Er wordt al gezegd als je kijkt naar college de Brink, de meeste kinderen komen van buiten Laren. Jammer. Als je kijkt naar college Larenberg, daar zitten veel mensen die eigenlijk technisch niet geschoold zijn. En dat zou gewoon heel erg goed zijn om ook deze leerlingen mee te nemen naar college de Brink met hun prachtige geoutilleerde ruimtes, om te kijken hoe mooi de techniek ook is. Daar zou ik graag een lans voor willen breken. Dat was eigenlijk het laatste wat ik wilde opmerken. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank mevrouw van Dorst. Dan mevrouw Timmerman, van de fractie van Liberaal Laren.

Mevrouw Timmerman: Dank u wel, voorzitter. Allereerst complimenten voor de drie wethouders hoe ze zich in korte tijd...

De voorzitter: Even een momentje. Houdt u... Leden van de raad, houdt u allemaal de aandacht er nog even bij? We zijn bijna aan het einde. Mevrouw Timmerman, gaat uw gang.

Mevrouw Timmerman: Ja. Allereerst complimenten aan de drie wethouders hoe ze zich in korte tijd hebben ingewerkt in de toch moeilijke materie van de begroting en alles wat daarmee samenhangt. Ten aanzien van de antwoorden van mijnheer Midden op onze algemene beschouwingen. Als ik het goed begrepen heb, kan ik daar drie dingen uithalen. U zegt, wij gaan voor een kostenbeheersing voor die taken die we moeten doen, en dat is natuurlijk evident daar is ook geen discussie over. Ten aanzien van de onzekerheden en of dat u zicht heeft op ontwikkelingen van al die onzekerheden heeft u geantwoord, als ik het goed begrepen heb, dat u de onzekerheden in kaart wilt brengen zodat er inderdaad zicht komt op die ontwikkelingen. En dan volgt natuurlijk stap drie: een herbezinning qua tijdsplan op plannen die we nog willen doen als gevolg hiervan. Ik dacht dat van u begrepen te hebben. Dan mis ik nog één stap, en dat is het anticiperen op de energiearmoede, financieel gezien van wat je dan nog overhoudt. Of bedoelt u met dat punt drie, dat er na die herbezinning ruimte ontstaat in de begroting, indien het nodig is? Om die energiearmoede aan te pakken. Daar wil ik graag nog een antwoord op. De handhaving, heeft u gezegd dat gaan wij risicogestuurd te doen. Dat is prima en dat is natuurlijk voor de grote projecten, maar vroeger hadden wij Joop Jegers en die had een ander stuur en dat was zijn fietsstuur. Die fietste de hele dag door het dorp, dat was dus één persoon maar. Die wist precies wat er gebeurde. Welke verbouwing er waar was, welke bomen waar stonden, of dat er illegaal gekapt werd of wat dan ook. En die rapporteerde dat op het gemeentehuis, en dat was één persoon die eigenlijk alles in de vingers had. En dat zijn dan... En die ging ook overal op af, als het niet goed was. Dus dat is handhaving op zijn kleins, en dat is in een dorp natuurlijk heel fantastisch als dat kan. Misschien dat dat zo op de fiets, ik bedoel in de ziekenhuizen komen ze ook bij de ouderen al bloed afnemen op de fiets, dus dit zou best kunnen, dat er een persoon, die overal is ingevoerd dit weer gaat oppakken voor alle kleine dingen. Want onze gewone boa's hebben vaak geen weet van wat er gebeurt. En dat is ze niet kwalijk te nemen, maar het is natuurlijk wel zo. Dan de groendienst, ik heb geen antwoord van mijnheer van Midden gekregen of dat hij inderdaad zich sterk wil maken bij het ontwikkelplan van de BEL om weer een volledige groendienst te hebben in eigen beheer. Maar ik heb inmiddels van hem begrepen dat hij, in de pauze, dat hij dat inderdaad gaat doen, dank u wel. Mijnheer Westerman...

De voorzitter: De heer Westerkamp, wethouder Westerkamp.

Mevrouw Timmerman: Sorry. Westerkamp.

De voorzitter: Wij kreeg inmiddels een fictieve fractie Groenlaren met een fictief lid Westerman, daar zijn we hard naar op weg. Gaat u weg, sorry, gaat u door mevrouw Timmerman.

Mevrouw Timmerman: Onze oproep aan het college ten aanzien van de rol van Bijzonder Laren ten aanzien van de eventuele steunmaatregelen voor de winkeliers daar kregen we een soort antwoord op van ja dat maken ze zelf wel uit. Oh! Sorry. Dan heb ik de verkeerde wethouder. Ja. Ja u heeft helemaal gelijk. Ja dat heb je met nieuwe wethouders, die kun je nog wel eens door elkaar halen. Dat antwoord is eigenlijk heel teleurstellend want de oproep was om in gesprek te gaan of dat ze bereid waren om in hun takenpakket dit ook op te nemen. Een bijzonder Laren heeft natuurlijk al een lange geschiedenis. Die krijgt 150.000 euro per

jaar. Dragen de winkeliers en de niet-woongebouwen af, verplicht als opslag OZB, aan Bijzonder Laren, zodat zij dat geld ten behoeve van deze zelfde mensen kunnen aanwenden. En in deze bijzondere omstandigheid was onze vraag: kunt u met hen in gesprek gaan, om te kijken of dat zij ook een gedeelte van het geld kunnen aanwenden om mensen die echt winkeliers, die echt heel erg in de problemen zitten, om die eventueel financieel te steunen hiermee? En dan zou je zeggen, ja natuurlijk, want we zitten geen van allen op leegstand te wachten, en we zitten geen van allen op failliete mensen te wachten hier in het dorp. Dus daar... Misschien dat u daar straks misschien nog iets over kunt zeggen. Want wellicht hebben we elkaar verkeerd begrepen, dat kan natuurlijk ook nog. En dan eigenlijk wil ik nog even ingaan op de VVD die op ons inging. Onze bijdrage is beslist niet angstig, maar realistisch. En wij hebben ook niet gevraagd om alles stop te zetten, want dat kan natuurlijk niet in de gemeente, dat zou onzin zijn. Maar wij zijn wel... Wij waren verbaasd over het surrealistische gehalte van een gedeelte van de begroting waarvan de suggestie uitging alsof alles gewoon door kon gaan wat er in het coalitieakkoord afgesproken was. En daar ging het over. Zet die dingen waarvan je weet: die kunnen we waarschijnlijk niet uitvoeren, of daar hangen zoveel kosten aan, nu, dat we andere dingen niet kunnen doen die echt noodzakelijk zijn, zet dat een jaartje in de ijskast, en kijk hoe zich alles ontwikkeld en gaat dan ermee verder. Dat was onze strekking. Dank u wel.

De voorzitter: Dank mevrouw Timmerman. Ik kijk eventjes, want er zijn een aantal vragen aan het college gesteld, ik heb het gevoel dat het college die kan beantwoorden zonder schorsing, maar het is nu kwart over één, we zouden, we kunnen gaan schorsen en gaan lunchen en daarna verder gaan, of zegt u: laten we de begrotingsbehandeling nu afmaken. Even afmaken, ja? U zit er lekker in hè? We zitten in de flow. Dus we hebben geen vibe maar een flow. Ik kijk even achter me, de heer van den Berg?

De heer van den Berg: Nou, een extra aanvullende reden om nu door te gaan is dat als er werkende mensen zijn, die kunnen in de tweede helft van de middag dan nog werken.

De voorzitter: Ja, heel goed. Doen we dat. Gaan we door. Mijnheer Merckx? Kan een sanitaire stop terwijl wij doorgaan, dat u gewoon even wegloopt? Ja. Mevrouw Timmerman.

Mevrouw Timmerman: Ja we hebben ook de moties nog natuurlijk. Eén motie, maar...

De voorzitter: Wilt u nog reageren op de motie, want wij gaan er vanuit dat die is ingediend.

De heer de Jong: Daar wilde ik nog even een korte toelichting op geven ja.

De voorzitter: Wilt u dat dan nu doen mijnheer de Jong? Want we gaan wel over naar de afronding van de beraadslaging en de besluitvorming. Maar spreekt u nu namens de fractie van Liberaal Laren?

De heer de Jong: Ja.

De voorzitter: Maar alle informatie is toch al met elkaar gedeeld nu?

De heer de Jong: Ja, voorzitter ik wil hem ook voor de mensen thuis toch even... Ik wil hem niet gaan voorlezen maar even een paar punten eruit halen om even de achtergrond even wat de wethouder opgemerkt heeft daar moet ik toch even een reactie op kunnen geven.

De voorzitter: Nou, doet u dat kort want we gaan er vanuit dat mevrouw Timmerman reeds namens de fractie van Liberaal Laren gereageerd heeft.

De heer de Jong: Maar ik heb de motie gemaakt.

De voorzitter: Ah, nou, doet u dat dan kort. En dan gaan wij door.

De heer de Jong: Ja. Aanwezig, en luisteraars thuis. In het verleden bij de oprichting van de BEL is de verdeling van de kosten tussen de gemeentes heeft plaatsgevonden op basis van het aantal inwoners. Dat is vanaf 2009-2015 gewoon altijd op die manier gegaan. Percentages werd ieder jaar aangepast. En de toenmalige burgemeester hield het dat ook heel strikt voor de gemeente Laren in de gaten daar was hij heel kien op. Die verdedigde heel goed de belangen van onze gemeente. Maar na zijn vertrek is dat uiteindelijk is dat principe toch op de een of andere manier verlaten en niet voortgezet en nu zijn we in de situatie op dit moment dat die verhouding, Laren betaalden altijd het meest omdat we de grootste gemeente waren. Nu is Blaricum met 12.400 inwoners de grootste, Laren met 11.500, en Eemnes met 9500. Dus Blaricum is veel groter, zou ook veel meer moeten betalen dan, op basis van deze verdeling. En ja, dat gebeurt nu dus niet. Net als de rijksbijdrage via het gemeentefonds naar de gemeente is het het eerlijkst om de kosten op basis van het aantal inwoners over de drie gemeenten te verdelen. Alle inwoners in de BEL dienen gelijk behandeld te worden qua bijdrage aan de BEL. De ingreep op deze wijze is een van de laatste en weinige mogelijkheden om deze zeer slechte DVO-verdeling voor Laren weer recht te zetten. Dat kan ik dus baseren op het feit... Dat in het verleden hebben wij het zwembad de subsidiëring stopgezet, de gemeente heeft gewoon gezegd: wij betalen niet meer, klaar, wij stoppen ermee. Dat heeft geleid tot discussie en ook het feit dat de gemeente Eemnes en Blaricum zijn mee gaan doen daaraan. Hetzelfde geldt nu ook... Er zijn al hele discussies geweest, het is niet veranderd, we hebben nu een stok om te zeggen van ja wij bieden geen budget aan voor de extra gelden voor de gemeente...

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer van den Berg.

De heer van den Berg: Ja. Om hem ook serieus te houden, de motie qua tekst is heel duidelijk, maar nu leidt het heel erg af.

De voorzitter: Ja, daar sluit ik me bij aan. Want u komt met allerlei nieuwe informatie en de begrotingsbehandeling gaat er vanuit dat alles op tafel ligt waar we nu de beraadslaging over doen mijnheer de Jong.

De heer de Jong: Ja. Klopt, ik geef het kader er achteraan weer.

De voorzitter: Rond u hem dan nu af?

De heer de Jong: Ja ik rond hem nu af, dus ik stel niet akkoord te gaan met de extra bijdrage zonder een eerlijke verdeling. Dat is de strekking van deze motie. De wethouder kwam met het punt van: laten we deze motie loskoppelen van de meerjarenbegroting. Dat kan, kijk als dat de meerderheid hier is en niet zoals die hiervoor ligt kan ik daarmee akkoord gaan, maar ik wil wel op het risico wijzen dat op dat moment de kans ook aanwezig is dat Laren gewoon veel en veel... de situatie blijft zoals die nu is en dat we het niet voor elkaar krijgen. Dus dan is deze oplossing... De goede oplossing voor Laren is dan ook verkeken.

De voorzitter: Dank mijnheer de Jong. Ik denk dat het toch goed is dat u in de staart van deze vergadering hier nog even aandacht voor vraagt, dan kan de heer van Midden nog even heel goed uitleggen hoe die verdeling in elkaar zit en waar we nu over aan het werk zijn om tot een nieuwe verdeling te komen. Dat is wat mij

betreft dan de tweede termijn van de zijde van de raad. Ik kijk naar het college en geef als eerste het woord aan de heer van Midden.

De heer van Midden: Ja dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik zal in de volgorde van de partijen ingaan op de verschillende vragen. Beginnend met het CDA. De vragen over de verhuurders, Hart van Laren, en de begroting van de verbouwing zullen door Frits beantwoord worden. De wethouder Westerkamp. De vraag over de ligweidewinst, het artikel vanmorgen in de Gooi- en Eemlander, ja ik las het vanmorgen ook vroeg bij het ontbijt, ik was wat verrast, want ik denk eerlijk gezegd dat Eemnes zijn knopen moet tellen, want ze hebben voor een prikkie een prachtig zwembad, waar ze eigenlijk in ieder geval in verhouding tot Laren nauwelijks voor betalen, en Laren uiteindelijk verantwoordelijk is voor het deficit. En als ik dat over de laatste jaren optel, dan is het ruim meer, maar daar kan ik verder nog niets over zeggen, dan wat wij ooit met die ligweide aan netto opbrengst zullen krijgen, dus ik zou voorzichtig zijn en vervolgens heeft de heer van '...' de financiële portefeuille in Eemnes dat al gedownplayed als ik het slot van het stuk goed lees. Dus jammer. Even kijken...

De voorzitter: Derde interruptie van de heer... die knopen gaan zeker de Gooi- en Eemlander halen. De heer van den Berg, als interruptie.

De heer van den Berg: Ja, nou ik zou de wethouder alleen willen vragen om dit even toch telefonisch contact op te nemen telefonisch contact op te nemen dat dit niet de gewenste uitingen zijn van een buurgemeente in één regeling.

De voorzitter: De heer van Midden.

De heer van Midden: Ja, nou ja kijk ik... dat kan maar reëel gezien als je gewoon naar de financiën kijkt dan vraag ik me af waar dan uiteindelijk zo'n opmerking vandaan komt. Dat is eigenlijk de strekking van mijn verhaal. Maar volgens mij heeft, en dat staat in het artikel niet, maar de burgemeester van Eemnes ook de portefeuillehouder op gepaste wijze geantwoord, waardoor het voorstel volgens mij ook van tafel is.

De voorzitter: Gaat u vooral door, de heer van Midden.

De heer van den Berg: Ja, precies, nou buiten deze vergadering nog wel even een keer met de wethouder roover maar het zet wel de toon, en dat is niet de goeie toon wat er nu gebeurt in de krant.

De voorzitter: Altijd goed om onderling contact te houden. Mijnheer van Midden, gaat u door.

De heer van Midden: Ja, het is natuurlijk niet mijn bedoeling om hier een valse toon te zetten, maar is het ook niet zo prettig dit soort dingen uit de krant dat ik dat moet lezen, dus dat is uiteindelijk ook zeg maar de andere kant. Maar het is verder geen hoofdzaak wat mij betreft. Ik moest er ook om lachen vanmorgen. Nou, prima. Groenlaren. De heer Vos geeft aan dat heel veel plannen zijn weinig concreet en ik zou spreken in termen van uitdagingen. Ik vind het jammer wat ik probeer eigenlijk het wordt uitdagingen zoveel mogelijk te vermijden in mijn presentatie, ja, goed. Wat de plannen betreft, volgens mij heeft de burgemeester al na de eerste termijn een opsomming gegeven van de plannen die gaan komen het eerste kwartaal. Ik wilde nog wel een keer opsommen, maar volgens mij hebben we daar nu een redelijk beeld van. Het budget van de plannen, ja uiteindelijk heb ik ook gezegd, in de begroting zoals we nu hebben liggen hebben we de budgetten opgenomen voor de ontwikkeling van de plannen. De uiteindelijke budgetten die gemoeid zijn met de

uitvoering van de plannen die gaan we nog met zijn allen vaststellen binnen de ruimte die we uiteindelijk willen vaststellen. Dus dat gaat komen en zijn onderdeel van de plannen. U mag reageren.

De voorzitter: Zeker, daar ga ik over. De heer Vos, gaat uw gang.

De heer Vos: Dank u wel, voorzitter. Maar, dus er is nog geen geld voor de plannen beschikbaar, maar dat gaan we dan volgend jaar in de begroting zien? Of zijn daar wel mogelijkheden, want plannen gaan geld kosten, denk ik.

De voorzitter: De heer van Midden.

De heer van Midden: Ja, die plannen gaan zeker geld kosten. En of u ze volgend jaar terugziet in de begroting, dat kan ik nog niet voorspellen, maar uiteindelijk zullen ze wel weer terug moeten komen in de begroting. Maar uiteindelijk willen die plannen ook met de raad bespreken en vanuit de raad ook kijken van, joh, wat zijn onze prioriteiten, zijn dit inderdaad de prioriteiten waar we die investeringen in willen gaan doen. En dan gaan we met de plannen verder aan de slag en kijken ook hoe we dat begrotingstechnisch uit gaat werken, dat is de volgorde. Maar we zitten nu nog echt in de planvorming, dus het financiële deel komt daar achteraan. Overigens zijn plannen wel voor het langere termijn als ik kijk naar dingen als onderwijs, huisvesting. Dat was volgens mij Groenlaren. Dan mijnheer Koldenhof van de VVD die maakt zich nog steeds zorgen om die inflatie, heb ik begrepen. Nou, wij rekenen met een inflatie van 5,4 procent dat is volgens de methodiek zoals hij ook beschreven is in de begroting. Wat ik probeer te zeggen is het op dit moment de mens het meest lijdt van het lijden wat hij vreest, u hoort heel veel discussies over inflaties van 17 of 18 procent, als we kijken naar de artikelen zoals ze deze week verschenen zijn van deskundigen, dan worden ze geschat op 7 tot 8 procent, maar ook dat moet zich maar bewijzen. Dus wat ik nu zeg is, wij gaan uit van die 5,4 procent. Dat hebben we met zijn allen hier afgesproken. En ik ga daarnaast kijken van nou, welke scenario's kunnen zich ontploegen, en heb ik uiteindelijk genoeg middelen om ook die, zeg maar, schokken die mogelijkerwijs gaan komen op kan vangen. Dat is het enige wat ik op dit moment kon doen. Even kijken, wat wil je met de motie van Liberaal Laren, nou, eigenlijk wilde ik hetgeen wat de heer de Jong net heeft gevraagd ontkoppelen van het meerjarenontwikkelplan. De motie zelf vind ik sympathiek. Een goede duw in de rug voor mij, ook in de gesprekken die we nu aan het voeren zijn binnen de BEL om tot een herverdeling te komen. Dus in die zin steun ik de motie met de ontkoppeling van het meerjarenontwikkelingsplan. Ja. De wijkshouder, gewoon de wijk in, ja dat was ook een beetje, dat was ook mijn idee, en dat werd toch nog een beetje als naïef aangedaan, betitelt, en ik heb gezegd van, ja, als je een wijk instapt moet je toch wel een beetje een idee hebben van wat je uiteindelijk kan doen met hetgeen wat er uit gaat komen. Nou dat klopt ook. Dus we gaan er ergens tussenin zitten. Dus we gaan redelijk onbevangen gewoon die wijk instappen. Ik wil ook niet al te veel kaders mee hebben want ik wil niet een half jaar lang nadenken over alle dingen en een plan maken. Ik wil eigenlijk zo snel mogelijk al de eerste wijk in en op basis daarvan kijken van, joh, wat vonden we ervan en hoe kunnen we die dingen nou verder meenemen in de plannen. Dus ik steun eigenlijk, zeg maar, het enthousiasme en het duwtje van de heer Koldenhof van de VVD. Even kijken, dan heb ik Laren Behoud. Ja, die zegt van nou meer onaantastbaar in de reserve te stoppen, bijvoorbeeld de ligweide, ja ik vind het een goeie suggestie, maar uiteindelijk wil ik ook kijken, nou laat ik het anders zeggen, wij krijgen natuurlijk ook behoorlijke uitdagingen, mijnheer Vos. Wij moeten behoorlijke inspanningen leveren als het gaat om bepaalde ambities, en het kan best zo zijn dat we misschien toch wel een deel van die middelen van die ligweide nodig hebben voor die ambities. Waarbij ik zeg van, nou dat deel aan het gemeentehuis laten we gewoon, dat is heilig, dat laten staan. Maar misschien kan ik toch andere delen wel gebruiken. Dus ik wil me er niet op voorhand op vastleggen, maar op korte termijn gaat het sowieso de reserve in, dus het, zeg maar, zit in onze

buffer. Ja, de VNG met risicotabel, hoe zit het met andere gemeenten, ja dat is eigenlijk nog in ontwikkeling. Daar is de VNG mee bezig, en ze willen een soort, ja ik noem het even energielabel, een risicolabel per gemeente maken. En dat is eigenlijk nog bezig met de ontwikkeling daar hebben gesprekken over gehad, en eigenlijk heeft de heer die daar mee bezig is ook aan mij gevraagd van, joh, kan je me helpen met jouw kennis en expertise om dit gewoon verder door te ontwikkelen. En hij wilde zelfs zover gaan om in het volgende VNG congres 28 november gezamenlijk een casus uit te werken voor de gemeente. Maar ik weet niet of dat misschien al te vroeg is voor mij. Het is een ontwikkeling, maar je ziet dat we allemaal met dezelfde problemen zitten, en met allemaal aan het kijken zijn naar oplossingen om dat in ieder geval naar de toekomst toe op een goeie manier mee om te kunnen gaan. Nou, die vijf ratio's wat ik klantvriendelijk presenteerde, dat ben ik helemaal met je eens, want je moet echt wel toch wel een beetje een financiële achtergrond hebben wil je het kunnen begrijpen. D66 heb ik geen vragen over. Liberaal Laren, mevrouw Timmerman. Ja, u vatte met uw drie punten eigenlijk het verhaal heel goed samen wat ik gehouden heb. En nu noemt punt drie 'herbezinning', van wat wij willen doen. Ja, dat is niet zozeer herbezinning maar het is bezinnen over wat wij willen doen. En bezint voor ge begint. Kijk, uiteindelijk kunnen we de dingen één keer uitgeven. Kijk, als wij besluiten om datgene wat we vrij te besteden hebben uit te geven aan de bestrijding van de energiearmoede dan is dat een besluit, om het zo maar even te zeggen. Maar dat is eigenlijk precies datgene wat ik gezegd heb. Dus wat mij betreft uitstekend samengevat. En mijnheer Joop Jegers die door het dorp fietst, ja ik zou zeggen als je een modern huis in Laren gaat bouwen, dan heb je behoorlijk last van mijnheer Jegers gehad in het verleden want die fietste inderdaad door het dorp, maar goed nieuws, wij gaan inderdaad door het dorp fietsen, met de mensen. Dat hebben wij ook al gedaan, met de mensen van vergunning en handhaving, samen fietsen, en ik heb ook gevraagd van jongens, fiets nou wat meer in het dorp rond als je bezig bent met dingen. En kijk ook precies wat er gebeurt. Dus de suggesties nemen we graag mee en hebben we inmiddels ook al met de mensen besproken. En we gaan binnenkort weer fietsen, begreep ik van ze. Dus dat wordt gedaan. En wat de groendienst betreft, nou dat heb ik al beantwoord, dat zijn we aan het evalueren en op basis van de evaluatie kijken we hoe we dan dan uiteindelijk verder kunnen gaan organiseren. Dat was hem kort, volgens mij.

De voorzitter: De groendienst volledig in eigen beheer. Dat was nog een vraag van mevrouw Timmerman.

De heer van Midden: Ja, die zeg ik net.

De voorzitter: Oh, heeft u hem helemaal... Ja?

De heer van Midden: Ja ik zeg we gaan dat evalueren en dan gaan we heroverwegen.

Mevrouw Timmerman: Is al omarmd.

De voorzitter: Heel goed. Mooi. Dan ga ik naar de heer Westerkamp.

De heer Westerkamp: Voorzitter, geachte leden van de raad. Ik ben blij dat we dezelfde visie delen, mijnheer van den Berg, dat we op GEM Crailo geen parkeergarage gaan maken. En ik ben blij dat u dat ook deelt met Groenlaren, dus wij gaan dat zeker terugzien in de mobiliteitsvisie die we gaan opstellen, waarin ook verhalen richting VVD als autoluw ook allemaal ter sprake komen. Want als wij ons centrum autoluw maken zal Blaricum dat merken dus vandaar dat we zeggen: één visie, dat moet je ook in één geheel zien, hoe je verkeersstromen... Want op het moment dat je het autoluw gaat maken, gaat het verkeer zich op een andere manier bewegen. Dus, dat alvast op de VVD gelijk geantwoord. Wat betreft Het Brinkhuis, nou u... Het is denk ik een soort telepatie, of misschien iets anders, maar wij gaan met de parochie in overleg over de

huurbedragen en de inkomsten, dat staat in de planning omdat binnenkort te gaan doen. En wat betreft de begroting van de verbouwing, we gaan uit dat hij nog steeds past, maar omdat wij ook op een andere manier wellicht onszelf laten huisvesten zal het er in passen maar we houden het wel heel goed in de gaten en dat doet zeker de projectleider of het past. En zo niet, dan komen we bij u zonder meer terug. En ja, wij letten ook op die andere geluiden die worden gedaan. Want wij willen, en dat is ook voor Het Brinkhuis heel belangrijk, iedereen moet zich er thuis voelen, moet zich welkom voelen, en is ook een plek voor in Het Brinkhuis. Dan even, en ik snap het enthousiasme van mijn collega de Groot, maar het is een stuk wat pas dinsdag in het college komt, dat heeft te maken met RO en vergunningen. Wij constateren dat het voor mensen die een prachtige villa hebben met rieten daken of andere huizen, of monumentale panden, daken, status bedoel ik, onmogelijk is om zonnepanelen op het dak te doen. Dus we hebben nu onderzocht of het wellicht anders kan, dat hebben ze in Blaricum gedaan. En daar willen ze wellicht mensen de mogelijkheid geven om kleinschalig in hun achtererf uit het zicht zonnepanelen op de grond te doen. Nou, daar zijn we nu op dit moment aan het kijken van hé, willen wij dat hier ook in Laren, dat ligt toevallig voor. Maar dat bedoelt de heer de Groot. Wij kijk op alle mogelijke manieren hoe we huizen kunnen verduurzamen, ook die huizen waar je geen zonnepanelen op kunnen doen. Dus dat even richting het verhaal over dat we niet op alle... Althans, niet de tuinen vol gaan zetten met dingen. Dan even richting Groenlaren wat betreft de parkeren-Singer. Ja, natuurlijk wil je dat wel gelijk doen. Maar op het moment dat wij daar nu die slagboom hadden neergezet, dan had de hele buurt opstand gekomen want de gaat al het... Gaan de bezoekers op een andere manier parkeren in de wijk. Dat willen we niet, vandaar dat we het met elkaar bekijken. Juist met de inwoners, rondom Singer Laren en de inwoners gaan kijken: hoe kunnen we dit parkeerprobleem aanpakken? En we ook hun onderzoeksresultaten eerst gaan mededelen en dan kijken. Maar we gaan er wel op korte termijn mee aan de gang. Ja, en bij de plannen die nog kwamen was de voorzitter nog vergeten de mobiliteitsvisie en de woonvisie, maar dat gaat op af komen volgend jaar. Dat was het volgens mij, voorzitter. Ik had... Ja, ik heb denk ik alles meegenomen.

De voorzitter: Ja. Dank, het woord is aan de heer de Groot.

De heer de Groot: Die het inmiddels kort kan houden. Dus even kijken, de heer Westerkamp heeft al antwoord gegeven wat betreft de zonnepanelen. Het is zeker niet de bedoeling om die op de akkers te leggen zeg ik richting mijnheer van de Berg. College de Brink, ja, daar hebben we vaak gesprekken mee, ook over toekomstvisie. Er zijn geen dingen op dit moment die spelen die nu lopen om... Gesprek met de raad over wat dan ook te doen. Daar wil ik het bij laten. Over het evenementenbeleid, ja dat komt volgend jaar ter bespreking, ik denk nog voor de zomer schat ik in. Ik neem me voor om te starten '...' Te beginnen, waarbij we terugkijken op de afgelopen vijf jaar en kijken naar de mogelijkheden, scenario's van wat we de komende jaren zouden kunnen doen. Daarbij is de raad nadrukkelijk ook aan het woord, en zo hoort het ook. Hotel, ja dat is eigenlijk al uitstekend beantwoord door de VVD zelf. Dan, de opmerking van de VVD over het gas geven. Nou, laat ik voorop stellen dat ik buitengewoon ingenomen ben met het feit dat de VVD zelf ook van pedaal gewisseld is, kijkend naar de vorige periode, en ik graag gas meegeef. En dat al mijn motivatie en alles wat ik in me heb wil werken aan een duurzamer Laren. Een duurzaam Laren. Dus, daar zit het niet in. Maar ik heb wel gedetailleerde vragen gehad van de VVD, en ik heb ze serieus genomen en geprobeerd ze zo gedetailleerd mogelijk te beantwoorden. Ik neem aan dat dat de bedoeling is, als je gedetailleerde vragen stelt, dat ze ook gedetailleerd beantwoord worden. Ja, dan mevrouw van Dorst, over, nou ja, stel je voor, je hebt geen huis waar je zonnepanelen op kunt zetten, ja een van de dingen die we meenemen straks in de visie, zijn de zogenaamde postcoderoosgebieden, waar we naar gaan kijken van mogelijkheden om vanuit grote daken ook andere huishoudens te bedienen. Ja, dat wordt verder uitgewerkt. De fixbrigade, nee die doen alleen de kleine klussen. De grote klussen moeten echt door aannemers gebeuren, of gespecialiseerde bedrijven. Dan

Bijzonder Laren. De vraag van Liberaal Laren, ja ik vind het een lastige vraag. Ik denk niet dat we het in de doelstellingen van Bijzonder Laren staat om zeg maar financiële steun te verlenen. Zij moeten juist aan de voorkant, moeten ze zorgen, dat er aantrekkingskracht is van het centrum, en aan de gang te gaan.

De voorzitter: U heeft een interruptie van mevrouw Timmerman.

Mevrouw Timmerman: Toen bijzonder Laren werd opgericht zat ik al in de gemeenteraad, en wij hebben ons dan ook gebogen over de statuten. Ze mogen zelfs leningen aangaan, ze mogen mensen financieel steunen, dus het is heel breed hoe zij eigenlijk in dit leven zijn geroepen om de winkeliers te steunen. Dus die bevoegdheid hebben ze wel.

De voorzitter: De heer de Groot.

De heer de Groot: Oké, nou dank voor deze aanvulling. De statuten had ik nog niet bestudeerd. Maar de vraag is wat ze met 150.000 euro kunnen, ik ben natuurlijk uiteraard bereid om met Bijzonder Laren over van alles te praten en ook over wat ze ook kunnen doen. Maar op dit gebied verwacht ik eigenlijk dat ze het antwoord geven wat ik heb gegeven. En daarbij wil ik het laten, dank u wel.

De voorzitter: U bent nog een vraag vergeten, en dat is de vraag van mevrouw van Dorst over college de Brink en Larenberg.

De heer de Groot: Nou, dat was meer een opmerking meen ik. Was dat een vraag?

Mevrouw van Dorst: Nee, dat was inderdaad een opmerking, de heer voorzitter, van dat daar inderdaad plannen, ideeën over zijn die ze zelf ontwikkelen. Nee, dat was meer een opmerking.

De voorzitter: Heel goed. Dan de heer van den Berg nog.

De heer van den Berg: Ja, ik wilde net niet onderbreken want ik laat de wethouder uitpraten. Kijk, als de wethouder in gesprek is met het bestuur van college de Brink, wij menen toch begrepen te hebben dat de aantallen scholieren van duizend naar zeshonderd zijn teruggelopen, dus dat er helemaal niets aan de hand is, lijkt ons wat stug. We willen niet discussie hier nu tot op de spits drijven, maar het verzoek lag er gewoon om daarover in gesprek te gaan. En wij maken hieruit op dat de wethouder dat niet van zins is dus we zullen ons nog in de toekomst, nabije toekomst met onze collega's in de gemeenteraad verhouden hoe we daar naartoe gaan kijken.

De heer de Groot: Volgens mij ben ik dat zeer van zins om met hen over wat dan ook te spreken, zeker over een ...'.

De voorzitter: Helder. Dank. Dan zijn er nog een aantal vragen gesteld waar ik als portefeuillehouder u een antwoord op verschuldigd ben. De fractie van Groenlaren heeft terecht nog even gewezen op het uitblijven van een reactie op de vragen over de verkeersregelaars bij evenementen. Dat zit als volgt: u weet allemaal dat wij capaciteitsopgaven hebben bij de politie, die steeds vaker ingezet moet worden bij andere grote veiligheidsopgaven, zoals persoonsbeveiliging, nou andere prioriteiten waardoor het spannend is op het veiligheidsvlak om de capaciteit goed in te zetten. Nou, in de praktijk gaat het goed bij ons. We verdelen goed tussen politie, boa's, andere professionals die kunnen helpen bij het opvangen van de klappen. Maar bijvoorbeeld op het gebied van evenementen hebben we echt wel een uitdaging om zaken veilig te laten

lopen. Wij als college constateren dat onze evenementen die gedragen worden door inwoners, de grote belangrijke van lokaal belang zijnde evenementen zoals de Sinterklaasintocht, koningsdag, dat die al moeite genoeg hebben om met hun bestaande vrijwilligers dat goed te organiseren. En wij eigenlijk hebben gezegd van nou, als door capaciteitsgebrek er een lacune ontstaat in het goed begeleiden van bepaalde evenementen, kunnen wij daar niet als gemeente ook een bijdrage doen om bijvoorbeeld verkeersregelaars te financieren die ervoor nodig zijn om het evenement goed te begeleiden zodat de vrijwilligers vooral kunnen doen waar zij goed in zijn. En dit is ook een handreiking naar onze evenementen, om samen ook als gemeente een beetje mee te helpen dat er wel continuïteit blijft in deze evenementen. Dus de organisaties van de evenementen toen zelf ook al heel erg veel, en we dachten van nou, die hele sterke lokale evenementen gedragen door onze inwoners zelf, kunnen wij deze niet in deze spannende tijd op dit vlak nog een steuntje in de rug geven. En dat is het antwoord op uw vraag, mijnheer Vos. De heer Koldenhof vraagt van, in het licht van de nieuwe impuls en de nieuwe DVO, als je als Laren nou eens een keer iets extra's wil doen, moeten we dan meteen weer extra lappen, volgens mij zei u letterlijk dat werkwoord, ja? Dat hangt er vanaf. Als je vanuit het niets boven op een bestaande dienstverleningsovereenkomst een heel groot project laat landen wat heel erg veel ambtelijke capaciteit kost, ja dan moet je met elkaar gaan praten over hoe financieren we dat. In de praktijk is het niet zo dat we het hele jaar door met een geodriehoek langs alle eigen plannen en de dienstverleningsovereenkomst liggen van nou wat hebben we nou afgesproken en nou, hoeveel extra uur kost dat nou. In de praktijk moet u weten dat onze medewerkers van de BEL echte professionals zijn en die dat uiteindelijk heel goed weet uit te balanceren. Maar als er heel grote afwijkingen zijn, dan komen we daarbij op. Maar het is allemaal niet zo krampachtig hoor, het gaat hartstikke goed hier. Integraal veiligheidsplan, een vraag nog van de fractie van Laren behoud, hoe zit het dan met de veiligheid van ons cultureel erfgoed? U noemde de inbraak bij het Singer maar u wees met name op brandveiligheid van oude panden. Dat komt niet aan de orde in het integraal veiligheidsplan, maar bij de risico-inventarisatie van de brandveiligheid, als we het hebben over de planning van de veiligheidsregio, dan komt onze inzet van de brandweer ter sprake, en waar nou de risico's zitten specifiek in dit gebied, nou wij hebben... Onze eigen brandweer heeft een eigen specialisatie. Elk brandweerkorps heeft twee specialisaties. Onze twee specialisaties zijn heidebranden en heide-incidenten en rieten kapbranden. En voor het hele Gooi geldt dat, nou wij doen de veiligheidsregio samen met Flevoland, één van de veiligheidsrisico's die wij hebben in het Gooi zijn hele oude panden dicht bij elkaar. Dus wij hebben al een specialisatie bij de brandweer om in onze kwaliteiten en specialisaties erop gericht zijn om mee te nemen dat we veel risico's hebben met oude panden en daar dus goed op geëquipeerd zijn. Maar ik denk dat het heel goed is dat u dit nog een keer ter sprake brengt als onze commandant hier komt om te praten over de jaarplanning van de veiligheidsregio. Ik neem het zeker mee. Weet dat dit wel ook iets is wat aandacht heeft in het Gooi. Dan kijk ik nog naar de vraag van de fractie van D66: meer jongere betrekken bij de Begrotingsraad, moet hij niet naar de avond? Ik stel voor dat we die vraag doorgeleiden naar het presidium, die uiteindelijk gaat over de planning, maar ik denk dat dat zeker iets waardevols is wat we daar kunnen betrekken. Volgens mij zijn dan alle vragen van alle fracties beantwoord. En kunnen we volgens mij overgaan tot de besluitvorming. Ware het niet dat we nog een motie hebben. Daar is iets over gewisseld. Het college heeft positief gereageerd met het verzoek aan de '...' Om de koppeling met de meerjarige investering in meer ontwikkeling ontwikkelnota en de DVO los te koppelen. Ik zag de fractie van Liberaal Laren non-verbaal communiceren. Dus ik ga even vrije redactie plegen: klopt het dan dat u als '...' ermee kunt instemmen dat het verzoek aan het college wijzigt in louter de DVO-regeling te bespreken met de beide buurgemeenten. En dat het overige deel van het beslispunt geschrapt wordt. Ja, u bevestigt dat. Voor de notulen en voor thuis, het wordt bevestigd. Misschien is het goed als u het nog even zegt?

De heer de Jong: Ja.

De voorzitter: dan brengen we in gewijzigde vorm dan de motie zo meteen na de besluitvorming over de begroting in stemming.

3. Sluiting

De voorzitter: Dan gaan we over tot besluitvorming en breng ik als dat mag van u in stemming de begroting van de gemeente Laren, en verzoek ik u de programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2027 vast te stellen. In te stemmen met de eerste begrotingswijziging, en de in de begroting geraamde opbrengsten uitgangspunt te laten zijn voor de nog vast te stellen tarieven voor leges en belastingen, want we moeten eerst weten wat we moeten ophalen voordat we vaststellen wat we gaan ophalen. Kunnen de fracties die instemmen met het hoofdvoorstel dit kenbaar maken? Daar zijn de fracties van Larens Behoud, het CDA, Liberaal Laren, de VVD, en Groenlaren. Daarmee is de begroting unaniem aangenomen. Dan breng ik in stemming de motie van Liberaal Laren die het college verzoekt de DVO-regeling te bespreken met de beide buurgemeenten. Kunnen de fracties die de motie steunen dit kenbaar maken? Dat zijn de fracties van Larens Behoud, het CDA, Liberaal Laren, de VVD, en Groenlaren. Daarmee is de motie van Liberaal Laren... D66, excuus. Daarmee is de motie van Liberaal Laren unaniem aangenomen. Daarmee zijn we gekomen tot een einde van de begrotingsraad van de gemeente Laren voor 2023 en verder. En dan wil ik voordat wij gaan lunchen u allen bedanken voor de buitengewoon inhoudelijke bijdrage aan de beraadslagingen van vandaag. En zou ik eigenlijk vanaf deze plek namens u en mede namens de leden van het college de medewerkers van de BEL organisatie en van onze eigen gemeente Laren van harte willen bedanken voor de ongelofelijke inspanningen die ze hebben gepleegd om in deze ingewikkelde tijd deze begroting op te leveren. Complimenten gaan ook zeker naar Sander en naar Theo die daar een belangrijke bijdrage... Onze nieuwe teamleider financiën die u daar ziet zitten in het grijs en in het wit, zeer dankbaar. En mag ik onze griffier mevrouw Holtslag en onze commissiegriffier mevrouw Kroon ook weer bedanken voor de ondersteuning van vandaag. Beste mensen, we gaan lunchen. De vergadering is gesloten.